



HYVINKÄÄ

Arviointikertomus 2017
Tarkastuslautakunta



HYVINKÄÄN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS 2017

TIIVISTELMÄ.....	4
1. TOIMINNAN JA TALOUDEN TARKASTUS.....	7
1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät.....	7
1.2 Tarkastuslautakunnan jäsenet.....	7
1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta.....	8
1.4 Tilintarkastus ja sisäinen tarkastus.....	8
2 VUODEN 2017 TALOUDEN TOTEUTUMINEN.....	9
3 KAUPUNKITASON TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	12
3.1 Yhteenveto tavoitteiden toteutumisesta ja tavoitteiden laadusta.....	12
3.2 Yksittäisiä arviointeja tavoitteista.....	14
4. KAUPUNGIN SAAMIA HUOMIONOSOITUKSIA.....	19
5. KONSERNI- JA TUKIPALVELUJAOSTO.....	21
5.1. Organisaatiomuutos.....	21
5.2. Elinkeinotoimi.....	21
5.3. Tilapalvelu.....	26
5.4. Ateria- ja puhtauspalvelut.....	28
5.5. Hankintapalvelut.....	30
5.6. Omistajaohjaus.....	31
6. KENTTÄKADUN PÄIVÄKODIN RAKENNUSHANKE JA PÄIVÄKODIN TOIMINTA.....	32
6.1 Rakennushankkeen kilpailuttaminen.....	32
6.2 Rakennushankkeen toteutus ja aikataulu.....	32
6.3 Rakennushankkeen kustannukset.....	33
6.4 Päiväkodin tilat ja käyttökustannukset.....	34
6.5 Päiväkodin toiminta.....	35
6.6 Julkisten hankintojen palkinto.....	36



7 SIVISTYSTOIMI	37
7.1 Sivistystoimen palveluverkko	37
7.2 Alakoulujen ryhmäkoot	38
7.3 Pätevien opettajien osuus	39
7.4 Varhaiskasvatuspalveluiden toteuttamat asiakaskyselyt	39
7.5 Avoimen varhaiskasvatuspalvelun käytön kehitys	41
7.6 Muita huomioita sivistystoimesta	41
8. AKTIIVINEN TAPAHTUMAKAUPUNKI JA VUODEN 2017 TAPAHTUMAT	42
8.1 Arvioinnin kohde	42
8.2 Vuoden 2017 tapahtumat	42
8.3 Tapahtumatuotannon rahoitus	45
8.4 Yhteistyötahot tapahtumien järjestämisessä ja markkinoinnissa	45
8.5 Tapahtumien jatkuminen	46
8.6 Kärkihanketyöskentely ja yhteistyö muiden kärkihankkeiden kanssa	47
9. TEKNINEN LAUTAKUNTA	49
9.1 Organisaatiouudistus	49
9.2 Tonttien luovutus	49
10. HYVINKÄÄN VESI	51
10.1. Tavoitteiden toteutuminen	51
10.2 Investoinnit	53
11. SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA	54
11.1. Lastensuojelu	54
11.2. Asiakastytyväisyyskyselyt	59
11.3. Valinnanvapauskokeilun vaikutuksia	62
12. YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	64
13. KOTOUTTAMISPALVELUT	68
13.1. Arvioinnin kohde	68
13.2. Lainsäädäntö ja kotouttamisohjelma	68
13.3. Hyvinkään kotouttamispalvelujen resurssit	69
13.4. Määrärahat	71
13.5. Maahanmuuttajien määrä	73
13.6. Kotouttamisohjelman toteutuminen	75
13.7. Maahanmuuttajille tarjottavat palvelut	76



13.8. Yhteistyötahot	79
13.9. Muita huomioita	80
14. HYVINKÄÄN LÄMPÖVOIMA OY	82
14.1. Tavoitteiden toteutuminen	82
14.2. Yhtiön toiminta	85
14.3. Yhtiön talous.....	87
15. HYVINKÄÄN VUOKRA-ASUNNOT OY	88
15.1. Tavoitteiden toteutuminen	88
15.2. Yhtiön toiminta	89
15.3. Yhtiön talous.....	91
16. KIINTEISTÖ OY HYVINKÄÄN WANHA VILLATEHDAS	92
16.1. Tavoitteiden toteutuminen	92
16.2. Yhtiön toiminta	94
16.3. Yhtiön talous.....	95
16.4. Muita huomiota.....	96
17. KIINTEISTÖ OY HYVINKÄÄN SAIRAALANMÄKI	97
17.1. Tavoitteiden toteutuminen	97
17.2. Rakennushankkeen etenemisen seuranta ja raportointi	98
17.3. Uudisrakennuksen taidesuunnitelma.....	99
17.4. Peruskorjauskohteet	100
17.5. Yhtiön talous.....	100
18. TOIMENPITEET VUODEN 2016 ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA	101



TIIVISTELMÄ

Tavoitteiden toteutumistaso välttävää

Kaupunginvaltuusto oli asettanut talousarviossa 2017 yhteensä 35 kaupunkitason tavoitetta. Tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan tavoitteista toteutui 19 kappaletta (54 %) ja saavuttamatta jäi 16 kappaletta (46 %). Valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuma-aste oli välttävää. Herää kysymys, onko valtuuston tahtoa noudatettu.

Asetetut tavoitteet eivät olleet yhteismitallisia. Osa oli strategisesti merkittäviä ja laajoja, kun taas osa oli vähemmän keskeisiä. Tavoitteet sinällään olivat seurattavia, mutta niiden kytkeytyminen strategiaan tavoitteisiin tai painopistealueisiin ei ollut kaikilta osin johdonmukaista. Strateginen tavoite tai painopistealue ei jokaisen tavoitteen kohdalla liittynyt itse tavoitteeseen ja sen mittareihin.

Toimintakertomuksessa raportoitiin myös neljän merkittävimmän tytäryhtiön tavoitteiden toteutumisesta. Kyseisillä yhtiöillä oli yhteensä 23 tavoitetta, joista tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan toteutui 20. Saavuttamatta jäi 3 tavoitetta. Pääosin tavoitteet olivat selkeitä ja hyvin arvioitavissa.

Talous toteutui suotuisasti

Tilikautena 2017 saavutettiin talousarvioon nähden oleellisesti positiivinen tulos, 7,5 miljoonaa euroa. Hangonsillan monitoimitalon rakentamista varten tehdyn investointivaurauksen ja tapaturmarahaston lisäyksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 2,3 miljoonaa euroa. Arvioitua parempaan talouden toteutumiseen kertaluonteisilla erillä oli jälleen kerran merkittävä vaikutus.

Koko konsernin talouden tunnuslukujen valossa talouden tila ei ole yhtä hyvä kuin pelkän emokaupungin tunnuslukujen perusteella konsernin lainakannan kasvettua voimakkaasti.

Vaikka emokaupungin talous toteutui kokonaisuutena erittäin hyvin, se sisälsi kuitenkin merkittäviä määrärahaylityksiä. Tilapalvelun tulos toteutui 858 000 euroa talousarviota huonommin. Hyvinkään Veden investoinnit ylittyivät 906 000 euroa budjettiin verrattuna. Tarkastuslautakunta suositteleekin huolellisempaa talouden seurantaa.

Pelikirjan käytäntöön vienti aktiivista

Uusi Hyvinkään kaupungin strategia eli Pelikirja hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2016 ja vuosi 2017 oli Pelikirjan jalkauttamisvuosi. Tarkastuslautakunnan näemyksen mukaan Pelikirja kärkihankkeineen ja strategisine tavoitteineen on otettu hyvin huomioon vuoden 2017 päätöksenteossa.



Organisaatiouudistuksen ensikokemukset myönteisiä

Kesäkuun 2017 alussa astui voimaan uusi Hallintosääntö sekä organisaatiomuutos. Konserni- ja tukipalvelujaoston toiminta päättyi ja uutena toimielimenä aloitti kaupunginhallituksen kehittämisjaosto. Merkittävimpinä muutoksina mainittakoon tilapalvelun sekä ateria- ja puhtauspalvelujen siirtyminen entisen konserni- ja tukipalvelujaoston alaisuudesta teknisen lautakunnan alle. Vastaavasti kaavoitus ja tonttipalvelut siirtyivät pois teknisen lautakunnan alta kehittämisjaoston alaisuuteen. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan nimi muuttui kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnaksi. Ensikokemusten perusteella kokemukset organisaatiouudistuksesta ovat pääsääntöisesti myönteiset. Uuden organisaation toimivuutta voi kuitenkin arvioida kunnolla vasta muutaman toimintavuoden jälkeen.

Hyvinkään juhlavuosi täynnä tapahtumia

Vuosi 2017 oli Hyvinkään kaupungin 100-vuotisjuhlavuosi. Kaupunki juhlisti merkkivuotta runsaalla ja monipuolisella ohjelmistolla, johon sisältyi kaikkiaan noin 200 eri tapahtumaa. Tapahtumien järjestelyt olivat onnistuneita. Kaupungin imago vilkkaana tapahtumakaupunkina vahvistui. Juhlavuosi kasvatti yhteisöllisyyttä ja me-henkeä. Merkittävät tapahtumat elävöittävät kaupunkia myös jatkossa. Hyvinkää on ottanut paikkansa aktiivisena tapahtumakaupunkina.

Alakoulujen ryhmäkoot ja opettajien pätevyys hyvällä tasolla

Alakoulujen opetusryhmien keskimääräinen koko on ollut hyvällä tasolla. Luokkakoot ovat suurimmillaankin olleet tavoitellulla tasolla. Pätevien päätoimisten opettajien osuus perusopetuksessa on kasvanut edellisestä vuodesta. Varhaiskasvatuksessa tilanne on erinomainen, koska kaikki lastentarhanopettajat ovat olleet päteviä.

Kerrostalotonttikauppa vilkasta

Kerrostalotonttikauppa oli vilkasta ja sen myötä Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen (MAL-sopimus) mukainen asuntotuotantotavoite saavutettiin hyvin. Sen sijaan omakotitalojen kysyntä oli vähäistä. Luovutettujen yritystonttien määrä oli vähäistä, vaikka kaupungin yritystonttivaranto on viime vuosina kasvanut.

Julkisten hankintojen palkinto Kenttädun päiväkodille

Kenttädun päiväkoti on Suomen ja Pohjoismaiden ensimmäinen päiväkoti, joka täyttää uusimman version Joutsenmerkin kriteeristöä. Kaupunki oli päiväkotihankinnalla mukana kestävän kehityksen innovatiivisten hankintojen Procura+ Awards-kilpailussa. Kenttädun päiväkoti palkittiin vuoden parhaana kestävän kehityksen hankintana 17.10.2017 Tallinnassa. Kokonaisuutena päiväkotihanke on malliesimerkki asiakaslähtöisestä ja innovatiivisesta palvelusta.

Lastensuojelussa kielteinen kehitys

Lastensuojelussa tapahtui tunnuslukujen perusteella kielteinen kehitys edelliseen vuoteen nähden. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten/nuorten määrä kasvoi, perhehoidon osuus väheni ja sijaishuollon kustannukset nousivat. Lastensuojelussa on haasteita erilaisten konsultaatioiden ja psykiatrisen sairaanhoidon riittämättömyyden vuoksi. Lisäksi liian vähäiset päihde- ja mielenterveyspalvelut sekä vanhemmille että nuorille ovat heijastuneet lastensuojeluun. Tarkastuslautakunta antoi useita suosituksia tilanteen kohen- tamiseksi.



Valtion maksamat korvaukset kattaneet kotouttamispalveluiden menot

Valtion maksamat korvaukset ovat kattaneet täysimääräisesti kotouttamispalveluista aiheutuneet menot. Maahanmuuttajien vaikutusta kaupungin talouteen ei kuitenkaan voi määrittellä muutaman vuoden perusteella, sillä käytännössä ihmisen taloudellinen vaikutus jakautuu koko elinkaaren ajalle. Kotouttamistoimenpiteiden yksi keskeisimmistä onnistumisen mittareista on se, kuinka nopeasti maahanmuuttaja onnistuu siirtymään kotouttamistoimenpiteiden parista työelämään.

Kotouttamispalvelujen henkilöstövoimavarat ovat olleet riittävät. Kotouttamispalvelut tekee yhteistyötä useiden eri tahojen kanssa. Tarkastuslautakunta pitääkin verkostoitunutta toimintaa hyvänä. Kotouttamistyön työsuunnitelma 2017 toteutui hyvin.

Asiakastyytyväisyyskyselyjen vastausaktiivisuus paikoin huonolla tasolla

Kaupungin yksiköiden suorittamissa asiakastyytyväisyystutkimuksissa vastausprosentit ovat jääneet paikoin alhaiselle tasolle. Tällöin vastausten perusteella ei voi tehdä luotettavia johtopäätöksiä. Tarkastuslautakunta suosittelee luomaan useita eri vaihtoehtoja, missä asiakas voi antaa palautetta. Palautekanavia miettiessä on tärkeää ottaa huomioon kohderyhmän kyky vastata kyselyihin. Kyselyiden tulee olla selkeitä, jotta asiakkaan on vaivatonta vastata niihin. Asiakaspalautteet on hyvä mieltää eräänlaiseksi kehityskeskusteluksi asiakkaan ja palvelun tuottajan välillä.



1. TOIMINNAN JA TALOUDEN TARKASTUS

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Uusi tarkastuslautakunta aloitti toimintansa kesäkuussa 2017. Tarkastuslautakunta on kaupunginvaltuuston asettama lakisääteinen lautakunta. Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan keskeisimpiä tehtäviä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko kaupungin toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta arvioi toimintaa erityisesti kuntalaisnäkökulmasta.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin tavoitteena on tuottaa kaupunginvaltuustolle objektiivista arviointitietoa toiminnan ja talouden ohjausta sekä päätöksentekoa varten. Lautakunnan kannanottojen tavoitteena on parantaa kaupungin palveluja ja toimintatapoja.

Lautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Hyvinkään kaupungin taseessa vuonna 2017 ei ole kattamatonta alijäämää, joten tämä kuntalain säännös ei edellytä tarkastuslautakunnalta toimenpiteitä.

Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa tilintarkastussopimuksen noudattamista ja seurata tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista. Uutena tehtävänä lautakunnalle tuli kesäkuun 2017 alusta alkaen sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta.

1.2 Tarkastuslautakunnan jäsenet

Valtuustokaudelle 2017 – 2020 valitussa tarkastuslautakunnassa arviointivuonna 2017 toimivat seuraavat jäsenet:

Jäsen

Karttunen Pasi, puheenjohtaja
 Skyttä Juhani, varapuheenjohtaja
 Alkula Laura
 Jokinen Johanna
 Karhunen Timo
 Lignell Hannu, 5.2.2018 saakka
 Nieminen Seppo, 6.2.2018 alkaen
 Lappalainen Juha
 Luoto Anitta
 Vuorinen Anne

Varajäsen

Harju Jari
 Jattu Timo
 Kontiainen Satu
 Raunisalo Riika
 Heikkilä Matti
 Ukkola Veikko

 Kauppinen Mika
 Eskola Seija
 Habilainen Marelle



Tarkastussihteeri Merja Peltomäki toimi tarkastuslautakunnan asioiden valmistelijana ja esittelijänä sekä avusti lautakuntaa arviointitehtävässään.

1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Arviointityön toteuttamiseksi lautakunta hyväksyi 14.9.2017 arviointisuunnitelman ja arviointiperiaatteet valtuustokaudelle 2017 – 2020, jonka lautakunta antoi valtuustolle tiedoksi. Tilivuoden 2017 arviointiaan varten lautakunta hyväksyi yksityiskohtaisemman työohjelman. Toimialojen ja tytäryhtiöiden arvioinnin lisäksi tilivuoden 2017 arviointikohteena olivat Aktiivinen tapahtumakaupunki –kärkihanke ja vuoden 2017 tapahtumat, kotouttamistyö ja kotouttamisohjelman toteutuminen, Sairaalanmäen uudisrakennushankkeen eteneminen, Kenttäkadun päiväkodin rakennushanke ja päiväkodin toiminta sekä asiakastytyväisyyskyselyjen tulokset.

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu kaupungin osavuositarkastuksiin, tilinpäätökseen 2017, toimielinten ja viranhaltijoiden päätöksiin, arviointikohteiden antamiin selvityksiin, asiakastytyväisyyskyselyihin, kirjanpidon raportteihin sekä tilintarkastajan ja sisäisen tarkastajan raportointeihin. Lisäksi käytettiin apuna valtakunnallisia tilastoja ja selvityksiä.

Vuodelta 2017 annettava arviointikertomus on tämän tarkastuslautakunnan ensimmäinen kertomus. Lautakunnan tavoitteena on kehittää arviointitoimintaansa toimikautensa aikana.

1.4 Tilintarkastus ja sisäinen tarkastus

Hyvinkään kaupungin lakisäätteistä tilintarkastusta on suorittanut kaupunginvaltuuston valitsema tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy. Vastuunalaisena tilintarkastajana tilikaudella 2017 toimi JHT, HT Minna Ainasvuori. Tilintarkastussopimuksen mukaisesti Hyvinkään kaupunki ostaa lakisäätteistä tilintarkastusta varten 90 tarkastuspäivää vuodessa.

Tilintarkastaja esitti 21.8.2017 tarkastuslautakunnalle tilivuoden 2017 tilintarkastusta koskevan työohjelman. Tilintarkastaja raportoi työohjelman toteutumisesta kolme kertaa. Tilintarkastukset suoritettiin esitetyn työohjelman mukaisesti.

Sisäinen tarkastaja Jaana Ilomäki kertoi lautakunnalle kahdessa kokouksessa sisäisen tarkastuksen ajankohtaisista asioista.



2. VUODEN 2017 TALOUDEN TOTEUTUMINEN

Vuoden 2017 alkuperäinen talousarvio oli 154 000 euroa ylijäämäinen. Tilikauden aikana hyväksytyjen määrärahamuutosten jälkeen talousarvio muodostui 200 000 euroa alijäämäiseksi. Tilinpäätöksen mukainen ylijäämä oli 2,3 milj. euroa investointivarausten ja tapaturmarahaston lisäyksen jälkeen. Hangonsillan monitoimitalon rakentamista varten tehtiin 5,0 milj. euron investointivaraus ja tapaturmarahastoon siirrettiin 250 000 euroa.

Budjetoitua parempaan toteumaan vaikuttivat:

- maan ja kiinteistöjen myynneistä saadut ennakoitua suuremmat myyntivoitot
- arviota suuremmat verotulot
- toiminnan tulojen ja menojen eli toimintakatteen arvioitua parempi toteutuma
- ennakoitua pienemmät poistot ja arvonalentumiset
- arviota suurempi erikoissairaanhoidon vuoden 2017 ylijäämäpalautus.

Myyntivoittoja kertyi 7,5 milj. euroa, mikä oli 3,0 milj. euroa arvioitua enemmän. Myyntivoittoja on kertynyt viimeisen viiden vuoden aikana vuosittain. Ne ovat vaihdelleet 3,9 – 7,9 milj. euron välillä.

TILINPÄÄTÖSTEN 2015 - 2017 TUNNUSLUKUJA

	2015	2016	2017
Toimintakate, M€	-226,1	-222,1	-221,7
Kasvu, %	2,4	-0,2	-0,2
Vuosikate, M€	15,1	28,8	26,7
Vuosikate/poistot %	76,6	142,5	139,1
Ali/ylijäämä, M€	-4,6	2,3	2,3
Toiminnan ja investointin rahavirran kertymä 5 v:lta, M€	-28,8	-14,7	12,6
Investointien tulorahoitus, %	94,5	156,3	130
Lainakanta, M€	114,5	113,5	104,7
Lainat €/asukas	2 463	2 436	2 240
Lainanhoitokate	1,0	2,4	2,7
Omavaraisuusaste, %	53,4	53,2	55,2
Suhteell. velkaantuneisuus, %	53,1	54,2	51,6



Vuonna 2017 kaupungin toiminnan menoista jäi 221,7 milj. euroa katettavaksi verorahoituksella. Kyseinen osuus pienentyi nyt toista vuotta peräkkäin.

Rahavirran kertymä viimeiseltä viideltä vuodelta on kääntynyt positiiviseksi eli vuosikate on riittänyt investointien toteuttamiseen. On kuitenkin huomattava, että talonrakennusinvestointien määrä on viime vuosina ollut alhainen. Tämän vuoksi myös lainan määrä on pienentynyt kolmatta vuotta peräkkäin. Vuonna 2017 lainakanta väheni 8,8 milj. eurolla. Kaupungin lainanhoitokyky onkin vuoden 2017 tilinpäätöksen tunnusluvun perusteella hyvällä tasolla.

Kunnissa pidetään tavoiteltavana omavaraisuusasteena 70 % omavaraisuutta. Hyvinkäällä se on viime vuosina ollut vähän yli 50 %. Koko kaupunkikonsernin omavaraisuus oli vain 40,0 %. Tämä aiheutuu konserninelan voimakkaasta kasvusta. Lainamäärä on kasvanut 36,7 milj. euroa kahdessa vuodella eli 18 %. Velkaantuminen johtuu investoinneista. Merkittävin on Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäen rakennushanke, joka tulee lisäämään lainaa myös vuonna 2018.

Ainut kriisikuntakriteerin täyttävä tunnusluku oli suhteellinen velkaantuneisuus, joka oli 51,6 %. Yhtenä kriisikuntakriteerinä on vähintään 50 %:n suhteellinen velkaantuneisuus. Mikäli tarkastellaan koko kaupunkikonsernin tunnuslukua (73,3 %), tilanne on huolestuttavampi.

Tärkeä kaupungin tasapainoisen talouden mittari on se, ettei taseeseen ole muodostunut kattamatonta alijäämää. Hyvinkään kaupungin taseessa on ylijäämää 30,2 milj. euroa, kun tilikauden 2017 ylijäämä lisätään edellisten tilikausien yli/alijäämätilille. Myöskään taloussuunnitelmassa vuosilta 2018 – 2020 ei ole arvioitu kertyvän alijäämää.

Valtuustoon nähden sitovien tulosalueiden toimintakatteet toteutuivat talousarviota paremmin lukuun ottamatta konserni- ja tukipalvelujaostoa ja teknistä keskusta. Lisäksi oli muutamia pienempiä tulosalueiden määrärahaylityksiä.

Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä koskevassa selonteossa mainitaan arvonlisäveropalautusten hakematta jäämisestä määräjän umpeuduttua. Kyse oli vuosien 2013 – 2014 arvonlisäveroista, joista sosiaali- ja terveystoimi ei ollut vähentänyt laskennallisia arvonlisäveroja kaikissa sallituissa tapauksissa, mikä oli tullut ilmi vuonna 2014 tilintarkastajien suorittamassa arvonlisäverotarkastuksessa. Kaupungilla oli oikeus hakea takautuvasti oikaisua arvonlisäverotilityksiin. Suurimpaan osaan oikaisu haettiin, mutta osa jäi hakematta. Tästä on aiheutunut kaupungille noin 44 000 euron taloudellinen vahinko. Asia on tuotu tilinpäätöstä käsiteltäessä kaupunginhallituksen tietoon. Selonteko on osa tilinpäätösaineistoa.



Arviointi:

Jälleen kerran kertaluonteisilla erillä oli merkittävä vaikutus arvioitua paremman tuloksen muodostumiseen. Vuoden 2017 tilinpäätöksen tunnuslukujen perusteella kaupungin talous on tasapainossa, mikä on hyvä lähtökohta tuleviin vuosiin. Kaupungin maksuvalmis ja lainanhoitokyky on hyvä. Toiminnan ja investoinnin rahavirta on kehittynyt myönteiseen suuntaan. Lainamäärää onnistuttiin vähentämään nyt kolmatta vuotta peräkkäin. Omavaraisuusaste on kuitenkin vielä kaukana hyvänä tavoitetasona pidettävästä 70 %:n omavaraisuusasteesta.

Kaupungin taseeseen kertynyt ylijäämämäärä ja Hangonsillan monitoimitaloa varten tehdyt investointivaraukset helpottavat kaupungin taloudellista tilannetta tulevina vuosina, kun kaupunkiin on tulossa merkittäviä investointeja. Uusien toimitilojen myötä myös käyttökustannukset tulevat kasvamaan.

Koko konsernin talouden tunnuslukujen valossa talouden tila ei ole yhtä hyvä kuin pelkän emokaupungin tunnuslukujen perusteella. Konsernin lainamäärä on kasvanut voimakkaasti ja näyttää kasvavan myös vuonna 2018. Tämän vuoksi konsernin omavaraisuusaste on heikko.

Suositus:

Tulevien vuosien investoinnit on syytä jaksottaa useammalle vuodelle, jotta lainamäärää ei kasva kohtuuttomasti. On viisasta jatkaa tasapainoisen talouden tiellä. Kaupungin hyvä taloudellinen asema on yksi elinvoimaisuuden merkki, joka taas antaa positiivisen signaalin esimerkiksi asuinpaikkakuntaa tai yrityksen perustamista miettiville.

Sisäisen valvonnan parantamiseksi tulee oikaisu-/hakuprosessit vastuuttaa selkeästi nime-
tyn työntekijän vastuulle ja valvoa, että prosessi sujuu asianmukaisesti.



3. KAUPUNKITASON TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

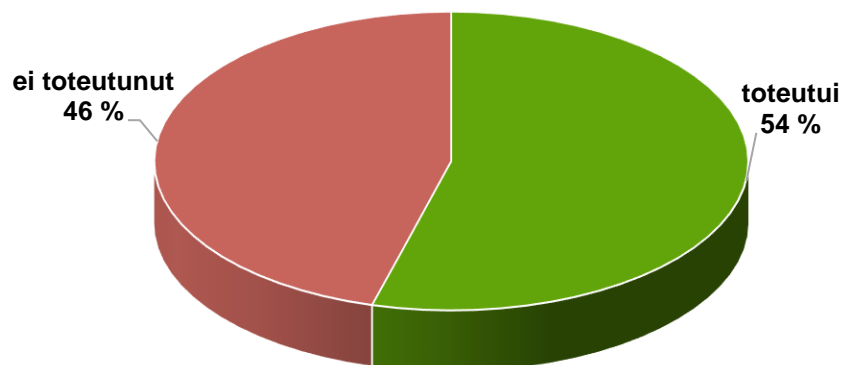
Kaupunginvaltuusto asetti vuoden 2017 talousarviossa yhteensä 35 kaupunkitason tavoitetta, joista osalle oli asetettu useampi tavoitteen onnistumista todentava mittari.

Vuoden 2017 talousarvio noudatti vielä vanhan vuonna 2009 laaditun strategian rakennetta, jossa oli neljä johtamisnäkökulmaa: 1) asiakasvaikuttavuus ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus, 2) talous ja resurssit, 3) prosessit ja rakenteet ja 4) henkilöstön kehittäminen ja osaaminen. Kaupunkitason strategisten päämäärien toteuttamiseksi tavoitteita oli asetettu kaikille edellä mainituille johtamisnäkökulmille. Tavoiteasetannassa oli lisäksi otettu huomioon uutta kaupunkistrategiaa eli Pelikirjaa valmistellessa esiin nousseet kehittämissuunnat.

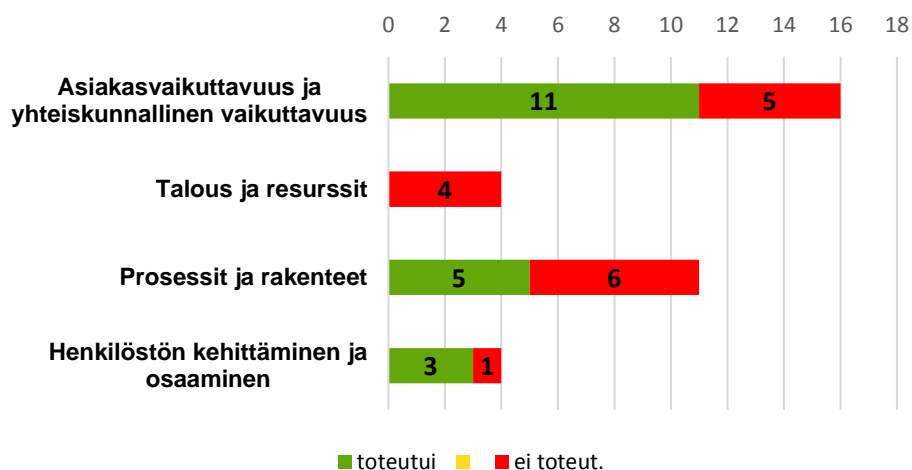
3.1 Yhteenveto tavoitteiden toteutumisesta ja tavoitteiden laadusta

Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteiden toteutumista edellisiä vuosia kriittisemmin. Mikäli tavoitteen onnistumista mittaavista mittareista vain osa toteutui, tarkastuslautakunta katsoi, että tavoite ei ole kokonaisuutena toteutunut. Arvioinnissa on käytetty vain tasoja "toteutunut" ja "ei toteutunut". Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, että myös toimialat ovat arvioineet tavoitteiden toteutumista ankarammin kuin edellisinä vuosina. Tämä kävi ilmi toimintakertomuksen raportoinnista, jossa annettiin selvitys tavoitteiden toteutumisesta.

Kaupunkitason tavoitteiden toteutuminen 2017



Tavoitteiden toteutuminen näkökulmittain (kpl)



Arviointi:

Tavoitteet toteutuivat kahta edellistä vuotta huonommin. Tavoitteista jäi toteutumatta peräti 46 %, kun vuonna 2016 vastaava osuus oli 20 % (22 % vuonna 2015). Vaikka tarkastuslautakunta olisi tavoitteiden toteutumista arvioidessaan ottanut käyttöön myös tason ”osittain toteutunut”, silti tavoitteiden toteutumataso olisi ollut edellisiä vuosia oleellisesti heikompi.

Vuoden 2017 kaupunkitason tavoitteiden määrä (35 kpl) oli edellisiä vuosia merkittävästi suurempi (20 tavoitetta v. 2016 ja 23 tavoitetta v. 2015). Kun tavoitteita on paljon, haasteena saattaa olla resurssien riittämättömyys tavoitteiden toteuttamiseksi vaativien toimenpiteiden suorittamiseen.

Asetetut tavoitteet eivät olleet yhteismitallisia. Osa tavoitteista oli strategisesti merkittäviä ja laajoja, kun taas osa oli vähemmän keskeisiä. Tavoitteet sinällään olivat seurattavia, mutta niiden kytkeytyminen strategiaan tavoitteisiin tai painopistealueisiin ei ollut johdonmukaista. Strateginen tavoite tai painopistealue ei jokaisen tavoitteen kohdalla liittynyt itse tavoitteeseen ja sen mittareihin.

Tavoitteiden raportointi oli osin puutteellista. Useiden toteutumattomien tavoitteiden osalta puuttui selvitykset, miksi tavoitetta ei saavutettu. Kaikkien tavoitteiden kohdalla toteutumisesta ei raportoitu asetetulla mittarilla.

Suositus:

Sitovia tavoitteita asettaessa tavoitteiden määrän ja laajuuden tarkoituksenmukaisuutta tulisi tarkastella huolellisesti. Tavoitteiden saavuttamista varten tulee varata riittävät voimavarat. Toteutumattomista tavoitteista on raportoitava syyt, miksi kyseisiä tavoitteita ei saavutettu. Kun tavoitteen onnistumista mitataan tietyllä mittarilla, on toteutumisesta raportoitava myös samalla mittarilla. Muutoin arviointi on mahdotonta.



3.2 Yksittäisiä arviointeja tavoitteista

2017 painopistealue, toimenpiteet	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Tilinpäätöksen raportointi
<p>Kaupunkikeskustan / kaupungin vireys ja elinvoima</p> <p>Kaupungilla on tarjolla riittävä määrä monipuolisia asunto- ja yritystontteja.</p> <p>Riittävän asemakaavavarannon turvaamisessa asumisen ja elinkeinon elämän tarpeisiin onnistutaan.</p>	<p>MAL- aiesopimuksen velvoitteet asuntotuotannosta ja asemakaavoihin sisältyvästä asuntokerrosalasta toteutuvat.</p> <p>Luovutettavien tonttien määrä on tavoitteen mukainen.</p> <p>Tavoitteiden toteutumisesta vastaa tekninen lautakunta, tavoitetasot määritelty lautakunnan sitovissa tavoitteissa.</p> <p>Hangonsillan alueella aloitus-kortteleiden asemakaava tulee voimaan ja Hangonsillan monitoimitalon asemakaavaehdotus on nähtävillä vuoden 2017 aikana.</p>	<p>✓ Toteutunut (asemakaavoitettu) asuntokerrosala: - keskustassa n. 36 960, muualla n. 49 280 kem², (tavoite: keskimäärin 31 750 kem²/v)</p> <p>✓ Toteutunut asuntotuotanto: 364 asuntoa (tavoite 360 as/v)</p> <p>▼ Toteutunut tonttien luovutus: okt 21 kpl (tavoite 50 kpl), rivi- ja kerrostalo 8 kpl (tavoite 4 kpl), yritystontti 3 kpl (tavoite 3 kpl). Yhteensä 32 tonttia (tavoite 57 tonttia).</p> <p>✓ Hangonsillan aloituskortteleiden asemakaava on tullut voimaan 15.3.2017.</p> <p>▼ Hangonsillan monitoimitalon asemakaavaehdotus ei ollut nähtävillä – asemakaavan laadinta on luonnosvaiheessa.</p>

Arviointi: ●

Tonttien luovuttamiseen ja asemakaavavarantoon liittyvä tavoite ei kokonaisuutena toteutunut. Vuosille 2016 – 2019 laaditun MAL-sopimuksen (Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus) mukaiset tavoitteet asemakaavoitettavasta asuntokerrosalasta ja asuntotuotannosta Hyvinkään kaupunki kykeni saavuttamaan erittäin hyvin. Asemakaavoitettu kerrosala oli lähes kolminkertainen tavoitteeseen nähden. Sen sijaan luovutettujen tonttien yhteismäärä jäi selkeästi tavoitteesta ja oli alhaisin koko 2010-luvulla. Tämä johtui omakotitonttien odotettua heikommasta kysynnästä. Sen sijaan kerrostalotonttikauppa oli vilkasta ja se enteilee MAL-sopimuksen mukaisen asuntotuotantotavoitteen saavuttamista myös vuonna 2018. Vuoden 2017 aikana myönnettiin rakennuslupia yhteensä 386 kerrostaloasuntoon (v. 2016 vastaava luku oli 233).



2017 painopistealue, toimenpiteet	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Tilinpäätöksen raportointi
Toimintatapojen uudistaminen digitalisaatiota hyödyntämällä	Nuorisoaseman chat-palvelu on vakiinnutettu. Palvelua laajennetaan muihin matalan kynnyksen palveluihin.	▼Tavoite on toteutunut osittain. Nuorisoaseman chattia on kokeiltu vuoden 2017 aikana, mutta ei vakiinnutettu. Kysy-vastaa-palvelu on toiminnassa matalan kynnyksen palveluissa siten, että kyselyihin vastataan vuorokauden sisällä.

Nuorisoaseman chat-palvelu aloitettiin 8.3.2017 ja kevään kokeilu loppui 31.5.2017. Keväällä chat oli keskiviikkoisin klo 18 – 20. Syksyllä chat-palvelua oli päiväaikaan 13.10.2017 saakka. Tuolloin se päätettiin lopettaa, koska toiminta ei vastannut sille asetettua tavoitetta. Nuoret eivät käyttäneet kyseistä palvelua. Chatia oli mainostettu Wilmassa sekä nuorisopalvelujen nettisivulla ja facebookissa. Mainoksia chat-palvelusta oli lähetetty kirjastoon ja oppilashuoltoon. Lisäksi kyseisestä palvelusta oli puhuttu kaikille 9. luokkalaisille Ysiltä elämään -tapahtumassa.

Arviointi:

Tarkastuslautakunnan mielestä nuorisoaseman chat-palvelu oli hyvä esimerkki uudenlaisen viestintäkanavan kokeilusta, vaikka nuoret eivät vielä lyhyen kokeilujakson aikana kokeneet sitä omakseen.

Suositus:

Tarkastuslautakunnan mielestä on tärkeää laajentaa asiakaslähtöisten viestintäkanavien valikoimaa rohkeiden kokeilujen kautta.

2017 painopistealue, toimenpiteet	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Tilinpäätöksen raportointi
Tuotteistamissuunnitelman tekeminen	Tuotteistamissuunnitelma tehty/ ei tehty	▼Tuotteistamista tehdään eri osaluilla. Keskitetty ja kattava tuotteistamissuunnitelma ei valmistu vuoden 2017 aikana. Resurssien kohdennussyistä työ joudutaan jaksottamaan vuodelle 2018.



Tuotteistamissuunnitelman tekeminen on asetettu sitovaksi tavoitteeksi kolmena vuonna peräkkäin (2015 – 2017), mutta se jäi jälleen toteuttamatta. Vuodelle 2018 tuotteistamissuunnitelman laatimista ei enää ole asetettu valtuustoon nähden sitovaksi tavoitteeksi eikä kaupunginhallituksen tavoitteeksi.

Arviointi:

Tuotteistamisella on useita hyötyjä ja sen vuoksi tuotteistamissuunnitelman laatiminen on tärkeää. Tuotteistus edesauttaa tehokkuutta, koska kustannustietoisuus paranee. Tuotteistuksen hyötyjä ovat myös toiminnan läpinäkyvyys ja parempi ohjattavuus. Lisäksi kaupunki tarvitsee vertailukelpoista tietoa toimintansa kustannuksista palvelujen kilpailuttamisessa. Hinnoittelun on oltava vertailukelpoista, kun tehdään päätöksiä siitä, hankitaanko palvelut ulkopuolelta vai tuotetaanko ne omana työnä.

Suositus:

Tarkastuslautakunta suosittelee kaupungin johdolle, että tuotteistamisajatuksista ei luovuta. Tuotteistamissuunnitelman laatimiseen ja sen jälkeen tuotteistamisen käyttöönoton koulutukseen tulisi varata riittävät voimavarat.

2017 painopistealue, toimenpiteet	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Tilinpäätöksen raportointi
Toimintaa tehostavat ja helppokäyttöiset sähköiset asiointipalvelut	Matalan kynnyksen palveluiden verkoston vahvistaminen oppilaitosyhteistyönä ja sähköisten palveluiden lisääminen. Yhteistyöprojekti oppilaitosyhteistyönä suunniteltu ja käynnistetty. Sähköisten hyvinvointipisteiden lisääminen sosiaali- ja terveystoimen kaikkiin toimipisteisiin sekä kaupungintalolle ja pääkirjastoon.	▼ Oppilaitosyhteistyön osalta toteutunut. Hyvinvointipisteiden lisääminen on edelleen kesken.

Hyvinvointipisteitä oli vuoden 2017 lopussa kaksi pääterveysasemalla ja yksi Paavolassa. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan hyvinvointipisteiden käyttö on ollut vähäistä. Käytön lisääminen edellyttäisi ohjaajan läsnäoloa pisteellä.

Arviointi:

Hyvinvointipisteiden määrä jäi merkittävästi tavoitteesta.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan on syytä harkita, onko hyvinvointipisteiden lisääminen tarkoituksenmukaista, mikäli sosiaali- ja terveystoimella ei ole mahdollisuutta ohjaajan käyttöön palvelupisteellä.



2017 painopistealue, toimenpiteet	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Tilinpäätöksen raportointi
Kaupunkilaisten turvallisuuden edistäminen	Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön toimintaohjelma eri toimijoiden yhteistyönä laaditaan vuosille 2017 – 2019. On laadittu / ei ole laadittu	▼ Toimintaohjelman nykytilan kartoitus on valmis. Ohjelman hyväksyminen siirtyy vuodelle 2018.

On vielä epäselvää, millaiseksi ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön rooli, toimintamallit, rakenteet sekä työnjako kuntien ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän välillä muotoutuvat jatkossa, kun sote-palveluiden tuotanto siirretään kuntayhtymään. Tällä hetkellä näyttää siltä, että sosiaali- ja terveyspalveluiden tuotanto siirtyisi kuntayhtymään vuoden 2019 alusta alkaen. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan asian keskeneräisyyden vuoksi päihde- ja mielenterveystyön toimintaohjelman laatiminen Hyvinkäälle on ensi vuoden osalta mahdotonta. Selvittelyssä on se, laaditaanko Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän yhteinen toimintaohjelma.

Suositus:

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota vuonna 2017 esille tulleisiin liian vähäisiin resursseihin mielenterveys- ja päihdepalveluissa, mikä on heijastunut esimerkiksi lastensuojeluun. Hyvinkään kaupungin ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän tulee huolehtia palveluiden saatavuudesta.



2017 painopistealue, toimenpiteet	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Tilinpäätöksen raportointi
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sisällytetään hyvinvointikertomukseen. Uusi turvallisuussuunnitelma on laadittu vuonna 2017 osaksi hyvinvointisuunnitelmaa, raportointi suunnitellaan osaksi hyvinvointisuunnitelmaa.	Suunnitelmat on valmisteltu erillisinä asiakirjoina ja ne etenivät päätöksentekoon samanaikaisesti: sotela 28.9., opela 26.9., Khall 16.10. ja Kvalt 13.11.2017. Suunnitelmien sisällöt on yhteensovitettu.

Turvallisuussuunnitelman valmisteluun osallistuivat useat tahot: kärkihankkeiden ohjausryhmä, toimialojen johtoryhmät, valtuutetut, alueelliset turvallisuustoimijat sekä hyvinvointisuunnitelman valmistelijat. Turvallisuussuunnitelman valmistelussa käytettiin osallistavaa menetelmää. Uudessa turvallisuussuunnitelmassa haluttiin pitää samat painopistealueet kuin edellisessä suunnitelmassa, jotta jatkuvuus asioiden eteenpäin viemisessä säilyy. Turvallisuussuunnitelma konkretisoituu 24 Turvallista tuntia Hyvinkäällä -työryhmien ja kärkihanke-työryhmien työskentelyn kautta.

Arviointi:

Tarkastuslautakunta pitää arvokkaana turvallisuuden edistämiseksi luotuja yhteistyömalleja.

Suositus:

Tarkastuslautakunta pitää erittäin tärkeänä turvallisuustoimenpiteiden jalkauttamista kuntalaisten arkeen.



4. KAUPUNGIN SAAMIA HUOMIONOSOITUKSIA

Hyvinkään kaupungin toimintoja, hankkeita ja verkostoja on vuoden 2017 aikana palkittu kansallisilla ja kansainvälisillä palkinnoilla. Tarkastuslautakunnan tiedossa olevat ulkopuolisen tahon myöntämät huomionosoitukset:

Julkisten hankintojen palkinto Kenttäkadun päiväkodille

Hyvinkään kaupungin hankkima ja Teijo-Talot Oy:n rakentama Suomen ensimmäinen Joutsen-ympäristömerkitty päiväkoti voitti Euroopan laajuisen Procura+-palkinnon Tallinnassa 17.10.2017. Hyvinkään kaupunki oli Kenttäkadun päiväkotihankinnalla mukana kestävän kehityksen ja innovatiivisten hankintojen Procura+ Awards –kilpailussa. Konferenssissa palkittiin Euroopan onnistuneimpia julkisia hankintoja kolmessa kategoriassa: Vuoden paras kestävän kehityksen hankinta, Vuoden paras innovatiivinen hankinta ja Vuoden paras hankintamenettely. Kenttäkadun päiväkoti voitti EU:n rahoittaman kestävän kehityksen palkinnon. Palkinnon voittamisesta oli artikkeli mm. Aamupostissa, joutsenmerkki.fi –sivustolla ja Teijo-Talot Oy:n nettisivulla.

Paikkatietoalan laatupalkinto

Hyvinkään kaupunki palkittiin 10.11.2017 ensimmäisenä suomalaisena organisaationa paikkatietojen korkealuokkaisista rajapintapalveluista. Palkinnon myönsi korkean teknologian yritys Spatineo Oy, joka tutkii rajapintapalvelujen laatua ja käytettävyyttä Euroopan laajuisesti. Hyvinkää on ottanut paikkatietojen rajapintapalvelun käyttöön ensimmäisenä koko Euroopassa.

Hyvinkään eri järjestelmistä tuotetut paikkatiedot ja osin valtion laitoksissa tuotettu paikkatieto ohjataan rajapintapalvelun välityksellä valtakunnalliseen Lupapiste.fi-palveluun, jolla asiakkaat hakevat rakennus-, yleisten alueiden ja ympäristölupia. Ratkaisun avulla asiakas ja viranomaisnäkökulma näkevät, kuuluuko luvan hakuun kohdistuva kiinteistö esimerkiksi kunnallistekniikan piirissä olevalle alueelle, rakennuskielto- tai pohjavesialueelle tai kulttuurihistoriallisesti suojellulle alueelle. Tämä tieto vaikuttaa siihen, miten lupaprosessi etenee.

Hyvinkään toteuttamaa teknologiaratkaisua esitteli Spatineo Oy:n edustaja Strasbourgissa pidetyssä INSPIRE 2017 –konferenssissa syyskuun alussa.

Vuoden kieliteko –palkinto

Suomen kielenopettajien liitto SUKOL ry myönsi Vuoden kieliteko –palkinnon Hyvinkään kaupungin kielenopetuksen verkostolle 7.10.2017. Hyvinkää sai palkinnon monipuolisen



kielitaidon edistämisestä. Kaupungissa tuetaan kaikkien kielten opiskelua. Lapsia ja huoltajia kannustetaan tekemään monipuolisia kielivalintoja. Kieliryhmien toteutuminen taa-taan oppilaitosten yhteistyöllä. Kaupungin kieliohjelma on poikkeuksellisen laaja koko Suo-men mittakaavassa.

Liikenneturvallisuusalan ansiomitali

Liikenneministeri jakoi liikenneturvallisuuden ansiomitalit 12 henkilölle pitkäjänteisestä työstä liikenneturvallisuuden hyväksi 30.5.2017. Yksi ansiomitalin saajista oli Hyvinkään kaupungin liikenneinsinööri Kimmo Kiuru.

Arviointi:

Hyvinkään kaupunki on saanut myönteistä julkisuutta sekä kansallisesti että kansainvälisesti ansiokkaasta työstä myönnettyjen palkintojen myötä. Huomionosoituksilla on kaupungin imagoa ja kokeilukulttuuria kohottava vaikutus ja niitä voidaan hyödyntää kaupungin markkinoinnissa.



5. KONSERNI- JA TUKIPALVELUJAOSTO

5.1. Organisaatiomuutos

Konserni- ja tukipalvelujaoston toiminta päättyi toukokuun lopussa 2017. Kesäkuun alussa voimaan tulleen organisaatiouudistuksen myötä uutena toimielimenä aloitti kaupunginhallituksen kehittämisjaosto.

Organisaatiouudistuksessa tilapalvelu sekä ateria- ja puhtauspalvelut siirtyivät entisen konserni- ja tukipalvelujaoston alaisuudesta teknisen lautakunnan alle. Vastaavasti kaavoitus ja tonttipalvelut siirtyivät teknisen lautakunnan alaisuudesta kaupunginhallituksen kehittämisjaostolle. Lisäksi matkailu siirtyi keskushallinnon viestintäyksiköstä konsernipalvelut ja hallinto -toimialalle elinvoiman palvelualueelle. Tietohallinto ja hankintapalvelut siirtyivät konserni- ja tukipalveluista talouden palvelualueelle.

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan alkukokemukset organisaatiomuutoksesta ovat pääsääntöisesti positiiviset.

Arviointi:

Uuden organisaation toimivuutta voi arvioida vasta muutaman toimintavuoden jälkeen. Kaupungin elinvoiman kehittämiseksi edellytykset ovat ainakin olemassa, kun saman palvelualueen alle on koottu kaavoitus, tonttipalvelut, elinkeinotoimi ja omistajaohjaus. Yhteistyön sujuvuutta eri yksiköiden kesken tulee edesauttamaan myös se, että kaikki elinvoimapalvelujen yksiköt ovat sijainneet fyysisesti samassa paikassa huhtikuusta 2018 alkaen.

5.2. Elinkeinotoimi

Elinkeinotoiminnan kehittämiseen oli vuoden 2017 talousarvioon varattu 385 000 euroa. Menot toteutuivat budjetoidun mukaisena. Määrärahasta maksettiin Yritysvoimala Oy:n kuntarahaosuus (155 000 euroa), Teknologiakeskus TechVilla Oy:n projektirahoitus (93 000 euroa), luontomatkailuyrittäjyys palkkakuluineen (100 000 euroa) ja Hyvinkään kaupunkiyhdistyksen avustus (30 000 euroa).



Elinkeino-ohjelman toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 3.4.2017 elinkeino-ohjelman päivityksen vuodelle 2017. Ohjelma sisälsi yhteensä 35 toimenpidettä, joista 30 oli tarkoitettu toteutettavaksi vuoden 2017 aikana. Muut oli ajoitettu vuosille 2017 – 2018.

Vuoden 2017 toimenpiteistä toteutui 60 % (18 kpl). Tavoiteltu taso oli 80 %. Toimenpiteistä jäi toteutumatta mm.

- yritysmarkkinointisuunnitelma,
- suunnitelma teknologiaklusterin vahvistamisesta ja ao. yritysten Hyvinkäälle houkuttelusta sekä
- kiinteistövälittäjille infotilaisuus kaupungin palveluista ja harrastusmahdollisuuksista.

Toteutumattomista toimenpiteistä kaksi oli sellaisia, joiden toteutumattomuus ei ollut riippuvainen pelkästään kaupungin toiminnasta:

- veturiyritysten työntekijöille viestiminen kaupungin tonteista ja asunnoista (yritykset eivät innostuneet asiasta) ja
- Invest in Finland sivuille kuvaukset yritystonteista ja yhteismarkkinointi KUUMAN kanssa (KUUMA-yhteistyö edennyt arvioitua hitaammin).

Toimenpiteille asetetut mittarit olivat selkeitä yhtä lukuun ottamatta. Elinkeino-ohjelmassa oli yhtenä toimenpiteenä ”Verkottuminen ja kansainvälistymistilaisuudet”, jolle mittarina oli ”Yritysten viennin kasvu”. Pk-yritysten kasvua mahdollistavat toimenpiteet ovat tärkeitä, mutta kaupungin saattaa olla mahdotonta seurata kyseisen mittarin toteutumista. Mittarissa ei myöskään todeta, minkä yritysten viennin kasvua mitataan ja millä aikavälillä kasvua seurataan.

Päivitetystä elinkeino-ohjelmasta on 26.3.2018 raportoitu kehittämisjaostolle ja 7.5.2018 kaupunginhallitukselle.

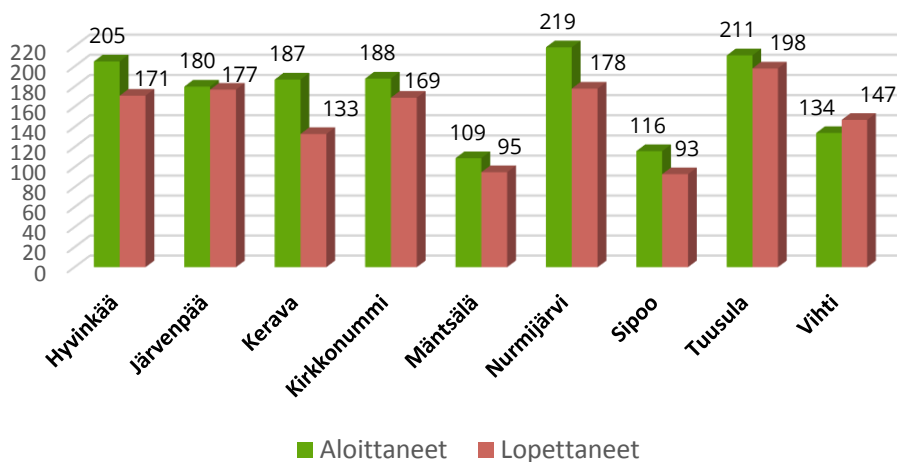
Yritysmäärän kehitys

Koko vuotta koskevat viimeisimmät saatavilla olevat tiedot aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten määristä ovat vuodelta 2016. Muutos tilaston lähdetiedoissa väärää lopettaneiden yritysten lukumääriä vuoden 2017 toiselta neljännekseltä alkaen. Siksi tilastokeskus ei toistaiseksi julkista lopettaneiden yritysten eikä yrityskannan lukuja vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen jälkeiseltä ajalta.

Seuraavassa kuvassa verrataan aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten määriä KUUMA-kunnissa, joiden asukasmäärä on yli 20 000 asukasta. Luvut: Tilastokeskus/Stat.fi



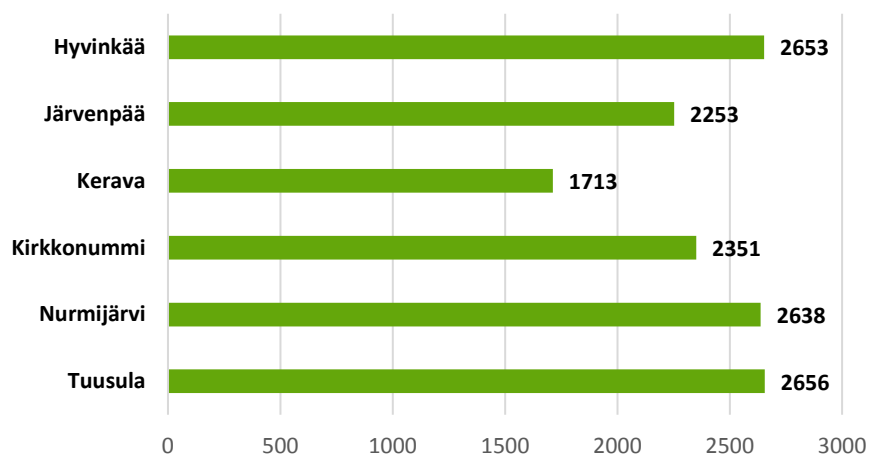
Aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten määrä vuonna 2016



Hyvinkäällä yrityskannan nettolisäys oli 34 yritystä vuonna 2016. Suurempi nettolisäys oli Keravalla (54 yritystä) ja Nurmijärvellä (41 yritystä).

Yrityskannasta viimeisimmät julkistetut tiedot ovat 31.3.2017 tilanteesta. Vertailukohteiksi on valittu KUUMA-kunnat, joiden asukasluku on yli 30 000 asukasta.

Yrityskanta 31.3.2017

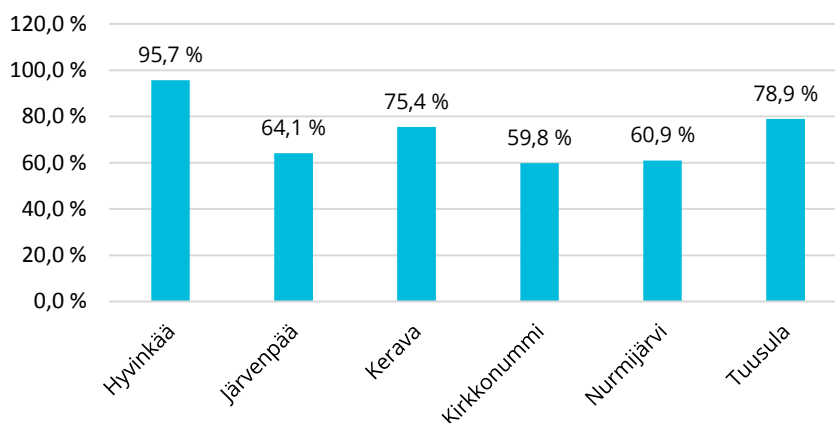


Hyvinkään ja Tuusulan yrityskannat olivat 31.3.2017 lähes samat.

Kunnan elinvoimaisuuden yhtenä mittarina voidaan pitää työpaikkaomavaraisuutta. Se kertoo kunnassa sijaitsevien työpaikkojen ja kunnassa asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. On valitettavaa, että kyseisestä tunnusluvusta ei ole saatavilla tuoretta tietoa. Viimeisin tilasto on vuodelta 2015. Seuraavaan kuvaan vertailukohteiksi on valittu KUUMA-kunnista yli 30 000 asukkaan kunnat.



Työpaikkaomavaraisuus 2015



Lähde: Tilastokeskus - Työssäkäyntitilasto

Kunnan elinvoimaa voidaan mitata myös työllisyydellä. Seuraavassa on esitetty vertailukohteina kaikkien KUUMA-kuntien työttömyysasteet vuoden 2017 lopun tilanteessa ja arviointihetkellä saatavissa olevan tuoreimman ajankohdan eli maaliskuun 2018 lopun tilanteen mukaan. Yleisen taloudellisen tilanteen koheneminen on vaikuttanut kuntien työllisyysasteeseen myönteisesti. Työttömyysaste on laskenut kaikissa KUUMA-kunnissa.

KUUMA-KUNTIEN TYÖTTÖMYYSASTE (%)

KUNTA	Joulukuu 2017	Maaliskuu 2018
Hyvinkää	9,6	8,5
Järvenpää	9,3	8,5
Kerava	9,4	9,0
Kirkkonummi	8,3	7,7
Mäntsälä	6,5	5,8
Nurmijärvi	6,5	5,6
Pornainen	5,8	5,1
Sipoo	6,1	5,5
Tuusula	7,0	6,4
Vihti	8,1	7,6

Arviointi:

Viimeisimmän saatavilla olevan tilaston mukaan Hyvinkään yrityskannan nettoliikitys oli hyvällä tasolla vertailukuntiin nähden. Yhdeksän vertailukunnan joukossa Hyvinkäällä oli kolmanneksi suurin yrityskannan kasvu.



Työllisyys on kohentunut Hyvinkäällä eniten muihin KUUMA-kuntiin verrattuna. Kuitenkin Hyvinkään työttömyysaste on vielä toiseksi korkein Keravan jälkeen.

Suositus:

Päivitetyn elinkeino-ohjelman vuoden 2017 toimenpiteistä liian moni jäi toteutumatta. Mikäli kaupunki aikoo laatia uutta elinkeino-ohjelmaa vuosille 2018 – 2019, on elinvoima-palvelualueen suositeltavaa pohtia, olisiko jokin toteutumattomista toimenpiteistä syytä ottaa työn alle ja siirtää toimenpiteeksi uuteen elinkeino-ohjelmaan.

Yhtenä elinkeino-ohjelman toimenpiteistä oli yritysvierailujen toteuttaminen. Kaupunki tekikin yrityskäyntejä aktiivisesti vuoden 2017 aikana. Tarkastuslautakunta kannustaa kaupungin edustajia jatkamaan yritysvierailukäytäntöä tulevaisuudessakin. Tutustumiskäynnit osoittavat kaupungin kiinnostuksen yrityksiä kohtaan ja luovat yrittäjille kuvan kaupungin yritysystävällisyydestä.



5.3. Tilapalvelu

Tilapalveluyksikön tehtävänä on kaupungin omistamien rakennusten ja toimitilojen hankinta, hallinta, ylläpito ja vuokraus. Lisäksi yksikön tehtäviin kuuluu kaupungin toimitila- ja talonrakennushankkeiden rakennuttaminen ja suunnittelu.

Vuonna 2017 myydyt osakehuoneistot ja kiinteistö

Myytyt kohteet	Kauppahinnoista saadut tulot
15 osakehuoneistoa	yhteensä 1,131 milj. euroa
Viertolan ja Lähdekierron päiväkodit, Veikkarin Kiinteistö Oy ja Kaukasten koulu	yhteensä 1,253 milj. euroa
YHTEENSÄ	2,384 milj. euroa

Talouden toteutuminen

Tilapalvelun tulos, joka on valtuustoon nähden sitova taso, toteutui 858 000 euroa talousarviota huonommin. Vielä osavuositarkastuksessa 2/2017 raportoitiin, että tilapalvelun tulos tulee toteutumaan noin 500 000 euroa budjetoitua parempana.

Toimintakertomuksessa todetaan talousarvion ylityksen johtuneen ensisijaisesti sisäisten vuokrien vähenemisestä. Vuokran piiristä kerrotaan poistuneen Veikkarin, Viertolan ja Lähdekierron päiväkodit ja Kaukasten koulu. Lisäksi Rentton 1. ja 2. kerroksissa tehtiin kuu-kausia kestänyt remontti, minkä aikana tiloista ei peritty sisäistä vuokraa. Toimintakulujen kerrotaan ylittyneen ensisijaisesti arvioitua suurempien sähkö- ja lämmityskustannusten vuoksi. Lisäksi rakennusten korjaus- ja ylläpitokulut nousivat.

Viertolan päiväkodin myynnistä kaupunginhallitus teki päätöksen 27.3.2017. Näin ollen osavuositarkastusta 2 laadittaessa olisi pitänyt olla tiedossa, että Viertolan päiväkodin tiloista ei kerry enää sisäisiä vuokria. Veikkarin Kiinteistöt Oy:n osakkeiden myynnistä teknikan ja ympäristön toimialajohtaja teki päätöksen 24.10.2017. Lähdekierron päiväkodin kiinteistöjen ja Kaukasten koulun osalta myyntipäätöksen teki tekninen lautakunta 28.11.2017.

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan osavuositarkastusta 2/2017 laadittaessa toteutuneita tuottoja ja kuluja oli verrattu kausibudjettiin. Kausibudjetti kuitenkin väärästi vuonna 2016 suoritettu sisäisten vuokrien lisäveloitusta. Kausibudjetti jaksottui samassa suhteessa kuin edellisen vuoden toteuma. Siten joulukuulle budjetissa oli odotettavissa tavanomaista suurempi summa sisäisiin vuokratuottoihin, mikä todellisuudessa ei kuitenkaan toteutunut. Toteutuneita summia olisi pitänyt verrata koko vuoden budjettiin eikä kausibudjettiin.

Talousarvion 2017 sitovuussäännöksissä todetaan, että määrärahamuutosta haetaan osavuositarkastusten yhteydessä tai vuoden lopulla niin, että se voidaan käsitellä joulukuun kaupunginvaltuustossa.



Arviointi:

Tilapalvelun tuloksen poikkeama oli merkittävä talousarvioon verrattuna. Määräraha-poikkeaman käsittelyssä ei noudatettu talousarvion sitovuussäännöksiä, koska määrärahamuutosta ei haettu tilivuoden aikana. Huolellisella talousarvion seurannalla osavuositarkastuksen 2/2017 tilanteessa ainakin osa sisäisten vuokrien toteutumattomuudesta olisi pitänyt olla tiedossa. Viertolan päiväkodista kaupunginhallitus teki myyntipäätöksen jo maaliskuun lopulla ja osavuositarkastus 2 laadittiin syyskuussa. Talousarviomuutoksen olisi voinut tehdä myös esim. marraskuussa, jolloin oli tiedossa jo toinenkin myyntikohde ja Rentton tiloissa tehtävät remontit.

Suositus:

Tilapalveluyksikön tulee olla jatkossa huolellisempi talouden toteutumisen seurannassa. Toista osavuositarkastusta laadittaessa on tehtävä huolellinen analysointi koko vuoden tuotoista ja kuluista. Senkin jälkeen talousarviota pitää seurata kuukausittain ja viedä mahdolliset määrärahaylitykset valtuuston käsiteltäväksi tilivuoden aikana.

Kaupunkikonserniin kuuluvien kiinteistöjen yhteisvalvomo

Tilapalveluyksikkö oli kaupungin taholta mukana Hyvinkään Lämpövoima Oy:n johdolla vuoden 2017 aikana käydyissä neuvotteluissa, jotka koskivat kaupunkikonserniin kuuluvien kiinteistöjen ja tilojen valvomopalveluiden keskittämistä yhteiseen keskusvalvomoon. Valvomojärjestelmällä on tarkoitus hallita ja seurata kiinteistöjen talotekniikkaa sekä energian ja veden kulutusta. Yhteistyösopimus Hyvinkään kaupunkikonserniin kuuluvien kiinteistöjen valvomopalvelun toteuttamisesta on edennyt teknisen lautakunnan valmistelusta kaupunginhallituksen päätettäväksi. Kaupunginhallitus hyväksyi yhteistyösopimuksen 16.4.2018.

Arviointi:

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaupunkikonsernin kiinteistöjen yhteisvalvomo tulee parantamaan kiinteistöjen vertailukelpoista energian ja veden kulutuksen seurantaa ja sen myötä auttaa tekemään kulutusta säästäviä toimenpiteitä.

Päätöksenteon läpinäkyvyyden kannalta asiaa koskevassa päätöskäytännössä olisi ollut suotavaa esittää kaupungille aiheutuvat kustannukset voimassa olevasta seurantajärjestelmästä ja uudesta keskitetystä valvomopalvelusta.



5.4. Ateria- ja puhtauspalvelut

Yhteistoimintaneuvottelut

Ateria- ja puhtauspalveluiden taseyksikön toimintaa leimasi vuoden 2017 loppupuolella yhteistoimintaneuvottelut, joiden perusteena oli varautuminen sosiaali- ja terveyspalveluiden kiinteistöjen ateria- ja puhtauspalvelujen järjestämiseen tulevaisuudessa.

Sosiaali- ja terveystoimi irtisanoi ateria- ja puhtauspalveluiden kanssa tehdyn sopimuksen Sahanmäen palvelukeskuksen palvelujen tuottamisesta, koska palvelukeskus lopetti toimintansa helmikuussa 2018. Lisäksi HUS:n (Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin) ja Hyvinkään kaupungin sosiaali- ja terveystoimen välisissä keskusteluissa tuli esille ajatus, että sairaalan laajennuksen valmistuessa yhtenäistettäisiin sairaalassa tuotettava puhtauspalvelu yhden organisaation alaisuuteen.

Yhteistoimintaneuvottelut alkoivat 17.11. ja päättyivät 8.12.2017. Neuvottelut koskivat noin 45 työntekijää. Neuvottelujen pohjalta sosiaali- ja terveyspalveluiden kiinteistöissä työskentelevät ateria- ja puhtauspalveluiden henkilöt saatiin sijoitettua mm. koulujen, päiväkotien ja liikuntakiinteistöjen ateria- ja puhtauspalvelutehtäviin. Lisäksi 12 terveyskeskuksen vuodeosastojen puhtauspalveluhenkilöä on siirtymässä liikkeenluovutus sopimuksella HUS:n työntekijöiksi.

Yhteistoimintaneuvottelut jatkuvat vuoden 2018 puolella, kun kaupunki harkitsee osana Sote-uudistukseen valmistautumista Ateria- ja puhtauspalveluiden organisaation uudistamista. Asia vaikuttaa ateria- ja puhtauspalveluiden organisaatossa toimisto-, asiantuntija-, suunnittelu-, esimies- tai ohjaajatehtävissä työskenteleviin henkilöihin.

Asiakastyytyväisyyskysely

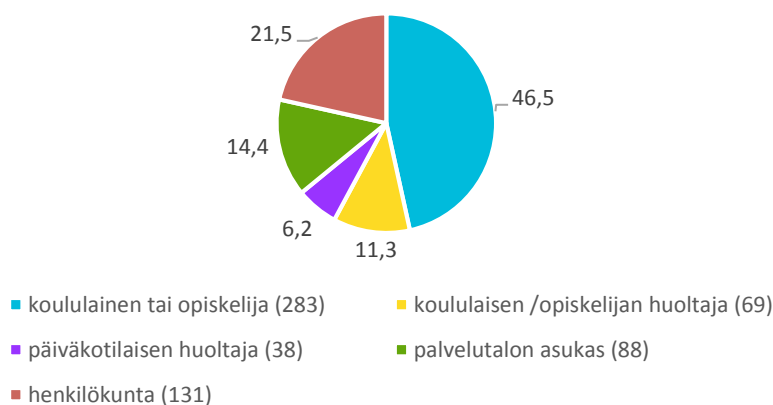
Ateria- ja puhtauspalvelut toteutti marraskuussa 2017 asiakastyytyväisyyskyselyn huoltajille, koululaisille ja kaupungin henkilökunnalle. Kysely toteutettiin sähköisenä webropol-kyselynä. Ateria- ja puhtauspalvelut tiedotti kyselystä Muksunetin, Wilman ja kaupungin kotisivujen kautta. Rehtoreille ja johtajille lähetettiin myös erillinen viesti. Vastausaikaa oli kolme viikkoa. Lisäksi palvelutalojen asukkaille ja terveyskeskusosastojen potilaille kysely toteutettiin henkilökyselynä samana ajankohtana.

Ateria- ja puhtauspalvelut sai kyselynsä vastauksia yhteensä 609 kappaletta. On huomioitava, että ruokailijoita on päivittäin noin 7 500. Pelkästään ruokailijoiden määräänkin verrattuna vastausaktiivisuus oli erittäin alhainen. Kysely kohdistui myös puhtauspalveluiden toimintaan.

Seuraavassa kuvassa suluissa olevat luvut osoittavan vastaajien kappalemäärää.



Ateria- ja puhtauspalveluiden asiakastytyväisyyskyselyn vastaajajakauma %



Puhtauspalvelujen yleisarvosana oli 3,7, joka muodostui henkilökunnan palvelualltiudesta ja tavoitettavuudesta sekä puhtaustason laadusta. Ateriapalveluiden yleisarvosanaksi muodostui 3,4 asteikolla 1 – 5. Ateriapalveluiden osalta tiedusteltiin henkilökunnan palveluallttiutta ja tavoitettavuutta työpäivän aikana. Ruoan osalta kysyttiin sen ulkonäköä (3,04), makua (3,02) ja lämpötilaa (3,53) sekä vastaako kiertävä ruokalista vastaajan mieltymyksiä (2,94). Eniten kritiikkiä tuli kasvisruokien lisäyksestä ja tiettyjen ruokien puuttumisesta ruokalistoilta.

Lukioissa ateriapalvelut toteutti uudenlaisen tavan tarjota kasviksia ja vihanneksia. Salaa-tin pystyi kokoamaan haluamistaan raaka-aineista linjastosta. Kokeilu sai hyvän vastaan-oton. Ateriapalvelut pyrkii laajentamaan kyseistä palvelua muihinkin kouluihin.

Ateriapalvelut-yksikkö on käynyt kyselyn tulokset läpi koko henkilökunnan kanssa. Rehto-reiden kanssa tuloksista on keskusteltu yleisellä tasolla, koska vastauksien määrä ei ollut kattava kaikissa kouluissa. Lisäksi kyselyn tulokset julkaistiin kaupungin sisäisessä intranetissä joulukuussa. Ateriapalvelut huomioi tulevissa ruokalistasuunniteluissa kyselyssä esiin tulleet asiat sekä kiinnittää enemmän huomiota ruoan ulkonäköön ja makuun.

Arviointi:

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä sitä, että Ateria- ja puhtauspalvelut-yksikkö tiedusteli asiakastytyväisyyttä laajalta asiakaskunnalta. Yksikkö pyrki nostamaan kyselyn vastausaktiivisuutta ilmoittamalla arpovansa vastaajien kesken tuotepaketteja. Tästä huolimatta vastaajien osuus useassa vastaajaryhmässä jäi alhaiseksi, joten kyselyn tuloksia voi pitää korkeintaan suuntaa antavina.

Suositus:

Tarkastuslautakunta suosittelee monipuolisempien viestintäkanavien käyttämistä vastausaktiivisuuden parantamiseksi.



5.5. Hankintapalvelut

Hyvinkään kaupungin uusi hankinta- ja sopimusohje tuli voimaan 1.8.2017. Ohjeessa huomioidaan Hyvinkään Pelikirjan (kaupunkistrategian) mukaiset suuntaviivat ja paikalliset yritykset.

Hankintapalvelut-yksikkö otti käyttöön vuoden 2017 alussa tiedotteiden lähettämisen yrityksille kuukausittain. Tiedotteissa kerrottiin Hyvinkään kaupungin Hankintapalveluiden ajankohtaisista asioista ja meneillään olevista kaupungin hankinnoista.

Syyskuusta alkaen Hankintapalvelut ryhtyi ylläpitämään omaa blogia Hankintojen Hyvinkää. Blogin tarkoitus on olla tiedotus- ja informaatiokanava Hyvinkään kaupungin hankinnoista kiinnostuneille yrityksille ja muille yhteisöille. Blogista löytyy mm. käytännön ohjeita tarjoajille, tietoa sopimuskumppaneille ja käynnissä olevat kaupungin tarjouskilpailut. Blogi korvasi kuukausittaiset yritystiedotteet.

Vuoden 2018 alussa kaupungin Hankintapalveluiden henkilöstöresurssit vähenivät, kun hankintapalveluesimies ja toinen hankinta-asiantuntijoista siirtyivät toisen työnantajan palvelukseen. Hankintapalveluesimiehen rekrytointi keväällä 2018 ei tuottanut tulosta ja tehtävä tullaan laittamaan uudelleen haettavaksi. Hankintapalvelujen resurssivajauksesta johtuen hankintaosaamista on ostettu ulkopuolelta. Lisäksi toimialoilla on olemassa omat hankintayhteyshenkilöt.

Kaupungin hankintavolyymien määrää vuodelta 2017 ei ollut saatavilla. Vuonna 2016 tavara- ja palveluhankintojen yhteismäärä oli noin 7,5 milj. euroa. Tässä summassa ovat mukana Hankintapalvelujen toteuttamat hankinnat sekä kaupungin muiden yksiköiden hankintapalveluihin ilmoittamat ostot. Siitä ei ole varmuutta, ovatko kaikki yksiköt ilmoittaneet toteuttamansa hankinnat Hankintapalveluille.

Arviointi:

Vuoden 2017 aikana Hankintapalvelut-yksikkö kehitti toimintaa mm. uudemalla hankintaohjeella, ottamalla käyttöön oman blogin ja lisäämällä kaupungin ja yrittäjien välistä vuoropuhelua.

Vuoden 2018 alussa hankintapalvelut-yksikön henkilöstövoimavarat vähenivät merkittävästi. Niukkojen resurssien vuoksi kaupunkikonsernin hankintojen yleinen ohjaaminen, koordinointi ja kehittäminen kärsivät.

Suositus:

Kaupungin tavara- ja palveluhankintojen määrää on syytä seurata ja tilastoida vuosittain.



5.6. Omistajaohjaus

Uuden 1.6.2017 voimaan tulleen organisaation mukaan omistajaohjauksesta vastaa Elinvoiman palvelualue.

Toukokuun loppuun saakka konserni- ja tukipalvelujaosto ja kesäkuun alusta alkaen kehittämisjaosto antoi kaupunkia yhtiöissä edustaville henkilöille ohjeet yhtiökokouksissa käsiteltäviä asioita varten.

Tytäryhtiöihin, kuntayhtymiin ja osakkuusyhtiöihin nimettiin uudet hallituksen jäsenet kuntavaalien 2017 jälkeen. Uusille hallitusten jäsenille kaupunki toteutti omistajaohjausta ja hallitustyöskentelyä koskevan koulutuksen syyskuussa.

Omistajapoliittisen ohjelman valmistelu aloitettiin vuoden 2017 aikana, mutta se ei valmistunut tavoitellussa määräajassa, vaan ohjelman laadinta jatkuu kevään 2018 aikana. Omistajapoliittisten linjausten valmistuttua on tarkoitus päivittää Hyvinkään kaupungin konserniohje.

Kaupungin konserni- ja talousjohto tapasivat säännöllisesti merkittävimpien tytäryhteisöjen toimitusjohtajia. Palavereissa käsitellään omistajan ja tytäryhtiöiden ajankohtaisia asioita. Tytäryhtiöiden edustajat pitävät yhteisiä keskustelutilaisuuksia erittäin tarpeellisina ja hyödyllisinä.

Vuoden 2018 alussa omistajaohjaukseen tuli lisäresurssia, kun elinvoiman palvelualueelle palkattiin talouspäällikkö.

Arviointi:

Omistajaohjausta on kehitetty vuoden 2017 aikana. Konsernijohdon ja merkittävimpien tytäryhtiöiden toimitusjohtajien tapaamiset ovat vakiintuneet. Yhteiset palaverit ovat saaneet tytäryhtiöiden edustajilta kiitosta. Tapaamiset hyödyttävät sekä omistajaa että tytäryhtiötä, koska niissä keskustellaan kummankin osapuolen ajankohtaisista asioista.



Erityisarviointikohde

6. KENTTÄKADUN PÄIVÄKODIN RAKENNUSHANKE JA PÄIVÄKODIN TOIMINTA

Kenttädun päiväkodin rakennushanke ja päiväkodin toiminta oli tarkastuslautakunnan tilivuotta 2017 koskevana yhtenä arviointikohteena, koska rakennushanke oli kyseisen vuoden investointikohde ja rakentaminen toteutettiin uudella tavalla. Tarkastuslautakunta tutustui Kenttädun päiväkodin tiloihin 17.1.2018.

6.1 Rakennushankkeen kilpailuttaminen

Kenttädun päiväkodin rakentamista koskevassa hankkeessa kaupunki päätti painottaa ympäristöasioita. Tavoitteena oli, että energiaa, vettä ja sähköä kuluu normaalia vähemmän ja uusiutuvaa energiaa hyödynnetään tehokkaasti.

Rakennushankkeen kilpailuttamisprosessi kesti kevästä 2015 maaliskuuhun 2016. Hankintaprosessi alkoi heinäkuussa 2015 julkisella tietopyynnöllä, jossa toimittajia pyydettiin antamaan ehdotuksia energiatehokkuuden saavuttamiseksi rakennuksen energiankäytössä (valaistuksessa, lämmityksessä, jäähdytyksessä, veden käytössä ja ilmanvaihdossa) niin, että ratkaisut ovat lapsille toiminnallisesti ja terveellisesti toteutettu. Tietopyynnössä tiedusteltiin lisäksi toimittajien halukkuutta osallistua kaupungin kumppanina ensimmäisen Joutsenmerkityn päiväkodin rakentamiseen.

Neljä yritystä vastasi tietopyyntöön ja kaikkien niiden kanssa hankintapalvelut-yksikkö ja tilapalvelut-yksikkö toteuttivat markkinavuoropuhelun. Tämän jälkeen kaupunki julkaisi hankintailmoituksen joulukuussa 2015 Joutsenmerkin kriteeristön mukaisesti rakennettava päiväkodista. Tarjouskilpailun perusteella Kenttädun päiväkodin rakentajaksi valittiin Teijo-Talot Oy.

6.2 Rakennushankkeen toteutus ja aikataulu

Vanha Kenttädun lastentalo purettiin kevätkesällä 2016. Urakkakilpailutuksen perusteella valittu Teijo-Talot Oy rakensi tilalle uudisrakennuksen.

Päiväkodin rakentaminen alkoi keväällä 2016 ja se koostuu 29 tehdasvalmisteisesta moduulista sekä paikalla rakennettavasta väestönsuojasta. Moduulit toimitettiin tontille toukokuussa 2017. Rakennus valmistui 24.7.2017. Urakkasopimuksen mukainen valmistumisaika piti olla 15.6. eli rakennus valmistui sovitusta aikataulusta kuukauden myöhässä. Urakan viivästymisestä kaupunki peri urakoitsijalta viivästyssakkoa 97 000 euroa. Päiväkodin toiminta kuitenkin pääsi alkamaan sovitusti 1.8.2017. Myös piha oli tuolloin valmis.



Kenttäkadun päiväkoti on Suomen ensimmäinen Joutsenmerkin saanut päiväkoti. Joutsenmerkittyjen rakennusten kriteerit perustuvat elinkaariajatteluun. Rakennukset ovat energiatehokkaita, niiden sisäilma on hyvä ja käytetyt rakennusmateriaalit ovat turvallisia ja terveellisiä. Lisäksi rakentamisen aikana tulee olla kuivanapitosuunnitelma. Joutsenmerkityn päiväkodin rakentamiseen vaaditaan hiukan enemmän henkilökuntaa, koska rakentamiseen käytettävät tuotteet tulee hyväksyttävä ennen käyttöä merkin myöntäjällä. Myös työjohtollisia tehtäviä on normaalia enemmän. Rakentajalta vaaditaan selvityksiä siitä, että rakentaminen on tapahtunut laadukkaasti ja että rakentamisen aikana syntyneiden jätteiden kierrätyksestä on huolehdittava asianmukaisesti.

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan yhteistyö rakennuttajan, rakentajan ja käyttäjätahon kanssa toimi erittäin hyvin koko rakennushankkeen ajan. Käyttäjän edustaja oli alusta asti mukana hankkeessa.

6.3 Rakennushankkeen kustannukset

Rakennushankkeelle oli varattu vuoden 2017 talousarvioon 6,0 milj. euroa ja toteutuneet kokonaiskustannukset olivat 5,7 milj. euroa sisältäen vanhan rakennuksen purkukustannukset (140 000 euroa).

Päiväkodin ensikertaiseen kalustamiseen oli budjetoitu 250 000 euroa ja hankintoihin käytettiin 155 000 euroa. Kalusteissa hyödynnettiin olemassa olleita ergonomisia kalusteita ja vain uusi tarvittava kalustus hankittiin.



Kuva: Heidi Karlsson, Teijo-Talot Oy



Arviointi:

Kenttädun päiväkodin rakennushanketta koskevassa suunnittelussa oli nähty vaivaa. Kilpailutusprosessi oli toteutettu perusteellisesti ja kaupunki on rohkeasti kokeillut uutta toteutustapaa päiväkodin rakentamisessa.

Aikataulullisesti ja kustannuksiltaan rakennushanke toteutui sovitusti: päiväkoti pääsi aloittamaan toimintansa sovittuna ajankohtana ja hankkeen kokonaiskustannukset alittivat talousarvion varatun määrärahan.

6.4 Päiväkodin tilat ja käyttökustannukset

Päiväkodin henkilöstön mielestä tilat ovat toimivat, valoisat ja ergonomiset. Pyörälliset kalusteet helpottavat oppimisympäristön muokkaamista tarpeita vastaavaksi. Ryhmätilat ja kokoushuoneet sopivat kaikkeen tarkoitukseen. Äänieristys ryhmähuoneissa ja isossa kokoushuoneessa on erinomainen. Kovaäänisetkään toiminnot eivät häiritse viereisen huoneen toimintaa. Varastotiloja on riittävästi. Muista päiväkodeista poiketen Kenttädun päiväkodissa on erillinen ruokasali. Lisäksi siellä on erinomainen integroidun erityisryhmän tila.

Päiväkodin sisäilma on puhdas materiaalien valinnan ja toimivan ilmanvaihdon ansiosta. Valaistus on päivänvalon mukaan säätyvää ja läsnäolotunnistimilla varustettua. Kaikkea energian kulutusta seurataan jatkuvasti.

Lasten osallisuus huomioitiin ensimmäisen kerran päiväkotikiinteistön suunnittelussa. Osa Kenttädun päiväkodin lapsista pääsi mukaan suunnittelemaan päiväkodin sisätilojen väriä ja kalusteiden valintaa. Lapset suunnittelivat unelmien leikkiympäristöä myös päiväkodin pihalle. Lasten toiveet huomioitiin mm. lisäämällä pihalle katettuja alueita, laittamalla kulutusta kestävä keino nurmea ja istuttamalla kuntaa, johon kasvaa puolukoita ja mustikoita. Lasten osallisuus jatkui elokuussa päiväkodin toiminnan alettua. He miettivät muun muassa, mihin sijoitetaan leikkivälineet ja pelit ja mihin rakennetaan taidenurkkaus.

Päiväkodissa otettiin käyttöön vuokratekstiilikokeilu. Varastotilaa ei tarvitse, kun tuotteet tilataan tarpeen mukaan. Tuotteet tulevat puhtaina ja lähtevät käytön jälkeen pestäviksi. Vuokratekstiilikokeilun on koettu säästävän työaikaa. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan tuotteet ovat laadukkaita ja kokeilu on toiminut moitteettomasti. Vuokratekstiilipalvelu makaa noin 7 000 euroa vuodessa.

Päiväkodin tilavuokrat ovat 27 781 euroa/kk eli 333 372 euroa vuodessa. Tilavuokra sisältää veden ja sähkön.





Kuva: Heidi Karlsson, Teijo-Talot Oy

Suomen ensimmäinen Joutsenmerkki-sertifioitu päiväkotito on herättänyt kiinnostusta muissa kunnissa. Tarkastuslautakunnan tutustumiskäyntiin mennessä päiväkodissa oli vierailut mm. Kuopion, Kärkölen ja Nurmijärven edustajia.

Arviointi:

Hanke on hyvä esimerkki asiakkaan osallistamisesta suunnitteluun. Päiväkodin asiakkaat eli lapset pääsivät mukaan sisätilojen ja pihan suunnitteluun. Heidän toiveitaan myös käytännössä toteutettiin.

6.5 Päiväkodin toiminta

Kenttädun päiväkotito on Hyvinkään kaupungin suurin päiväkotito. Siellä on paikkoja maksimissaan 200 lapselle. Tammikuussa 2018 päiväkodissa oli 184 lasta, koska useilla lapsilla oli tukikerroin joko kielellisen tai kehityksellisen tuen vuoksi.

Päiväkodissa toimii neljä esikouluryhmää. Kerhoille ei ole tilaa, koska voimistelusalio on yhteensä 11 ryhmän käytössä, iltapäivisin koulutuskäytössä ja iltaisin iltaryhmien lasten käytössä.

Päiväkotito on ilmaisupainotteinen ja sen toiminta-aika on arkisin klo 6 – 22. Henkilöstöön kuuluu 37 varhaiskasvatuksen työntekijää sekä 3 ateria- ja puhtauspalveluiden työntekijää. Uusia työntekijöitä palkattiin vain yksi. Henkilökunta tuli Kenttädun päivähoidosta ja Hangonsillan päivähoidosta. Lisäksi useita työntekijöitä sijoitettiin kaupungin muista yksiköistä mm. työergonomisista syistä ja sisäilmaongelmien vuoksi työterveyshuollon suosituksen mukaisesti.



Henkilöstölle pidettiin Työyhteisökoulutusta tiimityttämisen ja ryhmähengen kasvun edistämiseksi. Kyseinen koulutus nähtiin varhaiskasvatuspalveluissa tarpeelliseksi usean yksikön siirtyessä samaan työyhteisöön. Yksiköissä on hieman erilaisia tapoja työskennellä, joten yhteisistä linjoista sopiminen nähtiin yksikön joustavan toiminnan mahdollistamiseksi välttämättömäksi. Koulutukseen osallistuivat kaikki Kenttädun päiväkodin työntekijät ja heidän antamansa palaute koulutuksesta oli myönteistä.

6.6 Julkisten hankintojen palkinto

Kenttädun päiväkotia on Suomen ja Pohjoismaiden ensimmäinen päiväkotia, joka täyttää uusimman version Joutsenmerkin kriteeristöä. Hyvinkään kaupunki oli päiväkotihankinnalla mukana kestävän kehityksen ja innovatiivisten hankintojen Procura+ Awards -kilpailussa. Konferenssissa palkittiin Euroopan onnistuneimpia julkisia hankintoja kolmessa kategoriassa: Vuoden paras kestävän kehityksen hankinta, Vuoden paras innovatiivinen hankinta ja Vuoden paras hankintamenettely. Joutsenmerkitty Kenttädun päiväkotia voitti kestävän kehityksen palkinnon Tallinnassa 17.10.2017. Palkinnon voittamisesta oli artikkeli mm. Aamupostissa, joutsenmerkki.fi -sivustolla ja Teijo-Talot Oy:n nettisivulla.

Arviointi:

Kokonaisuudessaan päiväkotihanke on malliesimerkki asiakaslähtöisestä ja innovatiivisesta palvelusta. Lisäksi se on tuonut Hyvinkään kaupungille positiivista julkisuutta kansainvälisen julkisten hankintojen palkinnon saamisen myötä. Uudenlainen rakentamistapa on herättänyt kiinnostusta muissa kunnissa, joista on käynyt edustajia tutustumassa päiväkodin tiloihin.

Energia- ja ympäristöasioihin painottuva rakennushanke tukee erinomaisesti Pelikirjaa (kaupunkistrategia), jossa on vahvasti mukana kestävä kehitys. Myös osallistava suunnittelu ja uudenlainen rakennushankkeen toteutustapa edistää Pelikirjan seuraavia tavoitteita: lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen sekä asioiden uudella tavalla tekeminen ja uuden oppinen.

Suositus:

Tulevissa päiväkotihankkeissa kannattaa ottaa mallia tästä erinomaisesti toteutetusta investoinnista. Kaupungin kaikilla hallinnonaloilla tulisi vahvistaa käyttäjälähtöistä ajattelua ja hankesuunnittelua. Tarkastuslautakunta kannustaa toteuttamaan osallistavaa suunnittelua myös tulevaisuuden koulujen rakennushankkeissa. Oppilailta voi saada hyviä ideoita oppimisympäristön toimivuuden ja viihtyvyyden parantamiseksi.





7. SIVISTYSTOIMI

7.1 Sivistystoimen palveluverkko

Työryhmän asettaminen

Kaupunginjohtaja asetti 17.1.2017 monialaisen palveluverkkotyöryhmän, jossa on edustajat sivistystoimesta, tilapalvelusta, kaavoituksesta ja ympäristöterveydenhuollosta. Päätöksessä työryhmälle annettiin tehtäväksi valmistella tarveselvitykset kaikille sivistystoimen merkittävillä investoinneilla ja saada sivistystoimen palveluverkon muutoksia käytäntöön. Merkittäviksi uusiksi kohteiksi päätöksessä mainittiin Hangonsillan lukio, Sveitsin yhtenäiskoulu, Metsäkaltevan koulu sekä Paavolan alueen päiväkotien ja koulun investointihankkeet.

Kuntalaisten kuuleminen

Palveluverkkosuunnitelmassa keskityttiin Hyvinkään keskustaaajaman palveluverkkoon. Palveluverkkotyön aikana kuntalaisilla oli mahdollisuus antaa palautetta palveluverkkoselvityksestä Webropol-kyselyihin vastaamalla sekä kuntalaistilaisuuksiin osallistumalla. Vuoden 2017 puolella järjestettyyn Webropol-kyselyyn oli mahdollista vastata 12.9. – 16.10.2017. Vastauksia, kysymyksiä ja kommentteja tuli yhteensä 130 kappaletta. Yhteenveto kyselystä julkaistiin kaupungin kotisivulla. Myös tammikuussa 2018 avoimena olleesta palautekyselystä julkaistiin koonti kaupungin nettisivulla. Maaliskuussa 2018 nettikyselyssä tiedusteltiin mielipidettä palveluverkkoselvityksen kahdesta vaihtoehdosta. Vastauksia kertyi 477 kappaletta.

Lisäksi sivistystoimi järjesti 17.1. ja 5.3.2018 kuntalaistilaisuudet, joissa kuntalaisilla oli mahdollisuus keskustella palveluverkkoselvityksestä ja antaa siitä suoraa palautetta. Palveluverkkovaihtoehdoista kerrottiin nuorisovaltuustolle 21.3. ja vanhempainrenkaille 27.2. sekä 5.3.2018.

Ulkopuoliset selvitykset

Palveluverkkosuunnittelun tueksi kaupunki tilasi ulkopuolisilta asiantuntijoilta kouluinvestointivaihtoehtojen kustannuslaskenta- ja elinkaarilaskentatiedot sekä kuntoarviot Aseman ja Härkävehmaan kouluista. Kaikki kyseiset selvitykset valmistuivat huhtikuussa 2018. Lisäksi ympäristöterveydenhuolto on antanut lausunnot sekä Aseman että Härkävehmaan koulujen terveydellistä olosuhteista.



Palveluverkkosuunnitelman eteneminen päätöksenteossa

Sitovan tavoitteen mukaan palveluverkkosuunnitelman tuli valmistua vuoden 2017 aikana. Suunnittelu on kuitenkin vienyt arvioitua enemmän aikaa, sillä sen tueksi tiedusteltiin kuntalaisten ja päätöksentekijöiden mielipiteitä ja tilattiin ulkopuolisten asiantuntijoiden kustannus selvityksiä kouluinvestointivaihtoehdoista. Opetuslautakunta käsitteli palveluverkkosuunnitelmaa 17.4.2018. Kaupunginhallituksen käsittelyssä asia on 14.5.2018. Päätöksen sivistystoimen palveluverkkosuunnitelmasta vuosille 2017 - 2027 tekee kaupunginvaltuusto.

Arviointi:

Palveluverkkoselvityksessä on luotu rakenteelliset suuntaviivat, että sivistystoimen palvelurakenne vastaa tulevaisuuden asiakastarpeisiin. Palveluverkkoratkaisulla halutaan parantaa kuntalaisia lähellä olevien palveluiden toimivuutta ja samalla järkevöittää tilankäyttöä.

Asiaan liittyviä näkökulmia on tarkasteltu poikkihallinnollisesti eri vaihtoehtojen vahvuuksia, heikkouksia ja mahdollisia riskejä arvioiden, mikä antaa hyvän pohjan asiakaslähtöisten palvelujen järjestämiselle.

7.2 Alakoulujen ryhmäkoot

Tarkastuslautakunta on säännöllisesti seurannut keskimääräistä ryhmäkoko alakouluissa. Aikaisempina vuosina ryhmäkokotavoite oli asetettu valtuustoon nähden sitovaksi. Kaupungin tavoiteasettelun muutoksen myötä ryhmäkokotavoite on edellisinä vuosina asetettu lautakuntatasoiseksi tavoitteeksi (TA 2017: 20 – 25 opp. luokka).

Perusopetusryhmäkoko alakoulun luokilla oli pienimmillään 13 oppilasta ja suurimmillaan 26 oppilasta. Vuoden varrella ryhmäkoko voi kasvaa, mikäli lapsiperheitä muuttaa lähikoulun alueelle. Pienryhmiä ei ole laskettu mukaan keskimääräiseen ryhmäkokoon, koska se pienentäisi keskimääräistä lukua.

KESKIMÄÄRÄINEN RYHMÄKOKO ALAKOULUISSA		
	1. - 2. lk (oppilasta)	3. - 6. lk (oppilasta)
2013 kevät	19,6	21,2
2013 syksy	19,5	20,7
2014 kevät	19,5	20,1
2014 syksy	20,2	21,5
lukuvuosi 2014 - 2015	20,2	20,3
lukuvuosi 2015 - 2016	22,0	23,0
lukuvuosi 2016 - 2017	20,2	21,1
lukuvuosi 2017 - 2018	17,2	18,2



Arviointi:

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan alakoulun opetusryhmien keskimääräinen koko on hyvällä tasolla. Luokkakoot ovat suurimmillaankin pysyneet tavoitellulla tasolla.

7.3 Pätevien opettajien osuus

Tarkastuslautakunta on säännöllisesti seurannut myös pätevien opettajien osuutta (tilastointipäivä 20.9.). Aikaisempina vuosina pätevien opettajien osuudelle oli asetettu valtuustoon nähden sitova tavoitetaso. Kaupungin tavoiteasettelun muutoksen myötä kyseinen tavoite on asetettu lautakuntatasoiseksi tavoitteeksi (TA 2017: vähintään 90 %). Tilastointi koskee päätoimisia opettajia.

PÄTEVIEN OPETTAJIEN OSUUS (tilastointipäivä 20.9. vuosittain)		
Vuosi	Perusopetus	Varhaiskasvatus
2013	90,0 %	97,0 %
2014	90,2 %	97,8 %
2015	90,0 %	100 %
2016	90,7 %	100 %
2017	92,7 %	100 %

Arviointi:

Pätevien opettajien osuus perusopetuksessa on kasvanut edellisvuodesta, mikä on hyvä asia. Varhaiskasvatuksessa tilanne on vielä parempi. Siellä kaikki lastentarhanopettajat ovat olleet päteviä. Kehitys on ollut oikean suuntainen.

7.4 Varhaiskasvatuspalveluiden toteuttamat asiakaskyselyt

Varhaiskasvatuspalvelut toteutti vuoden 2017 aikana useita asiakastyytyväisyyskyselyjä. Palvelualue tiedottaa kyselyistä Muksunetin ja kaupungin nettisivujen välityksellä, jotta huoltajat tietävät meneillään olevista kyselyistä. Lisäksi kasvattajat kertovat niistä päiväkoideissa ja kerhoissa.

Varhaiskasvatuspalvelujen **haku- ja aloitusprosessin sujuvuudesta** on olemassa jatkuva kysely kaupungin nettisivulla ja siitä koostetaan aika ajoin väliaikatuloksia. Lokakuussa 2017 tehdyn yhteenvedon mukaan

- 62 % huoltajista totesi hakuprosessin kokonaisuudessaan sujuneen hyvin tai erittäin hyvin ja 14 %:n mielestä huonosti tai erittäin huonosti
- hoitopaikkaan tutustumiseen ja hoidon aloittamiseen liittyviin seikkoihin huoltajat olivat pääosin tyytyväisiä (yleisarvosana 4 asteikolla 1 – 5)
- hakemuksen tekeminen onnistui 85 %:n mielestä hyvin
- 84 % vastaajista koki saaneensa tiedon varhaiskasvatuksen paikasta riittävän ajoissa
- toive lapsen hoitopaikasta toteutui 77 %:n mielestä hyvin tai erittäin hyvin.



Eniten huoltajat kritisoivat heikkoa tiedon saantia hakemuksen käsittelystä ja etenemisestä hakemuksen teon jälkeen. Vain 41 % oli tyytyväisiä kyseisen tiedon saantiin. Samoin tiedon saaminen varhaiskasvatuksen eri palvelumuodoista oli vastaajien mielestä puutteellista. Tyytyväisiä kyseisen tiedon saantiin oli 43 %. Kyselyyn vastasi 158 henkilöä.

Saadun palautteen perusteella varhaiskasvatuspalvelut uudisti nettisivut, jotka se julkaisi 5.12.2017. Nettisivuilla hakemukseen liittyvää prosessia selkeytettiin. Varhaiskasvatuksen eri palvelumuotoja esiteltiin mm. perheiden kohtaamispaikka Pikku-Veturissa sekä lastensuojelun ja varhaiskasvatuksen yhteistyökokouksessa. Lisäksi palveluohjauksen käyntikortteja jaettiin erilaisissa tilanteissa asiakkaille, asiantuntijoille ja yhteistyökumppaneille (esim. neuvolat). Käyntikortteja on saatavilla myös avoimen toiminnan tiloissa. Vuoden 2018 puolella esiopetus päätöksen liitteenä huoltajat saivat tiedotteen palveluprosessin etenemisestä. Tulevaisuuden tavoitteena on sähköisen asiakastietojärjestelmän hankinta. Nykyisin hakemuksen voi jättää sähköisesti, mutta asiakaspäätökset lähetetään manuaalisesti.

Kerhojen toimivuudesta ja onnistumisesta toteutettiin Webropol-kysely lokakuussa 2017. Vastausprosentti huoltajien osalta jäi noin 28 %:iin. Kerhon sijaintia 76 % huoltajista piti hyvänä tai erittäin hyvänä. Kerhojen toimintakertojen (3 krt/vko) määrään huoltajat olivat hyvin tyytyväisiä.

Vastaajat antoivat kriittistä palautetta kerhojen kiinteästä rakenteesta (kerho sisältää sekä aamu- että iltapäiväkerhon). Palautteen perusteella kerhorakennetta muutettiin 8.1.2018 alkaen niin, että kahden kerhon toiminta-aikaa vaihdettiin keskenään. Kyseisillä kerhoilla on vain aamu- tai iltapäiväaika. Yksi kerho toimii entiseen tapaan sekä aamu- että iltapäivällä.

Varhaiskasvatuspalveluiden suorittamien kyselyiden vastauksissa tulivat esille myös Muksunetin toimivuuden puutteellisuus. Varhaiskasvatuspalvelut odottaa toiminnaltaan paremman ohjelman saamista esim. kaupungin asiakastietojärjestelmäratkaisun myötä. Lisäksi yksikkö seuraa naapurikuntien ratkaisuja.

Arviointi:

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan palautteen kerääminen asiakkailta on erittäin tärkeää, että onnistumiset ja kehittämistarpeet tulevat tietoon. Varhaiskasvatuspalvelut onkin aktiivisesti toteuttanut asiakastyytyväisyyskyselyjä ja käsitellyt niitä asiaan kuuluvalla tavalla analysoimalla kyselyjen tulokset ja ryhtymällä kehittämistoimenpiteisiin.

Suositus:

Tarkastuslautakunta suosittelee toimivien digitaalisten tietojärjestelmien hankkimista, että sähköinen asiakaspalveluprosessi mahdollistuu ja sen myötä henkilöstöresurssit voidaan suunnata tarkoituksenmukaisemmin.



7.5 Avoimen varhaiskasvatuspalvelun käytön kehitys

Avoimen varhaiskasvatuspalvelun osuuden lisääminen on ollut edellisinä vuosina tavoitteena. Aiemmin se oli kaupunginvaltuustoon nähden sitovana tavoitteena, mutta kaupungin tavoiteasettelun muutoksen myötä kyseinen tavoite oli vuonna 2016 lautakuntatasoisena tavoitteena. Vuodelle 2017 kyseistä tavoitetta ei ole asetettu.

Avoim varhaiskasvatuspalvelu tarkoittaa Hyvinkäällä mm. leikkitoiminnan kerhoja, perhekahviloita, avointa päiväkotia ja parkkihoitoa. Kyseinen palvelumuoto on vaihtoehto erityisesti niille perheille, joilla ei ole kokopäivähoidon tarvetta.

Tarkastuslautakunta on vuosittain seurannut avoimen varhaiskasvatuspalvelun tunnuslukuja. Vuonna 2017 avoimen varhaiskasvatuspalvelun käyttäjiä oli edellisvuotta vähemmän.

Suositus:

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että avoin varhaiskasvatus on kustannustehokasta ja asiakkaiden palvelutarpeisiin vastaavaa toimintaa, jota tulee edelleenkin ylläpitää ja kehittää osana asiakaslähtöistä varhaiskasvatustoimintaa.

Vuosi	Kerhopaikkoja keskimäärin	Kävijöitä keskimäärin /kk
2014	153	118
2014	183	152
2016	200	196
2017	200	171

7.6 Muita huomioita sivistustoimesta

Opetuslautakunnan sekä kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan lautakuntatasoisien tavoitteiden toteutumista ei ole raportoitu kyseisille lautakunnille dokumentoidusti. Molemmat lautakunnat ovat päättäneet joulukuussa 2016, että omien tavoitteiden tilanne raportoidaan vuoden 2017 syksyllä talousarviokokouksessa. Kyseisten kokousten pöytäkirjoissa ei ole mainintaa raportoinnista. Myöskään osavuosikatsausten eikä tilinpäätöksen yhteydessä ole raportoitu lautakuntatasoisista tavoitteista ainakaan niin, että se olisi todennettavissa pöytäkirjoista.

Teknisen lautakunnan, ympäristölautakunnan sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan lautakuntatasoisista tavoitteista raportoitiin kyseisille lautakunnille osavuosikatsausten sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Suositus:

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaupungissa tulee olla yhtenäinen käytäntö lautakuntatasoisten tavoitteiden raportoinnissa. Lautakuntien tulee seurata omien tavoitteidensa saavuttamista. Tarkastuslautakunnan mielestä opetuslautakunnan sekä kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan omien tavoitteiden toteutumisesta tulee raportoida kyseisille lautakunnille dokumentoidusti osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.





Erytisarviointikohde

8. AKTIIVINEN TAPAHTUMAKAUPUNKI JA VUODEN 2017 TAPAHTUMAT

Tarkastuslautakunta kohdisti kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan / kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan toiminnan arvioinnin vuoden 2017 tapahtumien järjestämiseen. Vuosi 2017 oli Hyvinkään juhlavuosi ja se oli alkulähtö Aktiivinen tapahtumakaupunki -kärkihankkeelle. Tarkastuslautakunta koki vuoden 2017 tapahtumajärjestelyt niin merkittävänä, että päätti valita ne erityisarvioinnin kohteeksi. Seuraavassa tarkastuslautakunta esittää arvionsa satavuotisjuhlavuoden tapahtumajärjestelyistä, joihin sivistystoimeen kuuluvalla kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnalla ja sen alaisella toiminnalla oli suuri merkitys.

Aktiivinen tapahtumakaupunki on yksi Hyvinkään Pelikirjan (kaupunkistrategian) kärkihankkeista strategiakaudelle 2017–2027. Liikkeellelähtö aktiiviseksi tapahtumakaupungiksi toteutui juhlistettaessa kaupungin 100-vuotispäivää erilaisin tapahtumin vuoden 2017 aikana. Strategiakaudella on tavoitteena vahvistaa Hyvinkään tunnettuutta ja elinvoimaa saamalla kaupunkiin valtakunnallisia suurtapahtumia.

8.1 Arvioinnin kohde

Tarkastuslautakunnan tilivuodelle 2017 hyväksymässä työohjelmassa yhtenä erityisarviointikohteena oli kärkihankkeena ”Aktiivinen tapahtumakaupunki”. Arvioinnissa painopisteenä oli vuoden 2017 aikana toteutuneet tapahtumat ja niistä saatu asiakaspalautte, tapahtumien järjestämistä varten varatut määrärahat vuoden 2017 talousarvioon ja toteutuneet kustannukset, yhteistyö eri tahojen kanssa tilaisuuksien järjestelyissä ja markkinoinnissa sekä liittymäpinnat kärkihankkeisiin ”Omaleimainen kulttuuri- ja liikuntakaupunki”, ”Kehittyvä kaupunkikeskusta” ja ”Hyvinkään Sveitsi”.

8.2 Vuoden 2017 tapahtumat

Kaupungin satavuotisjuhlavuoden ohjelmistoon sisältyi yhteensä noin 200 eri tapahtumaa, joista noin 2/3 oli eri yhteistyökumppaneiden, kuten seurojen, yhdistysten, kulttuurilaitosten ja seurakunnan järjestämiä. Merkittävimmät satavuotisjuhlavuoden tapahtumat järjestettiin kaupungin juhlatiikkojen yhteydessä. Kevään juhlatiikkoa vietettiin 20.–28.5. ja syksyn juhlatiikkoa 19.–27.8.2017.





Hyvinkään 100-vuotisjuhlat 26.8.2017 (kuva: Tomi Salakari)

Kaupungin yleinen kulttuuritoimi järjesti kymmenen päätapahtumaa vuoden 2017 aikana, joissa oli yhteensä noin 75 000 kävijää. Suurimmissa muiden järjestämässä tapahtumissa oli yhteensä noin 118 000 kävijää.



Iskelmä Kesä Hyvinkää 28. – 29.7.2017 (kuva: Teemu Heikkilä)

Kulttuuritoimi teetätti kävijätutkimukset Iskelmä Kesä ja Red Carpet –tapahtumista, jotka molemmat olivat Hyvinkäällä uusia tapahtumia. Red Carpet –kotimaisen elokuvan festivaalia ei ole aikaisemmin järjestetty lainkaan, joten Hyvinkää sai kunnian toimia uuden festivaalin järjestämisaikakunta.

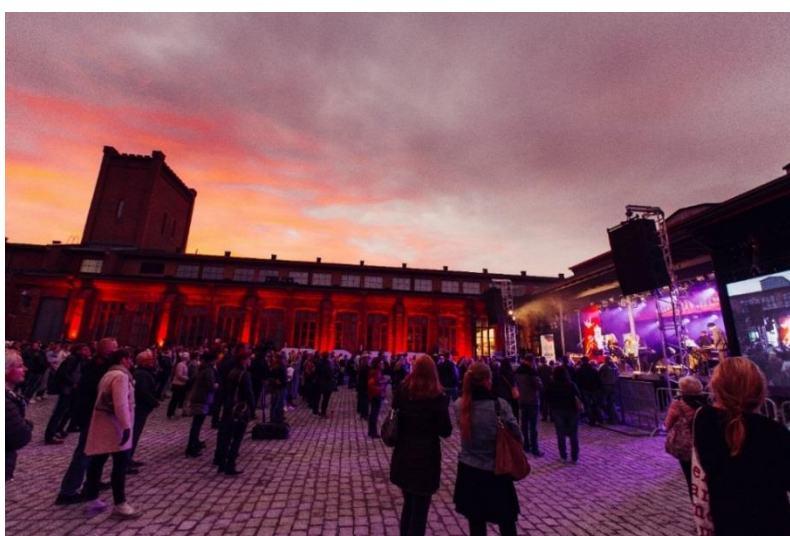


Iskelmä Kesän kävijöistä 57 %:n mielestä tapahtuma vastasi odotuksia ja jopa 40 % koki sen ylittävän odotukset. Kiitosta saivat eniten tapahtuma-alue, esiintyjät, hyvät järjestelyt ja aikataulujen pitävyys. Eniten kaivattiin istumapaikkoja, screenejä ja monipuolisempaa ruokatarjontaa. Suurin osa kävijöistä oli Hyvinkäältä tai lähiseudulta. Tämän vuoksi hyvin harva yöpyi tapahtuman yhteydessä hotellissa (3 %). Kävijätutkimukseen vastasi 608 henkilöä, mutta vastaajien määrä vaihteli eri kysymysten kohdalla (pääsääntöisesti 450 – 500 vastaajaa).



Red Carpet –elokuvafestivaali 31.8. – 3.9.2017 (kuva: Teemu Heikkilä)

Red Carpet –kävijäkyselyyn vastasi 1 061 festivaalikävijää, mutta vastaajien määrä vaihteli paljon eri kysymysten kohdalla. Vastanneista 77 % oli hyvinkääläisiä. Koska suurin osa kävijöistä oli Hyvinkäältä tai lähipaikkakunnilta, hotellissa yöpyjiä oli hyvin vähän (4 %). Festivaalikatun järjestämistä 60 % vastaajista piti hyvänä tai erittäin hyvänä. Festivaaliklubin järjestelyitä piti onnistuneina 84 % kävijöistä. Eniten kiitosta sai tunnelma ja esiintyjät. Myös Villatehtaan pihaa pidettiin loistavana valintana tapahtumalle. Ruoka- ja juomatarjontaa kaivattiin monipuolisemmaksi, aikatauluja ja markkinointia selkeämmäksi, monipuolisuutta esiintyjiin sekä Festivaalikatua toivottiin näyttävämmäksi ja laajemmaksi.



Red Carpet –elokuvafestivaali (kuva: Teemu Heikkilä)



Molempien kyselyiden tulokset on jaettu kaupungin johtoryhmälle ja niitä on käsitelty tapahtumien järjestäjien kesken. Kyselyistä saatu palaute on johtanut toiminnan kehittämiseen. Keskeisin kehittämiskohde on kaupungin ja sen tapahtumien tunnettuuden lisääminen, jotta tapahtumat tavoittaisivat jatkossa osallistujia laajemmalla maantieteelliseltä alueelta, erityisesti pääkaupunkiseudulta.

Arviointi:

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan Aktiivinen tapahtumakaupunki -kärkihankkeen tavoitteiden mukainen tapahtumien runsaus sekä monipuolisuus toteutuivat onnistuneesti Hyvinkään kaupungin juhlavuonna 2017. Kärkihankkeen myötä vakiinnutettiin tai aloitettiin tärkeitä valtakunnallisia sekä paikallisia Hyvinkäälle omaleimaisia tapahtumia. Kärkihanketyöryhmä on kerännyt asiakaspalautetta tapahtumista ja tunnistanut kehittämiskohdeeksi tapahtumien houkuttelevuuden Hyvinkään ulkopuolella, mikä onkin keskeistä taloudellisen vaikuttavuuden kannalta.

8.3 Tapahtumatuotannon rahoitus

Satavuotisjuhluvuoteen osoitettiin 100 000 euron määräraha. Muutoin tapahtumien järjestäminen ja tukeminen hoidettiin osana sivistystoimen normaalitoimintaa eikä siihen erikseen varattu määrärahaa. Kulttuuripalveluiden kohdeavustuksiin varatulla määrärahalla tuettiin paikallisten yhdistysten järjestämiä tapahtumia. Tuen määrä oli noin 30 000 – 40 000 euroa.

Sivistystoimen talousarviosta Hyvinkää 100-vuotisprojektin kustannuksia maksettiin yhteensä noin 305 000 eurolla.

8.4 Yhteistyötahot tapahtumien järjestämisessä ja markkinoinnissa

Tapahtumat vaativat toteutuakseen usein kaikkien kaupungin toimialojen välistä yhteistyötä. Erityisen tärkeää on sivistystoimen sekä tekniikan ja ympäristön toimialan välinen yhteistyö. Lisäksi yhteistyö eri viranomaisten kanssa on tärkeää.

Tapahtumien koordinoinnin sekä viranomais- ja lupa-asioiden helpottamiseksi kaupunki on syksystä 2017 lähtien palvellut tapahtumajärjestäjiä yhden luukun periaatteella eli tapahtumajärjestäjä saa hoidettua kaikki lupa- ym. asiansa samalla kertaa samassa paikassa. Käytäntö on saanut tapahtumajärjestäjiltä kiitosta. Lisäksi poliisi ja pelastuslaitos ovat olleet erittäin tyytyväisiä kaupungin tapahtumatoiminnan järjestelyihin ja he ovat esitelleet toimintatapaa esimerkkinä muille.

Kaupunki tukee tapahtumia myös panostamalla tiedotukseen. Muiden tapahtumajärjestäjien tapahtumia markkinoidaan kaupungin omissa kanavissa maksutta, erityisesti tapahtumiin keskittyvällä sivulla Facebookissa sekä kulttuuripalveluiden julkaisemassa Villari-lehdessä. Kaupungin ostamia led-mainospaikkoja luovutetaan myös järjestäjien käyttöön



maksutta silloin, kun se on mahdollista. Muita tapahtumia nostetaan esille myös eri tapahtumiin ja messuille osallistuttaessa.

Omien tapahtumien markkinointiin käytetään kaupungin internet-sivuja ja sosiaalisen median kanavia (Facebook, Instagram, Twitter), kaupunkitauluja (sekä analogiset että digitaaliset), kulttuuri- ja matkailulehti Villaria, Aamupostia sekä henkilöstölehti Hyviisiä. Lisäksi osallistutaan erilaisiin tilaisuuksiin, tapahtumiin ja messuille, joissa markkinoidaan tapahtumia.

Kaupungin merkittävimpiä yhteistyökumppaneita tapahtumisen järjestämisessä ovat RCFE Film Festival Oy, WKND Festival Oy sekä paikallisia tapahtumia järjestävät yhdistykset, seuramat, laitokset ja yksittäiset tapahtumajärjestäjät.

Kaupungin tapa järjestää ja tukea tapahtumia on kokenut ison muutoksen viimeisen parin vuoden aikana. Työtä on tehty erityisesti kaupungin sisäisen tiedonkulun ja toimintamallien parantamisessa sekä yhteistyöverkostojen solmimisessa toisten tapahtumakaupunkien, viranomaisten ja suurten tapahtumajärjestäjien suuntaan. Näin Hyvinkään mahdollisuudet tapahtumakaupunkina on saatu nostettua esiin.

Arviointi:

Tapahtumajärjestäjien toimintaa helpottavan yhden luukun palvelumallin käyttöönotto on ollut kaupungin taholta erittäin hyvä palvelun kehittämiseen liittyvä oivallus. Yhden luukun periaatteella palveleminen joustavoittaa ja nopeuttaa tapahtumiin liittyvien asioiden hoitamista. Tapahtumajärjestäjät ovatkin antaneet palvelumallista runsaasti myönteistä palautetta kaupungille. Yhden luukun periaatteella palveleminen on kaupungille etu tapahtumajärjestäjien miettiessä järjestämisaikkakuntaa.

Tapahtumien järjestämiseen liittyvä toiminta ja koordinointi on kehittynyt lyhyen ajan sisällä edukseen. Myös tapahtumatarjonta on kasvanut ja monipuolistunut. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan näillä on myönteinen vaikutus kaupungin vetovoimaisuuteen.

Suositus:

Kasvanut tapahtumatarjonta edellyttää henkilöresurssien lisätarpeen arviointia.

8.5 Tapahtumien jatkuminen

Hyvinkäällä on jo useita perinteisiksi tulleita tapahtumia, kuten Yhden Päivän Juttu, Hyvinkään Vappu, Sun Dance Day, Lystilauantai ja Hyvinkään joulunavaus, jotka järjestetään vuosittain.

Kaikista vuoden 2017 merkittävimmistä tapahtumista on tehty monivuotiset sopimukset. Iskelmä Kesä ja Red Carpet -elokuva festivaali toteutuvat myös vuonna 2018. Lisäksi on sovittu uutena tapahtumana nelipäiväisen Rockfestin järjestämisestä Hyvinkään lentoken-



tällä 6. – 9.6.2018. Tapahtuma tavoittelee ensimmäisenä vuotenaan 60 000 kävijää. Hyvinkäällä on kesällä joka kuukausi yksi iso tapahtuma: Steelfest Open Air –festivaali touku-kuussa, Rockfest kesäkuussa, Iskelmä Kesä heinäkuussa ja Red Carpet –elokuva-festivaali elo-syyskuun vaihteessa.



Yhden Päivän Juttu 25.5.2017 (kuva: Teemu Heikkilä)

Arviointi:

Tarkastuslautakunta pitää erittäin hyvänä sitä, että monipuolinen ja runsas tapahtumatarjonta ei jäänyt vain juhluvuoden kohokohdaksi, vaan suuri tapahtumamäärä elävöittää kaupunkia myös jatkossa. Hyvinkäätä voi todellakin kutsua aktiiviseksi tapahtumakaupungiksi. Vuonna 2016 aloitettu ja vuoden 2017 aikana tehty työ toteuttaa Pelikirjan tavoitetta vahvistaa Hyvinkään imagoa vireänä tapahtumakaupunkina.

Tarkastuslautakunta toivoo, että kaupungin aktiivisen markkinoinnin ja yhteistyön seurauksena lentokentän alue vakiintuu suurten yleisötilaisuuksien tapahtumapaikaksi. Isot yleisötapahtumat lisäävät kaupungin tunnettuutta ja vetovoimaa sekä jättävät kaupunkiin myös tuloja.

8.6 Kärkihanketyöskentely ja yhteistyö muiden kärkihankkeiden kanssa

Aktiivinen tapahtumakaupunki –kärkihanketyöryhmä kokoontui noin kymmenen kertaa vuoden 2017 aikana. Asiat, jotka eivät olleet työryhmän päätettävissä, vietiin eteenpäin joko kaupungin tai kärkihankkeiden johtoryhmään tai toimielinten käsiteltäviksi.

Aktiivinen tapahtumakaupunki sekä Omaleimainen kulttuuri- ja liikuntakaupunki -hankkeiden työryhmät kokoontuivat yhdessä. Lisäksi työryhmät järjestivät kaksi yhteistä tilaisuutta



tärkeimmille sidosryhmille (kymmenen jäsenmäärältään suurinta urheiluseuraa, ammattimaisesti toimivat kulttuurilaitokset, yrityksiä, poliitikkoja ja virkamiehiä).

Kulttuuritoimen virkamiehet, ensisijaisesti kulttuuri- ja tapahtumapäällikkö ja hänen ollessaan estynyt kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja, toimivat aktiivisesti Kehittyvä kaupunkikeskusta -kärkihankkeessa. Hyvinkään Sveitsi -kärkihankkeessa ovat mukana mm. liikuntapäällikkö ja viestintäpäällikkö.

Arviointi:

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kärkihanketyöskentely on toteutunut tarkoituksenmukaisesti. Pelikirjan tavoitteita on onnistuttu viemään hyvin eteenpäin.

Suositus:

Tarkastuslautakunta toivoo, että työskentelyn myötä esiin tulleet hyvät käytännöt jäävät voimaan ja kärkihanketyöskentelyä jatketaan sitä edelleen kehittäen.

Aktiivinen tapahtumakaupunki -kärkihankkeella on yhtymäpintoja Omaleimainen kulttuuri- ja liikuntakaupunki, Kehittyvä kaupunkikeskusta ja Hyvinkään Sveitsi -kärkihankkeiden kanssa. Yhteistyö kyseisten kärkihanketyöryhmien välillä on tärkeää, jotta vältetään päällekkäiseltä työltä ja tieto kulkee eri työryhmien välillä.





9. TEKNINEN LAUTAKUNTA

9.1 Organisaatiouudistus

Kesäkuun alussa 2017 voimaan tullut organisaatiouudistus muutti teknisen lautakunnan alaisia toimintoja. Teknisen lautakunnan alle siirtyi tilapalvelu sekä ateria- ja puhtauspalvelut. Kaavoitus- ja tonttipalvelut siirtyivät pois teknisen lautakunnan alta kaupunginhallituksen kehittämisjaostolle.

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan alustavat kokemukset organisaatiouudistuksesta ovat myönteiset. Etuna pidetään sitä, että saman johdon alla ovat sekä tilapalvelu että tekninen palvelukeskus. Esimerkiksi rakennus- ja peruskorjaushankkeiden ajoittaminen tarkoituksenmukaisemmin on helpompaa. Hankkeiden paremmalla ajoittamisella työntekijöille saadaan täystyöllisyys.

Arviointi:

Ensikokemuksen perusteella kesäkuun alussa voimaan astunut organisaatiouudistus näyttää onnistuneelta.

9.2 Tonttien luovutus

Vireyden ja elinvoiman takaamiseksi kaupungilla on syytä olla tarjolla riittävä määrä monipuolisia asunto- ja yritystontteja. Pohjalla on MAL- aiesopimuksen velvoitteet asuntotuotannosta ja asemakaavoihin sisältyvästä asuntokerrosalasta.

Tonttien luovutusta koskeva tavoite oli asetettu kaupunkitason tavoitteeksi. Tavoite ei toteutunut omakotitalotonttien arvioitua vähäisemmän kysynnän vuoksi. Omakotitalotonttien kysyntä on myös alkuvuonna 2018 ollut vähäistä. Palojoen varrella oli 19.3.2018 mennessä haettavana yhteensä 11 tonttia. Määräaikaan mennessä saapui kuusi hakemusta. Metsäkaltevassa on vapaana yhteensä 30 omakotitalotonttia. Niihin oli tullut maaliskuun 2018 loppuun mennessä seitsemän hakemusta.

Asukasbarometrin 2016 mukaan keskustamaisen kerrostaloasumisen suosion kasvu ja omakotitalotoiveiden väheneminen on ollut vähitellen kehittyvä trendi Suomessa. Asukasbarometrin mukaan merkittäviä epäviihtyvyystekijöitä asuinalueilla ovat mm. palvelujen puute ja huonot joukkoliikenteen yhteydet.

Seuraavaan taulukkoon on valittu vertailukohteiksi suurin piirtein saman kokoiset naapurikunnat.



LUOVUTETUT UUDET TONTIT VUONNA 2017 (kpl)

	Omakotitontti	Rivi- ja kerros- talotontti	Yritystontti	YHTEENSÄ
Hyvinkää	21	8	3	32
Järvenpää	16	7	6	29
Kerava	31	2	6	39
Nurmijärvi	50	6	8	64
Tuusula	22	6	5	33

Omakotitonttien kysyntä on ollut vilkkainta Nurmijärvellä. Rivi- ja kerrostalotontteja on luovutettu eniten Hyvinkäällä. Sen sijaan yritystonttien kysyntä on ollut Hyvinkäällä heikointa.

Arviointi:

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä sitä, että Metsäkaltevaan rakennettavan koulun myötä alueelle tulee lisää palveluja. Palveluilla on yleensä alueiden vetovoimaisuutta lisäävä vaikutus.

Suositus:

Omakotitonttien luovutus jäi toistamiseen merkittävästi tavoitteesta. Tarkastuslautakunta suosittelee edellisvuoden tapaan markkinoinnin tehostamista tältä osin. Myös yritystonttien markkinointia on syytä vahvistaa.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota luovutettujen yritystonttien vähäiseen määrään, vaikka kaupungin yritystonttivarannot ovat kasvaneet viime vuosina esimerkiksi Antinsaaren yritysalueen myötä.



10. HYVINKÄÄN VESI

10.1. Tavoitteiden toteutuminen

Hyvinkään Veden johtokunta oli asettanut vesiliikelaitokselle yhteensä 8 tavoitetta.

Kriittiset menestystekijät	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Tilinpäätöksen raportointi
Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyystutkimuksen arvosanatavoitteet: Veden laatu 8,79 Vesilaitoksen palvelu 8,30 Veden jakelu ja viemärointi 8,81	Tutkimus on tehty kesällä ja raportti valmistunut. Arvosanat: Veden laatu 8,94 Vesilaitoksen palvelu 8,30 Veden jakelu ja viemärointi 8,86. Tavoitteet on saavutettu.

Hyvinkään Vesi on teetättänyt vuosittain asiakastyytyväisyystutkimuksen. Vuoden 2017 kyselyyn osallistui 200 vesiliikelaitoksen asiakasta. Vastaajat arvioivat kysymyksiä asteikolla 4 – 10. Veden laatu on kyselyyn vastanneiden mukaan erittäin hyvä. Arvosana on parantunut edellisestä vuodesta (8,8). Tutkimuksen mukaan vesilaitoksen palveluihin ollaan tyytyväisiä. Arvosana on ollut samalla tasolla edellisenä neljänä vuotena. Asiakkaat kuitenkin toivoivat lisää tietoa mm. vesihuoltopalveluiden hinnoittelun perusteista sekä poikkeustilanteista. Veden jakelu ja viemärointi toimivat kyselyn perusteella hyvin. Kyseinen arvosana koheni hieman edellisvuodesta (8,81).

Tarkastuslautakunta suositteli edellisessä arviointikertomuksessaan asiakaspalautteen julkaisemista nettisivuilla ja mahdollisuuksien mukaan Veden asiakaslehdessä. Vesiliikelaitos julkaisi vuonna 2017 tehdyn kyselyn tulokset Hyvinkään Veden nettisivuilla.

Arviointi: ●

Asiakastyytyväisyyttä mittaava tavoite oli selkeä ja yksiselitteinen. Mittarin selkeyden vuoksi tavoitteen toteutumista on helppo arvioida. Tarkastuslautakunta kiinnitti tyytyväisenä huomiota siihen, että lautakunnan edellisessä arviointikertomuksessa annettu suositus on otettu huomioon.

Suositus:

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kyseisiä mittareita seurataan jatkossakin ja ne asetetaan sopivan kunnianhimoiselle tasolle.



Kriittiset menestystekijät	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Tilinpäätöksen raportointi
Vedenottamoiden toiminnan kehittäminen	Vedenottamoiden ajotapojen tarkastelu. Pumpkauksen optimointi energiatehokkaammaksi automaation kehittämisen ja verkostomallinnuksen avulla.	Työtä on tehty erityisesti Hiikin saneeraukseen liittyen. Verkostomallinnuksen käyttöönotto on siirtynyt vuoden 2018 sitovaksi tavoitteeksi.

Kriittiset menestystekijät	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Tilinpäätöksen raportointi
Vesihuoltoverkon kunnon ja toimivuuden turvaaminen	Vesijohtoverkon kunnon kartoitus yhdellä koealueella. Sveitsin ja Hiiltomon välisen runkoverkon kapasiteetin parantamisen suunnittelu.	Varsinainen suunnittelu aloitettu. Toteutus vuoden 2018 aikana.

Arviointi:

Kaksi edellä mainittua tavoitetta jäi saavuttamatta. Tarkastuslautakunta pitää kuitenkin hyvänä sitä, että tavoitteita ei sivuuteta, vaan työtä jatketaan niiden saavuttamiseksi.

Kriittiset menestystekijät	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Tilinpäätöksen raportointi
Raakaveden määrän ja laadun turvaaminen	Hyvinkään pohjavesialueen raakaveden määrän ja laadun turvaaminen kaavoituksen ja hulevesijärjestelyiden avulla. Määritetään Sveitsin vedenottamon kestävä pumpauskapasiteetti.	Kaavoituksen kanssa on tilattu yhteistyössä hulevesisuunnitelma ja pohjavesiselvitys. Hulevesisuunnitelma on valmistunut jo aiemmin ja pohjavesiselvitys on valmistunut 30.9.2017.

Käytössä olevien kolmen vedenottamon täysimääräinen hyödyntäminen ei ole nykyisin kaikissa tilanteissa mahdollista. Yksittäisen vedenottamon joutuminen kokonaan pois tuotantokäytöstä johtaa siihen, että veden käytölle voidaan joutua antamaan rajoituksia.

Suositus:

Tarkastuslautakunta suosittelee, että vesiliikelaitos kartoittaa Hyvinkään vesivarojen nykytilanteen ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin vesivarojen riittävyden turvaamiseksi.



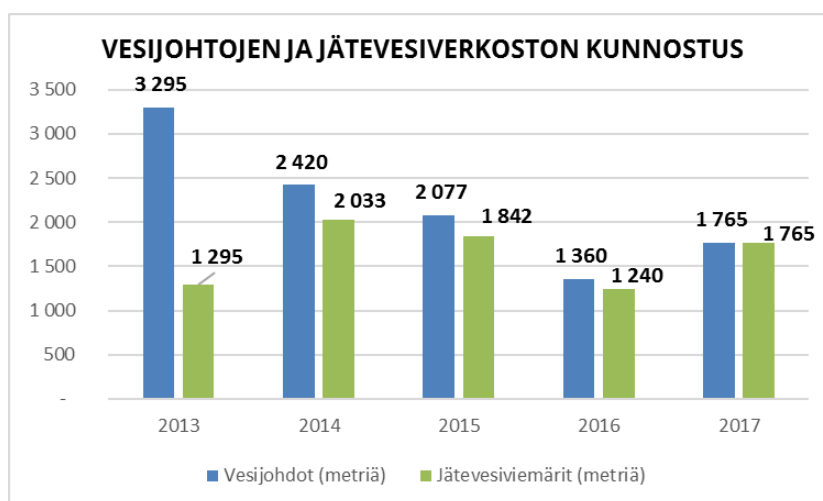
Arviointi:

Hyvinkään Vesi saavutti tavoitteensa hyvin. Kahdeksasta tavoitteesta kuusi toteutui.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan Veden tavoiteasetanta ei ollut täysin onnistunutta. Tavoitteet sinällään olivat seurattavia, mutta niiden kytkeytyminen strategiaan tavoitteisiin tai painopistealueisiin ei ollut johdonmukaista. Strateginen tavoite tai painopistealue ei jokaisen tavoitteen kohdalla liittynyt itse tavoitteeseen ja sen mittareihin. Suurimmalta osalta tavoitteista puuttui painopistealue ja toimenpiteet kokonaan.

Suositus:

Tarkastuslautakunta suosittelee, että Hyvinkään Veden tavoiteasetanta noudattaa jatkossa Pelikirjan logiikkaa ja siten Veden toiminta saadaan liitettyä saumattomasti Pelikirjan mukaisiin painotusalueisiin.

10.2 Investoinnit

Hyvinkään Veden investoinnit ylittivät 906 000 euroa budjetoituun verrattuna. Markkina-tilanteeseen varautuminen ja kustannustason arviointi verkstorakentamiskustannusten osalta oli talousarviovaiheessa epäonnistunut. Hyvinkään Veden johtokunta päätti 19.12.2017 hyväksyä edellä mainitun ylityksen talousarvion investointimenoihin.

Suositus:

Tarkastuslautakunta pitää investointimenojen ylitystä merkittävän suuren. Hyvinkään Veden on jatkossa kiinnitettävä tarkemmin huomiota huolelliseen suunnitteluun, jotta budjettiraamit kyetään asettamaan realistisemmiksi.



11. SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

11.1. Lastensuojelu

Tarkastuslautakunta on vuosittain seurannut lastensuojelun kehitystä. Vuonna 2017 lastensuojeluilmoituksia oli yhteensä 1 487 kappaletta ja yhteydenottoja palvelutarpeen arvioimiseksi 319 kappaletta (yhteensä 1 806). Asiakkaista 86 %:n kohdalla lastensuojeluilmoitus ilmoitus johti johonkin toimenpiteeseen.

Lastensuojeluilmoitusten ja yhteydenottojen jälkeen tehtiin palvelutarpeen arviointi, jonka perusteella 76 vireillepanoa (10 %) johti lastensuojelun avohuollon asiakkuuteen. Muiden osalta asiakkuus käynnistyi muissa perhepalveluiden palveluissa, ohjautui muihin palveluihin tai päättyi palvelutarpeen arvioinnin jälkeen. Palvelutarpeen arvioinnit kyettiin käsittelemään lakisääteisessä määräajassa.

LASTENSUOJELUN LUKUJA				
	2014	2015	2016	2017
Lastensuojeluilmoitukset	1041 kpl	1158 kpl	1236 kpl	1487 kpl
Kodin ulkopuolelle sijoitetut (0-17-vuotiaat)	169 lasta/nuorta	193 lasta/nuorta	179 lasta/nuorta	186 lasta/nuorta
Lastensuojelun sijaishuolto (toimintakate)	-7,7 M€	-7,7 M€	-7,2 M€	-8,5 M€
Perhehoidon osuus	55 %	56 %	60 %	58 %

Lastensuojeluilmoitusten kasvun määrään on osittain vaikuttanut se, että yhteistyökumppaneita on kannustettu tekemään ilmoituksia matalammalla kynnyksellä, jotta apua voidaan tarjota varhaisessa vaiheessa.

Edellisten vuosien aikana perhehoidon osuus sijaishuollosta on kasvanut vuosittain, mutta vuonna 2017 se kääntyi laskuun. Yhä useampi sijoitus edellytti laitossijoitusta. Nuoria jouduttiin siirtämään myös lastensuojelulaitosten erityisyksiköihin, jotka ovat kalleimpia laitospalveluita. Lastensuojelulaitosten käytön kasvu oli pääasiallinen syy sijaishuollon kustannusten nousuun edellisvuoteen ja talousarvioon nähden. Yksi merkittävä syy laitossijoitusten kasvuun oli nuorten lisääntynyt huumeongelma Hyvinkäällä. Lastensuojelun kustannusten nousuun vaikutti myös se, että kaupunki hävisi kaksi kustannusvastuuriitaa. Kaupunki joutui maksamaan Urjalan kunnalle ja Loviisan kaupungille yhteensä 406 191 euroa.



Sijaishuoltoa on jouduttu toisinaan jatkamaan sellaisissa tapauksissa, joissa koulut eivät ole pystyneet toteuttamaan erityisjärjestelyjä kesken lukuvuoden sijaishuollosta kotiin palaavalle lapselle/nuorelle. Usein sijaishuollosta palaavat tarvitsevat joko pienryhmäopetusta, osa-aikaisen erityisopettajan tukea, lyhennettyä koulupäivää tai avustajapalveluita. Mikäli nuoren tarvitsemia erityisjärjestelyjä opetuksessa ei ole voitu kesken lukuvuoden järjestää, nuoren kotiutuminen ei ole onnistunut ja hänet on siirretty takaisin sijaishuoltopaikkaan. Lapset ja nuoret kotiutuvat pääasiallisesti niin, että he aloittavat koulun lukukauden vaihtuessa. Tuolloin koulujärjestelyt on mahdollista järjestää lapsen/nuoren kotiintuloa tukevalla tavalla.

Lastensuojelussa on nähty yhtenä puutteena se, että lasten ja nuorten pääsy erikoissairaanhoidon on ollut haasteellista. Psykiatrisen hoidon riittämättömyys on näkynyt sijaishuollon muutospäätöksinä, kun lastensuojelulaitokset eivät ole kyenneet hoitamaan vaikeasti oirehtivia lapsia. Tällöin sijoitus on jouduttu tekemään lastensuojelun erityisyksiköihin. Erityisyksiköihin sijoitettiin vuoden 2017 aikana 10 lasta enemmän kuin edellisellä vuonna. Kyseisistä hoitovuorokausista kaupunki maksoi 1,9 milj. euroa eli kustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta 13 %.

Lastensuojelulaitosten erityisyksiköihin sijoitetut			
	2015	2016	2017
Lasten määrä	25	22	32
Hoitovuorokaudet	5 001	4 934	5 280
Kustannukset (€)	1 596 901	1 679 216	1 899 002

Seuraavaan taulukkoon on otettu vertailukunniksi suurin piirtein saman kokoisia naapurikaupunkeja Uudeltamaalta.

KODIN ULKOPUOLELLE SIJOITETUT 0 - 17-VUOTIAAT LAPSET % VASTAAVASTA IKÄRYHMÄSTÄ					
	2013	2014	2015	2016	2017 *)
Hyvinkää	1,6	1,8	2,1	2,0	1,9
Järvenpää	1,0	1,0	1,0	1,2	1,2
Kerava	1,4	1,5	1,9	1,6	1,5
Lohja	1,7	1,5	1,6	1,5	1,7
Nurmijärvi	0,7	0,7	0,7	0,7	0,9
Tuusula	1,2	1,3	1,1	1,2	1,2
Uusimaa ka	1,5	1,4	1,4	1,4	ei tietoa
*) ennakkotiedot Lastensuojelusta 2017 (26.3.2018)					
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, Tilastoraportti					



Nuorisoasema

Nuorisoasema vastaa perustason 13 - 22-vuotiaiden nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluista. Työ on ennaltaehkäisevää työtä, arviota ja tukea. Nuorisoasema on matalan kynnyksen palvelua eli palvelun piiriin pääsee ilman lähetettä. Nuorisoaseman käyntimäärän kasvun jatkuminen vuonna 2017 (kasvua 12 %) kertoo kyseisen palvelun tarpeesta.

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan asiakastyössä nuorisoaseman työryhmä on toisinaan kohdannut vaikeutta siirtää asiakkuutta päihdepalveluihin, vaikka nuoren tilanne on sitä nuorisoaseman työntekijän arvion mukaan vaatinutkin. Nuorisoasemalla ei ole päihdehoitoa ja päihdepalvelut keskittyy aikuisten palveluihin. Nuorten hoidon kannalta olisi erityisen tärkeää tietää, onko nuoren pahoinvoinnissa tai häiriökäyttäytymisessä kyse päihteistä vai jostain muusta. Raja perustason työn ja päihdepalvelujen toteuttaman työn välillä vaatisi täsmennystä.

Tällä hetkellä nuorisoasemalta puuttuu aiemmin toiminut nuorisopsykiatrian säännöllinen ja työn rakenteeseen sisältyvä nuorisopsykiatrian konsultaatio. Sairaalassa tapahtuneiden muutosten vuoksi nuorisoasemalta jäi loppuvuodesta 2017 pois nuorisopsykiatrian konsultaatio. Kyseinen konsultaatio koetaan nuorisoasemalla äärimmäisen tärkeänä, koska siellä hoidetaan varsin vakavissa tilanteissa olevia nuoria.

Perheneuvola

Lastensuojelu tekee tiivistä yhteistyötä perheneuvolan kanssa. Haasteena yhteistyössä oli vuonna 2017 perheneuvolan henkilöresurssivajaus. Psykologin ja erityissosiaalityöntekijän osa-aikaiset toimet olivat täyttämättä noin puolen vuoden ajan. Lisäksi Lastenpsykiatrian poliklinikka ei ole kyennyt sopimuksen mukaisesti tarjoamaan lastenpsykiatrian konsultaatiota. Palvelu on HUS:n toimesta ostettu Attendolta ostopalveluna, jolloin yhteys lastenpsykiatrian poliklinikalle ei ole ollut toivotun mukainen. Henkilöstövajauksesta johtuen asiakaskäyntien määrä alittui perheneuvolassa sekä talousarviossa arvioidusta, että edellisten vuosien määrästä. Vuoden 2018 puolella tilanne on kohentunut, kun toimet on onnistuttu täyttämään vakituisilla pätevillä työntekijöillä.

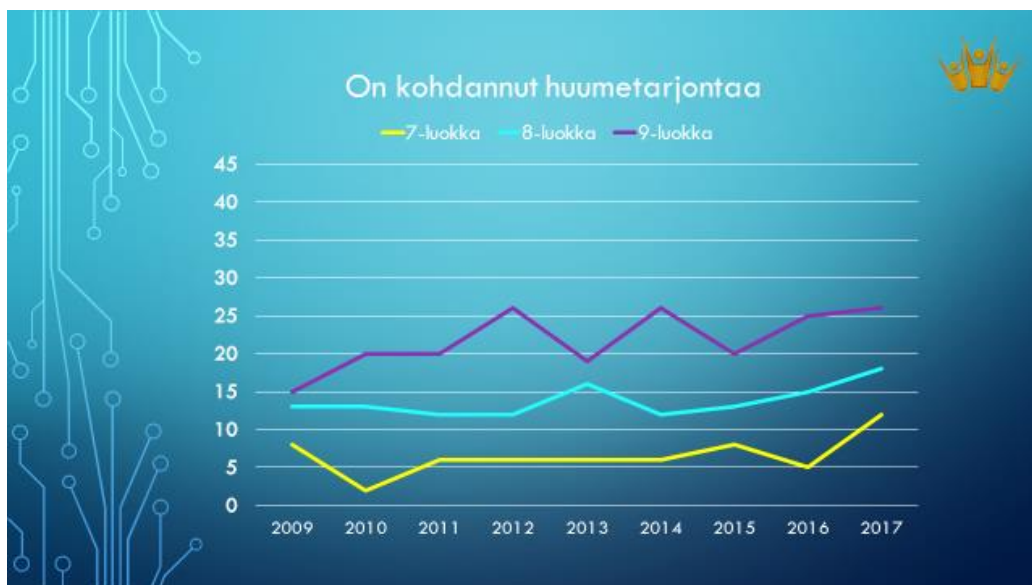
Elämäni Sankari ry: toteuttama kysely

Elämäni Sankari ry:n vuonna 2017 yläkoululaisille tekemän kyselyn mukaan vastaajista peräti 44 % vastasi, että he eivät tiedä, mistä omalta paikkakunnalta voi saada apua päihteisiin liittyvissä huolenaiheissa. Samaisessa kyselyssä tuli ilmi, että yläkoululaiset ovat kohdanneet huumetarjontaa edellisiä vuosia yleisemmin. Vastaajista 4 % (49 nuorta) kertoi käyttäneensä huumausaineita (kyselyn vastaajien kokonaismäärä 1 202).

Suositus:

Sivistystoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen on yhteistyössä lisättävä koululaisille suunnattua tiedotusta, jotta he tietävät paremmin, mistä he voivat saada apua päihteisiin liittyvissä huolissa.





Dia Elämäni Sankari ry:n kyselyn tuloksista. Tulokset esitetty prosentteina (%).

Kuntaliiton lastensuojelukysely

Kuntaliitto toteutti loppuvuodesta 2017 lastensuojelun kuntakyselyn. Kyselyyn vastasi 92,3 % kaikista Suomen lastensuojelun järjestäjätahoista. Järjestäjät edustavat 278 kuntaa. Myös Hyvinkään kaupungin sosiaalipalvelut osallistui edellä mainittuun kyselyyn. Kuntaliitto on verrannut palvelujen kehittymistä viisi vuotta sitten toteuttamansa kyselyn tuloksiin.

Kyselyn tulosten perusteella vanhempien tarvitsemien päihde- ja mielenterveyspalvelujen saatavuus on Suomessa heikentynyt. Hyvinkään kohdalla tilanne on samankaltainen. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan Hyvinkäällä päihdehuollon riittämätön resurssitilanne aikuisten osalta on näkynyt lastensuojelussa. Useimmiten vanhempi ei ole päässyt päihdepalvelujen asiakkuuteen, jolloin päihdehoito on jäänyt lastensuojelun tuen varaan. Vanhempien on ollut vaikea päästä myös mielenterveyspalveluihin Hyvinkäällä.

Hyvinkäällä tilanne konsultaation riittämättömyydestä pääasiallisesti vastasi valtakunnallista olosuhdetta. Hyvinkään lastensuojelussa koetaan lasten-, nuoriso- ja aikuispsykiatrian, päihdehuollon ja muun terveydenhuollon konsultaatiot täysin riittämättömiksi. Arviointi asiakkaan tilanteesta jää lastensuojelun työntekijän varaan, kun konsultaatiota ei ole saatavissa. Lastensuojelussa koetaan, että olisi tarvetta saada konsultaatioapua esimerkiksi tiimeihin pohtimaan haastavimpia tapauksia moniammatillisesti.

Valtakunnallisen kyselyn mukaan osalla järjestäjätahoista ei ollut lainkaan tai oli täysin riittämättömästi sosiaalityön panosta. Hyvinkäällä sosiaalityöntekijöiden työpanosta oli melko riittävästi ja sosiaaliohjauksen työpanosta täysin riittävästi. Näin ollen lastensuojelun käytettävissä olevat omat voimavarat ovat Hyvinkäällä paremmat kuin valtakunnallisesti yleensä. Lisäksi täällä on muuta maata parempi tilanne sosiaaliviranomaisten ja poliisin keskinäisessä yhteistyössä. Hyvinkään sosiaalitoimella on nimetty yhteyshenkilö poliisin kanssa tehtävään yhteistyöhön.



Kuntaliiton kyselyn perusteella niin Hyvinkää kuin suurin osa muistakin lastensuojelun järjestäjätahoista ovat huolissaan siitä, miten lastensuojelun palvelut järjestetään sote- ja maakuntaudistuksen jälkeen.

Arviointi:

Vuonna 2017 lastensuojelussa tapahtui tunnuslukujen perusteella kielteinen kehitys edelliseen vuoteen nähden: kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten/nuorten määrä kasvoi, perhehoidon osuus väheni ja sijaishuollon kustannukset nousivat. Lastensuojelussa huomiota herättää etenkin nuorten laitossijoitukset. Lastensuojelulaitosten erityisyksiköihin sijoitettuja nuoria oli 45 % edellisvuotta enemmän.

Lastensuojelussa on ollut haasteita esimerkiksi erilaisten konsultaatioiden ja psykiatrisen sairaanhoidon riittämättömyyden vuoksi. Myös liian vähäiset päihde- ja mielenterveyspalvelut sekä vanhemmille että nuorille ovat heijastuneet lastensuojeluun. Mikäli perustason palvelut eivät toimi kunnolla, se näkyy ennen pitkää lastensuojelun kasvavana asiakaskuntana.

Suositus:

On erittäin tärkeää, että vastuunjako, yhteistyörakenteet ja toimintatavat lastensuojeluun liittyvissä tehtävissä on sovittu eri toimijoiden kesken jo ennen sosiaali- ja terveyspalveluiden tuotannon siirtymistä Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymälle. On varmistettava toimivat moniammatillisen tiimityön rakenteet ja niitä tukevat konsultaatiokäytänteet. Yhteistyön kehittämiseen terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen ja koulun kanssa tulee panostaa. Erityisesti tulee kehittää niitä toimintoja, joissa on tällä hetkellä puutteita ja haasteita. Tällaisia ovat esimerkiksi mielenterveys- ja päihdepalvelujen saanti vanhemmille ja lapsille/nuorille, lasten ja nuorten psykiatrisen sairaanhoidon saanti, konsultaatioiden riittävyys ja koulujärjestelyt lapsen palatessa sijaishuollosta kotiin.

Hyvinkään kaupungin Pelikirjan (kaupunkistrategian) mukaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävä työ on yksi kuntalaisten hyvinvointia koskevan kärkihankkeen kohteista. Tämänkin vuoksi kaupungin ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän on ryhdyttävä toimenpiteisiin lastensuojelussa todettujen epäkohtien minimoimiseksi.

Toimivista ja asiakaslähtöisistä palveluista on huolehdittava myös silloin, kun lastensuojelu siirtyy sote- ja maakuntaudistuksessa näillä näkymin vuonna 2020 maakunnan vastuulle. Lastensuojelun palveluiden heikentymisellä olisi kauaskantoiset seuraukset. Huonosti toimivat palvelut aiheuttavat inhimillistä kärsimystä lapsille ja perheille ja tulevat kalliiksi yhteiskunnalle. Erityisen tärkeää on panostaa toimivaan ennaltaehkäisevään lapsi- ja perhetyöhön ja varhaiseen tukeen, jotta lastensuojelulliset asiakkuudet tulevaisuudessa vähenisivät.



11.2. Asiakastyytyväisyyskyselyt

Kotihoito ja kotiteho

Kotihoidossa ja kotitehossa toteutettiin asiakastyytyväisyyskysely syyskuussa 2017. Arvosana-asteikko oli 1 – 5 (suurimman luvun arvo paras).

KOTIHOIDON ASIAKASTYYTYVÄISYYSKYSELY				
	marraskuu 2014	heinäkuu 2015	lokakuu 2016	syyskuu 2017
Jaetut kyselylomakkeet (kpl)	216	357	401	396
Palautetut kyselylomakkeet (kpl)	147	191	160	164
Vastausprosentti (%)	68,06	53,5	39,9	41,4
Vastausten keskiarvo	3,81	3,89	3,81	3,71

Parhaat arviot kotihoito sai kyselyn perusteella kysymyksiin ”Miten turvalliseksi ja luottamukselliseksi koetta saamanne hoidon?” (ka 3,93) ja ”Millaiseksi arvioitte henkilöstön ammattitaidon?” (ka 3,88). Näissä molemmissa arvosana kuitenkin laski edelliseen vuoteen verrattuna (4,01 ja 3,96).

Heikoimmat arviot vastaajat antoivat kysymyksiin ”Miten koette voivanne osallistua saamanne hoitoon ja kuntoutukseen?” (ka 3,34) ja ”Onko antamaanne palautteeseen reagoitu?” (ka 3,53) Ensimmäisen kysymyksen osalta arvosana oli laskenut edellisvuoteen verrattuna (3,53). Toisen kysymyksen kohdalla arvosana oli sama kuin edellisellä kerralla.

Asiakaskyselyssä oli mahdollisuus antaa myös avointa palautetta. Osa vastaajista ilmoitti olevansa tyytyväinen hoitoonsa ja hoitajiin. Palautteessa nousi esille mm. seuraavia toiveita:

- tiedonkulun lisääminen hoitajien välille
- sosiaaliseen kanssakäymiseen ja kaupassa käyntiin apua
- lääkärrien tapaamisia useammin
- hoitajien osaaminen tasalaatuisemmaksi.

Suositus:

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota asiakastyytyväisyyden laskuun. Vaikka yleisarvosana ei ollut huolestuttavalla tasolla, silti se oli vertailuvuosien 2014 – 2017 huonoin. Koti-, asumis- ja sairaalapalveluiden palvelualueen on syytä kehittää toimintojaan niin, että asiakas kokee saamansa hoidon ja hoivan turallisena ja kokee tulleensa kuulluksi.



Terveyskeskussairaala

Terveyskeskussairaalassa suoritetun asiakastyytyväisyyskyselyn vastausaktiivisuus oli 53,9 %. Hoidon kokonaisuudesta arvosanaksi muodostui 4,17. Arvosana oli edellisvuotta parempi (4,05). Kyselyn kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,92, joka oli hieman alhaisempi kuin edellisenä vuonna (3,98).

Ympäri vuorokautinen hoito

Ympäri vuorokautisessa hoidossa tehdyn kyselyn vastausprosentiksi muodostui 41 %. Kaikkien saatujen vastausten keskiarvo yksiköiden kesken oli 3,83, mikä oli samaa luokkaa kuin edellisenä vuonna (3,85). Vapaamuotoisissa vastauksissa nousi esille toivomuksia liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksien lisäämisestä.

Sahanmäen päiväkeskus

Kyselylomakkeen saajista (96 henkilöä) kaikki vastasivat kyselyyn, joten vastausaktiivisuus oli 100 %. Kaikkien vastausten osalta arvosanaksi muodostui yli 4, Heikoimman arvosanan saanut kysymyksen ”Miten koette voivanne osallistua saamaanne virikkeelliseen ja kuntouttavaan toimintaan?” sai arvosanan 4,16.

Ikääntyneiden asumispalvelun ostopalveluyksiköt

Yksityisten palveluntuottajien hoivakodeissa asuville asiakkaille tehtiin asiakastyytyväisyyskysely alkuvuodesta 2017. Edellinen kysely oli suoritettu syksyllä 2013. Vastausprosentiksi muodostui 61,7 % (51 % edellisellä kerralla). Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,94. Paras arvosana oli 4,29 ja huonoin 3,65. Kehittämisehdotuksena nousi esille viriketoiminnan ja ulkoilun lisääminen sekä omaisille tiedottaminen asiakkaan voinnista. Lisäksi kehittämis-kohteena tuli esille, että kyselylomakkeen pitäisi olla selkeämpi.

Tarkastuslautakunta antaa tunnustusta Sahanmäen päiväkeskukselle, jossa vastausaktiivisuudessa ylettiin parhaalle mahdolliselle tasolle. Terveyskeskussairaalan ja varsinkin asumispalvelun ostopalveluyksiköiden vastausaktiivisuutta voidaan pitää hyvänä. On ymmärrettävää, että ympäri vuorokautisessa hoidossa vastausaktiivisuus ei voi nousta korkeaksi, koska siellä osa asiakkaista on niin huonokuntoisia, etteivät he kykene vastaamaan kyselyyn.

Arviointi:

Terveyskeskussairaalan ja ympäri vuorokautisen hoidon asiakastyytyväisyys oli hyvällä tasolla. Sahanmäen päiväkeskuksen toimintaan vastaajat olivat erittäin tyytyväisiä. Myös yksityisten palveluntuottajien hoivakotien asukkaat antoivat hyvät arviot saamastaan palvelusta.



Työterveyshuolto

Työterveyshuollossa toteutettiin asiakastytyväisyyskysely syksyllä 2017. Kyselyn vastajina olivat esimiehet, henkilöasiakkaat sekä ylin johto. Kysely lähetettiin myös pienille ja keskiuurille yrityksille. Hyvinkään kaupungin työterveyshuolto kuuluu Conmedicin laatuverkostoon. Kysely suoritettiin koko verkostossa. Vastausprosentti koko verkostossa oli 10 – 15 %. Vastausprosenttia ei saatu nostettua muistutusviesteistä huolimatta.

WOTT-laitteilla kerätty asiakaspalaute

Sosiaali- ja terveystoimen toimipisteissä on yhteensä 19 WOTT-laitetta, joiden kautta asiakkaat voivat antaa palautetta saamastaan palvelusta. Palautteita tuli yhteensä 4 766 vuoden 2017 aikana. On kuitenkin huomattava, että kyseisessä luvussa on mukana myös laitteiden testauksesta johtuvia palautteita, joita ei pystytty erittelemään pois kaikkien palautteiden joukosta. Palauteraportit otetaan 2 viikon – 1 kuukauden välein.

Arviointi:

Asiakastytyväisyyskyselyjen toteuttaminen on tärkeää, jotta tunnistetaan, miltä osin palvelu on ollut onnistunutta ja miltä osin on syytä ryhtyä kehittämistoimenpiteisiin. Sosiaali- ja terveystoimi on tehnyt useita kyselyitä vuoden 2017 aikana. Kyselyiden vastausprosentit ovat osassa jääneet alhaiselle tasolle. Niissä tapauksissa vastausten perusteella ei voi tehdä luotettavia johtopäätöksiä. Erityisesti henkilöstölle tehdyn työterveyshuollon palveluita koskevan kyselyn vastausprosentti on huolestuttavan matala.

Suositus:

On hyvä luoda useita eri vaihtoehtoja, missä asiakas voi antaa palautetta. Netissä vastaaminen on monille varmasti melko vaivatonta, mutta tulee olla muitakin palauteväyliä. Perinteiset paperilomakkeet ja palautelaatikat on hyvä säilyttää. Myös asiakaspalvelutilanteissa annettavan palautteen kerääminen olisi tärkeää. Palautekanavia mietittäessä on tärkeää ottaa huomioon kohderyhmän kyky vastata kyselyihin. Kyselyiden tulee olla selkeitä, jotta vastaaminen olisi vaivatonta.



11.3. Valinnanvapauskokeilun vaikutuksia

Keski-Uudellamaalla perustason lääkäri- ja hoitajavastaanottopalvelut avattiin valinnanvapaudelle toukokuussa 2017. Valinnan tehneistä 49 % on käynyt valitsemallaan yksityisellä palveluntuottajalla lääkärin tai sairaanhoitajan vastaanotolla aikavälillä touko-joulukuu 2017.

Seuraavassa on esitetty valintojen tilanne tilastointipäivän 23.4.2018 mukaan.

Alue/kunta	Väestö (2016)	Tehtyjä valintoja	%	Tehtyjä 1. valintoja	%
Hyvinkää	46 732	2905	6,22 %	2871	6,14 %
Järvenpää	40 957	2307	5,63 %	2285	5,58 %
Mustijoki	26 063	938	3,60 %	920	3,53 %
Nurmijärvi	42 237	363	0,86 %	361	0,85 %
Tuusula	38 650	1238	3,20 %	1216	3,15 %
Yhteensä	194 639	7753	3,98 %	7651	3,93 %

Keväällä ensimmäisten joukossa vaihtaneet ovat päässeet tekemään uusia valintoja kuuden kuukauden jälkeen 20.11.2017 alkaen. Uudelleen valintoja on tehty 93, joista suurin osa (55 %) takaisin oman kotikunnan palveluihin.

Hyvinkäällä on käytössä palvelusetelijärjestelmä, jossa asiakkaat ovat halutessaan saaneet palvelusetelin asioidakseen sopimuksessa mukana olevien yksityisten lääkärikeskusten lääkäreiden vastaanotoilla, mikäli omalääkärille ei ole saatavissa aikaa. Vuoden 2017 viimeisellä vuosipuoliskolla jaettiin noin 20 % vähemmän palveluseteleitä kuin ensimmäisellä vuosipuoliskolla, vaikka lääkärtilanne avovastaanotolla oli huono (kolmen lääkärin puute). Lisäksi yhteispäivystyksen käyttö väheni.

Suun terveydenhuollon asiakkaat ovat päässeet tekemään valintojaan tammikuusta 2018 alkaen. Valintaportaali aukesi maaliskuussa 2018. Valintoja on 23.4.2018 mennessä tehty 995 kappaletta, joista valtaosa Hyvinkäällä (792 kpl).

Esille tulleita haasteita

Tietotekniisiin toteutuksiin liittyvät ongelmat ovat olleet merkittäviä ja kuormittavia. Ongelmista merkittävin on käytössä olevien potilastieto- ja muiden järjestelmien määrä ja hajanaisuus. Tästä on seurauksena, että tiedot eivät liiku eri järjestelmien välillä ja se lisää manuaalisen työn vaiheita.



Arviointi:

On luonnollista, että Hyvinkäällä valinnanvapauden piiriin ilmoittautuneita on suhteellisesti eniten, koska Hyvinkäällä valinnanvapauskokeiluun ilmoittautuneita palveluntuottajia on enemmän kuin vertailukunnissa. Osa valinnan tehneistä ei ole ollut tyytyväinen yksityisen tarjoamaan palveluun, koska he ovat vaihtaneet takaisin oman kunnan palveluihin. Valinnanvapauskokeilulla on nähtävästi ollut vaikutusta palvelusetelien ja yhteispäivystyksen käytön vähenemiseen.

Valinnanvapauskokeilu ei ole sujunut ongelmitta. Erityisesti tietotekniset toteutukset ovat olleet haasteellisia.

Suositus:

Kaupungin ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän tulee yhteistyössä huolehtia siitä, ettei asiakkaiden turvallisuus vaarannu tietoteknisten ongelmien vuoksi.



12. YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Ympäristöterveydenhuollon suorittama valvonta

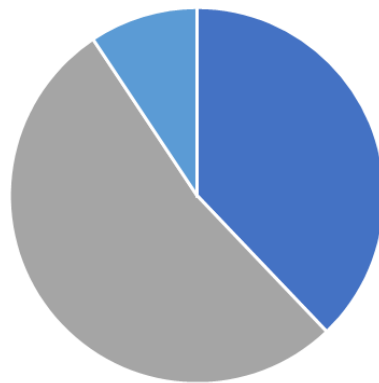
Ympäristöterveydenhuoltoa säätelevien lakien mukaan viranomaisvalvonnan on oltava suunnitelmallista. Kunnan tulee laatia oma, valtakunnalliseen valvontaohjelmaan perustuva valvontasuunnitelmansa.

Elintarvikevalvonta

Vuoden 2017 elintarvikevalvontasuunnitelmaa laadittaessa noudatettiin Eviran ohjetta elintarvikehuoneiston riskiluokituksesta ja valvontatarpeen määrittämisestä. Myös kohteiden tarkastustiheys määräytyi Eviran ohjeen perusteella. Hyvinkään oman riskiarvioinnin perusteella päätettiin tarkastaa Eviran ohjetta useammin leipomot, grillit, jäätelökioskit, ravintolat ja jakelukeittiöt. Lisäksi joissakin yksittäisissä tapauksissa valvontakohteiden tarkastustiheyttä muutettiin aikaisemman valvontahistorian perusteella.

Ympäristöterveydenhuolto teki vuonna 2017 yhteensä 268 **elintarvikevalvonnan tarkastusta**. Tarkastuksista 248 oli valvontasuunnitelman mukaisia, lisäksi tarkastuksia tehtiin asiakasvalitusten, ruokamyrkytyspäilyjen ja Eviran valvontapyyntöjen perusteella.

Vuodelle 2017 oli suunniteltu 255 **elintarvikehuoneiston Oiva-tarkastusta**, joista toteutettiin 243 kappaletta. Valtakunnallinen Oiva-järjestelmä ohjaa valvontaa kohteisiin, joiden toiminnassa todetaan korjattavaa. Näissä tehdään ripeästi seurantatarkastus.



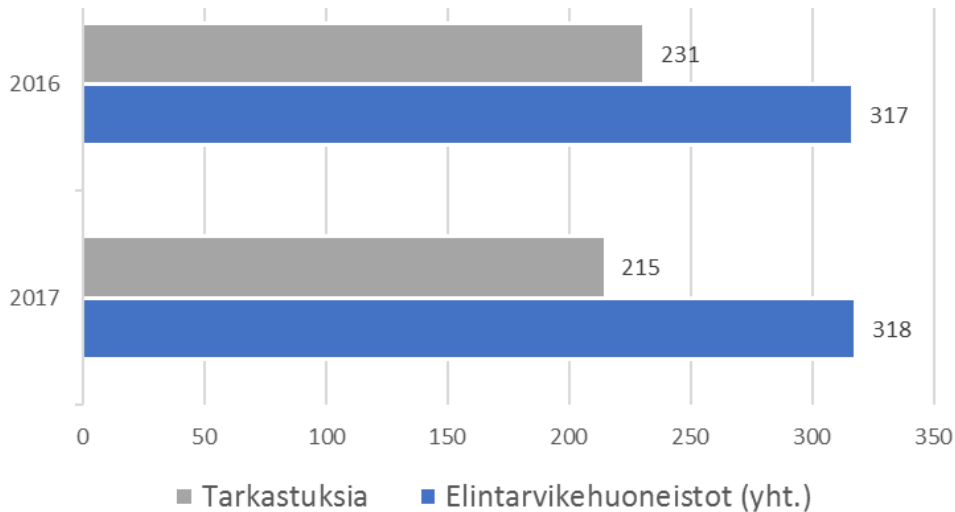
Vuonna 2017 Oiva-tarkastuksista annettiin parempia arvosanoja kuin vuonna 2016 eikä yksikään kohde saanut D-arvosanaa.

■ A: Oivallinen ■ B: Hyvä ■ C: Korjattavaa ■ D: Huono

Vuonna 2017 **elintarvikehuoneistoilmoituksia** käsiteltiin 39 kpl. Ilmoituksen keskimääräinen käsittelyaika oli kuusi vuorokautta. Elintarvikelain mukaisia pakkokeinoja käytettiin vuonna 2017 kerran. Kyseiselle toimijalle kirjoitettiin elintarvikelain 55 §:n mukainen määräys parantaa siisteyttä ja puhtaanapitoa.



Tarkastusten kattavuutta voidaan arvioida, kun verrataan tarkastettujen kohteiden määrää kaikkiin elintarvikehuoneistoihin. Vuoden 2017 valvontasuunnitelman mukaan Hyvinkäällä on 318 elintarvikehuoneistoa. Näistä 215:een eli 68 %:iin tehtiin valvontasuunnitelman mukainen tarkastus vuonna 2017. Valvontasuunnitelmaan merkityistä 16 alkutuotantopaikasta tarkastettiin kaksi kappaletta vuonna 2017. Elintarvikehuoneistojen tarkastusten kattavuus on laskenut, sillä vuonna 2015 elintarvikehuoneistoista tarkastettiin 79 % ja vuonna 2016 tarkastettiin 73 %. Tarkastusten kattavuus laskee, koska kohteiden tarkastustiheys on Eviran ohjeistuksen mukaisesti harventunut.



Hyvinkään ympäristöterveydenhuolto toteutti kaksi omaa valvontaprojektia, joissa selvitettiin ruokasalaattien mikrobiologista laatua ja kypsien broilerituotteiden mikrobiologista laatua. Projektissa saatiin yhteensä 30 näytettä vähittäismyymälöiden salaattibaareista sekä ravintoloissa ja lounaspaikoissa tarjolla olevista ruokaisista salaateista. Kaksi kolmasosaa tutkituista ruokasalaattinäytteistä oli mikrobiologiselta laadultaan hyviä ja yksi kolmasosa huonoja. Hankkeessa korostui elintarvikealan toimijoiden vastuu huolehtia tuotteiden riittävän lyhyestä säilytysajasta ja riittävän kylmästä säilytyslämpötilasta.

Broilerikuutioprojektissa saatiin ravintoloista, pikaruokapaikoista ja kahviloista yhteensä 20 näytettä, joista 85 % oli laadultaan hyviä.

Suunnitelmallisesta elintarvikevalvonnasta kertyi valvontatuloja 39 283 euroa. Kaikkiaan elintarvikevalvonnasta kertyi tuloja 40 603 euroa.

Terveydensuojeluvalvonta

Terveydensuojelulain mukaiseen suunnitelmalliseen valvontaan sisältyy julkisten tilojen kuten koulujen, päiväkotien, hoitolaistosten ja liikuntapaikkojen terveydellisten olosuhteiden valvonta sekä talous- ja uimaveden valvonta.

Terveydensuojelun valvontakohteita suunnitelmassa oli 236 kpl, joihin oli vuodelle 2017 suunniteltu yhteensä 70 tarkastusta. Suunnitelluista tarkastuksista toteutui 75 kpl eli 107 %. Suunnitelmallisten tarkastusten määrä ylitti valvontasuunnitelmaan kirjatun määrän,



koska suurin osa terveydensuojelulain mukaisista valvontakohtetyypeistä siirtyi ilmoitusvelvollisuuden piiriin vuoden 2017 alusta alkaen.

Kaikista terveydensuojelulain mukaan säännöllisesti valvottavista kohteista tarkastettiin 38 % vuoden 2017 aikana. Osaan tehtiin suunnitelmallinen tarkastus ja osa tarkastettiin esim. terveyshaittaepäilyn takia. Valvonnan kattavuus on hieman laskenut edellisvuodesta (44 % vuonna 2016).

Kaikki allastilat ja uimaranta sekä kolme alueen neljästä vedenjakelualueesta tarkastettiin vuoden 2017 aikana. Verkostovesi ja alueen uimavedet olivat mikrobiologiselta ja kemialliselta laadultaan pääosin suositusten mukaisia.

Kouluista tarkastettiin 45 % ja päiväkodeista 47 %. Yleisimmät toimenpidekehotuksia aiheuttaneet puutteet liittyivät rakenteiden, pintamateriaalien ja/tai kalusteiden kuntoon, lämpöolosuhteisiin, ilmanvaihdon toimintaan/riittämättömyyteen, tiloissa koettuun meluun sekä erilaisiin hajuhaittoihin. Lisäksi mahdollisia sisäilman kuitulähteitä kehoitettiin selvittämään/ korjaamaan muutamassa kohteessa.

Yleisesti voidaan todeta, että tilojen kunnossapidon pitäisi olla tehokkaampaa; peruskorjaukset ja pienemmät remontit olisi tehtävä nykyistä varhaisemmassa vaiheessa. Huolto- toimenpiteet, esimerkiksi lämmitysjärjestelmän ja ilmanvaihdon säädöt/ tarkastukset, olisi tehtävä säännöllisesti ja asiantuntijoita käyttäen. Tilojen käyttäjiä täytyy joskus muistuttaa tilojen käyttötarkoituksesta, esimerkiksi varastotilaa ei voi ottaa päivähoito- tai opetustilaksi, koska tila ei ole kyseiseen käyttöön suunniteltu. Käyttäjien toiminnalla on merkittävä vaikutus olosuhteisiin ja siksi esimerkiksi tavaroiden järjestämistä ja vähentämistä sekä säilytyskalusteiden ja tekstiilien puhdistusta ja uusimista olisi tehtävä säännöllisesti.

Kauneushoitoloista tarkastettiin 33 % ja liikuntapaikoista 21 %.

Vanhainkoteista, palvelutaloista ja muista asumispalveluista tarkastettiin 31 %.

Hoitolaitoksiin tehtiin yhdeksän tarkastusta. Ympärivuorokautisten hoitolaitosten lisäksi valvottaviin kohteisiin kuuluvat päivätoimintakeskukset ja lastenkodit. Rakennuskannan ikä ja kunto ovat kohteissa hyvin vaihtelevia. Kehotuksia annettiin kuuteen kohteeseen. Kehotukset liittyivät yleisimmin kosteusvaurioiden selvittämiseen, mutta joukossa oli myös yksittäisiä kehotuksia liittyen ilmanvaihtoon, hajuhaittojen selvittämiseen sekä piha-aitauksen turvallisuuden tarkastamiseen. Yksi kohteista sai kehotuksen tehdä siivousohjelma ja parantaa siivouksen tasoa. Muissa kohteissa annettiin ohjausta ja neuvontaa liittyen epäasialliseen varastointiin toimintahuoneissa ja käytävillä. Sisäilmatyöryhmässä käsiteltiin vuoden 2017 aikana seitsemän eri varhaiskasvatuksen ja kahdeksan eri opetustoiminnan käytössä olevan tilan sisäilman laatuun liittyviä ongelmia. Kolme koulua on ollut sisäilmatyöryhmän käsittelyssä toistuvasti. Yhdessä kouluista sisäilmaolosuhteita ryhdytään seuraamaan jatkuvan mittauksen avulla, kaksi kouluista odottaa palveluverkkosuunnitelman ratkaisujen toteutumista.

Terveydensuojelulain mukaisesta valvonnasta kertyi tuloja 20 282 euroa. Valvonnasta



saadut tulot kohdentuvat budjetin mukaisesti ympäristöterveydenhuollon yksikölle.

Tupakkavalvonta

Kaikista vuoden 2017 alussa tiedossa olleista valvontakohteista tarkastettiin 45 %. Vähittäismyyntipaikkojen tarkastuksissa tyypillisin puute oli, että asiakkaiden nähtävillä laitettava lakisääteinen myyntikieltoilmoitus oli vanhentunut tai puuttui kokonaan.

Tupakkavalvonnasta kertyi tuloja 62 700 euroa. Valvonnasta saadut tulot kohdentuvat budjetin mukaisesti ympäristöterveydenhuollon yksikölle.

Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkäripalveluja suunnitellaan on huomioitu yksityisten eläinlääkäripalveluiden saatavuus. Yksityisiä palveluita on saatavilla sekä pieneläimille että hevosille ja tuotantoeläimille. Yksityisen palveluntarjonnan vuoksi praktiikkaa yksin hoitava 2. kaupungin eläinlääkäri pystyy tarjoamaan sekä kiireellistä että ajanvaraukseen perustuvaa palvelua virka-aikana. Järjestely perustuu priorisointiin ja ajanvarauksen joustavuuteen.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa suoritti valvontaeläinlääkäri. Epäilyyn perustuvia eläinsuojelutarkastuksia tehtiin 21 kpl, sisältäen uusintatarkastukset. Tarkastusyrittäisiä, joissa eläimen haltijaa ei tavoitettu oli 18 kpl. Tarkastusten perusteella annettiin eläinsuojelulain mukaisia määräyksiä ja kieltoja 11:lle kohteelle ja kiireellisiin toimenpiteisiin ryhdyttiin kuudessa kohteessa. Kaikki epäilyyn perustuvat tarkastukset on tehty.

Ilmoitusvelvollisiin kohteisiin kuten hevostallit, eläinlaitokset ja eläinkaupat (yhteensä 29 kpl) ei suoritettu tarkastuksia. Siipikarjatilojen salmonellanäytteet otettiin yhdeltä tilalta ja Eviran määräämät lintuinfluenssanäytteet kahdelta tilalta. Vuoden aikana ei todettu yhtään tarttuvaa eläintautia, joka olisi edellyttänyt rajoittavien määräysten antamista.

Eläinlääkäripalvelujen saatavuus ja laatu ovat olleet suunnitelman mukaisia. Sekä peruseläinlääkäripalvelu että kiireellinen eläinlääkäriapu ovat olleet saatavilla kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä.

Arviointi:

Ympäristöterveydenhuollon valvontatoiminta on osoittanut sen tärkeyden, koska tarkastuksissa on tullut esille selkeitä puutteita. Valvontatoimenpiteet ovat ennaltaehkäisevää toimintaa. Niillä pyritään ehkäisemään kuntalaisille ympäristöstä aiheutuvia terveyshaittoja. Valvonta luo mahdollisuudet puuttua epäkohtiin varhaisessa vaiheessa. Ympäristöterveydenhuolto on osoittanut ammattitaitoisuutta lisäämällä valvontatarkastuksia riskialttiimpiin kohteisiin.

Tarkastuslautakunta pitää ympäristöviranomaisen antamia suosituksia asianmukaisina ja kattavina.



Erityisarviointikohde

13. KOTOUTTAMISPALVELUT

13.1. Arvioinnin kohde

Kaupungin talousarviossa oli vuodelle 2017 asetettu valtuustotason tavoitteeksi ”Kotouttamisohjelman 2017 – 2020 toteuttaminen ja seuranta”. Tarkastuslautakunta valitsi kyseisen tavoitteen ja siihen liittyvät toimenpiteet yhdeksi erityisarviointikohteeksi vuoden 2017 arviointikohteista päättäessään.

Arvioinnissa painopisteenä olivat

- kotouttamispalvelujen voimavarat (henkilöstö, määrärahat),
- maahanmuuttajille tarjottavat palvelut, erityisesti opetustoiminta,
- kotouttamistyön yhteistyötahot ja yhteistyön toimivuus,
- kotouttamisohjelman tavoitteiden toteutuminen,
- kotouttamistyön hyvät käytännöt ja onnistumiset sekä kehittämiskohteet ja haasteet.

13.2. Lainsäädäntö ja kotouttamisohjelma

Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma. Ohjelma on otettava huomioon talousarviota ja –suunnitelmaa laadittaessa ja tarkistettava vähintään kerran neljässä vuodessa. Laissa todetaan myös, että ELY-keskuksen (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus), TE-toimiston (Työ- ja elinkeinotoimisto), Kelan (Kansaneläkelaitos) ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan.

Kaupunginvaltuusto on 12.12.2016 hyväksynyt Hyvinkään kaupungin kotouttamisohjelman vuosille 2017 – 2020. Sen laadintaan osallistuivat kaupungin toimialojen lisäksi TE-toimisto, Kela, poliisi, kolmas sektori, seurakunta ja maahanmuuttajien edustajat. ELY-keskuksen edustaja ei päässyt paikalle kotouttamisohjelman laadintakokouksiin, mutta häntä pidettiin ajan tasalla ohjelman laadintavaiheen aikana.

Kotouttamisohjelma perustuu vuonna 2016 voimassa olleeseen kaupunkistrategiaan. Se sisältää kotouttamistyön keskeiset tehtävät ja niille asetetut tavoitteet. Kotouttamistyön ohjausryhmä vahvistaa vuosittain kotouttamistyön koordinaattorin esittelystä, mitkä tavoitteet kyseisestä ohjelmasta nostetaan minäkin vuonna toteutettaviksi.



Vuoden 2017 talousarvioon oli asetettu valtuustotasoisiksi tavoitteeksi kotouttamisohjelman toteuttaminen ja seuranta. Vuoden 2018 talousarviossa on kaupunginhallituksen tavoitteena kotouttamistyön vakiinnuttaminen ja sen onnistumisen mittarina ”Kotouttamisohjelman vuoden 2018 työsuunnitelman mukaiset tavoitteet on toteutettu”. Talousarvioon on tarkastelun kohteena olevina vuosina 2016 – 2018 varattu kotouttamispalvelujen toteuttamista varten määrärahat. Maahanmuuttajaopetuksen käyttötalouteen varatut määrärahat ovat vuosina 2016 ja 2017 hieman ylittyneet. On kuitenkin huomioitava, että valtion maksamat valmistavan opetuksen järjestämiseen osoitetut korvaukset ovat olleet oleellisesti suuremmat kuin kyseisestä opetuksesta aiheutuneet menot, mutta valtion maksamia korvauksia ei ole kohdennettu maahanmuuttajaopetuksen kustannuspaikalle, vaan ne on kirjattu verorahoituksen alle valtionosuuksiin.

Työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2015 toteuttaman palvelukyselyn mukaan 56 % kunnista on ottanut kotouttamisohjelman huomioon kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Arviointi:

Hyvinkään kaupungin kotouttamisohjelman laadintaan ovat osallistuneet kotouttamislain edellyttämät tahot. Kaupunki on toiminut lain edellyttämällä tavalla ottaessaan kotouttamisohjelman huomioon talousarviossa.

13.3. Hyvinkään kotouttamispalvelujen resurssit

3.1. Henkilöstö

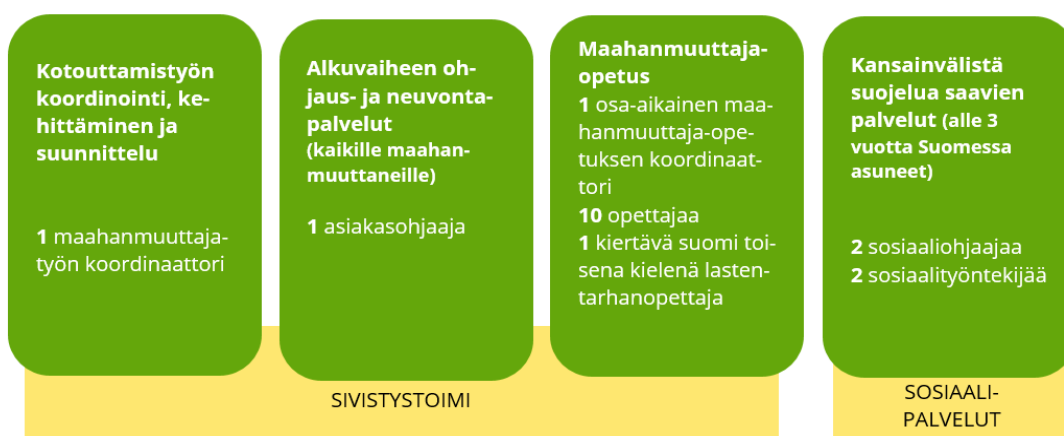
Kotouttamistyön uudelleenorganisointi aloitettiin vuonna 2016 ja toimintojen kehittäminen jatkui vuonna 2017. Kotouttamistyön yhteensovittamisvastuu on sivistystoimessa, jonka alaisuuteen perustettiin maahanmuuttajatyön koordinaattorin tehtävä. Koordinaattori aloitti 1.2.2017 kaupungin palveluksessa. Tätä ennen kaupunki hankki koordinaattorin työn ostopalveluna Hyria koulutus Oy:ltä.

Vuoden 2017 lopussa maahanmuuttajatyötä kaupungilla teki 18 henkilöä, joista kaksi oli osa-aikaisia. Osa henkilöstöstä on sivistystoimen ja osa sosiaalitoimen alaisuudessa. Opettajien määrä vaihtelee valmistavien luokkien lukumäärän perusteella.

Vuoden 2016 alkupuoliskolla kansainvälistä suojelua saavien palvelua hoiti vain 1 sosiaaliohjaaja. Elokuussa 2016 kyseisiä henkilöstövoimavaroja lisättiin, koska resurssit olivat riittämättömät palvelutarpeeseen nähden. Elokuun alussa aloitti toinen sosiaaliohjaaja ja lisäksi kaksi sosiaalityöntekijää.



KOTOUTTAMISTYÖN HENKILÖSTÖVOIMAVARAT 2017



Vuoden 2017 puolella kotouttamistyötä tekevä henkilöstö sijaitsi useassa toimipisteessä. Vuoden 2018 alussa kotouttamispalvelut järjestäytyivät uudelleen: kaikki maahanmuuttajille suunnattu ohjaus ja neuvonta löytyvät yhdestä paikasta, uudesta Perhekeskuksesta Suutarinkadulta.

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan kotouttamistyön uudella organisoinnilla kyetään valmistautumaan mahdolliseen sote- ja maakuntauudistukseen. Jäljelle jäävään peruskuntaan tulee jäämään kotouttamistyötä, joka on opetus- ja hyvinvointipainotteista. Maahanmuuttajatyön koordinaattorin sijoittaminen sivistystoimeen alaisuuteen on sen perusteella ollut oikea ratkaisu.

Arviointi:

Maahanmuuttajille suunnattujen ohjaus- ja neuvontapalvelujen keskittäminen samaan paikkaan on tarkoituksenmukainen ratkaisu. Samoissa tiloissa toimiminen edesauttaa työntekijöiden yhteistyötä. Lisäksi maahanmuuttajille kyseiset palvelut ovat helpommin saavutettavissa, kun useamman asian hoitaminen onnistuu samassa rakennuksessa.

Kotouttamispalvelujen henkilöstövoimavarat ovat olleet riittävät vuonna 2017.

Suositus:

Maahanmuuttajien määrän kehitystä on syytä seurata ja henkilöstövoimavarat on suhteutettava maahanmuuttajien palvelutarpeeseen. Kuntaan jäävän henkilöstön määrää on tarkasteltava viimeistään silloin, jos/kun maakuntauudistus toteutuu ja sen myötä osa kotouttamispalveluista siirtyy maakunnan hoidettavaksi.



13.4. Määrärahat

Valtio maksaa kunnille korvauksia kotoutumispalveluiden järjestämisestä. Korvaukset on tarkoitettu pakolaisten ohjaukseen ja neuvontaan sekä muuhun heidän kotoutumistaan tukevaan toimintaan. Korvaukset jakaantuvat laskennallisiin korvauksiin ja toteutuneiden kulujen mukaan maksettaviin korvauksiin.

Laskennallinen hyvitys tulee kunnalle jokaisesta vastaanotetusta henkilöstä. Korvausaika on kiintiöpakolaisista 4 vuotta ja oleskeluvan saaneista turvapaikanhakijoista 3 vuotta. Maksatuksen edellytyksenä on se, että kunta on laatinut kotouttamisohjelman ja tehnyt sopimuksen ELY-keskuksen kanssa pakolaisten vastaanottamisesta.

Laskennallinen korvaus on huhtikuusta 2016 alkaen maksettu kunnille automaattisesti ilman erillistä hakemusmenettelyä. Kunta saa korvauksen kuukausittain jälkikäteen. Korvaus on alle 7 vuotiaan osalta 6 845 euroa/v ja 7 vuotta täyttäneen osalta 2 300 euroa/v.

Kotouttamistyöhön liittyviä tuloja ja menoja kirjataan Hyvinkään kaupungilla useaan eri tilikohtaan:

- valtionosuudet maahanmuuttajien valmistavaan opetukseen kirjataan verorahoituksen alle valtionosuuksiin,
- valmistavaa opetusta, oman äidinkielen opetusta ja suomi toisena kielenä opetusta koskevat toimintamenot ja -tulot kirjataan kustannuspaikalle Maahanmuuttajaopetus,
- sosiaalipalvelujen kotouttamistyö eli alle kolme vuotta Suomessa asuneiden kansainvälistä suojelua saavien palveluihin liittyvät tulot ja menot kirjataan kustannuspaikalle Maahanmuuttajatyö,
 - o samalle kustannuspaikalle kirjataan valtion maksamat laskennalliset korvaukset sekä valtion korvaukset toimeentulotukimenoista ja tulkkaus kustannuksista,
- kotouttamistyön koordinaation ja kohtaamispaikka Mosaiikin kustannukset kirjataan kustannuspaikalle Kotouttamistyö.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoitus maksetaan kunnille osana yhdistettyä valtionosuusrahoitusta. Valtionosuus on kaupungille yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen. Rahoituksen saaja voi itse päättää valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä. Periaatteessa maahanmuuttajien valmistavaan opetukseen myönnettyä valtionosuutta on voinut käyttää muihinkin kustannuksiin.

Vuonna 2017 kotouttamistyöhön liittyvät menot olivat kokonaisuudessaan noin 873 000 euroa ja tulot yhteensä noin 1 560 000 euroa.



KOTOUTTAMISTYÖN TALOUS 2016 - 2017		
	Vuosi 2016	Vuosi 2017
Valtionosuus maahanmuuttajien valmistavaan opetukseen (perusopetus)	542 182	411 995
Valtionosuus maahanmuuttajien lyhytaikaiseen valmistavaan opetukseen	153 753	153 753
Valmistavan opetuksen rahoitusjärjestelmämuutoksen kompensatio valtionavustuksena (OPM:n päätös 21.9.2017)	-	52 260
Maahanmuuttajaopetus (kp 3119), toimintakate	-271 988	-300 641
Maahanmuuttajatyö (kp 6241)		
• laskennalliset korvaukset	192 907	568 090
• korvaukset toimeentulotuesta	336 940	199 152
• korvaukset tulkkaukustannuksista	98 187	170 543
• muut toimintatuotot	44 973	4 386
• henkilöstökulut	-94 500	-185 066
• kaikki muut menot	-477 387	-346 071
<i>TOIMINTAKATE</i>	101 120	411 034
Kotouttamistyö (kp 3282) toimintakate	-19 000	-41 371
Yhteensä netto	506 067	687 030

Kotouttamistyötä tekevien sosiaaliohjaajien ja sosiaalityöntekijöiden palkkauskustannuksia ei ole vielä vuonna 2016 kirjattu maahanmuuttajatyön kustannuspaikalle vaan kustannuspaikoille sosiaalityö ja sosiaaliohjaus. Jotta vuosien 2016 ja 2017 kustannuksista saadaan lähes vertailukelpoiset, maahanmuuttajatyön vuoden 2016 menoihin on laskettu mukaan edellä mainitun henkilöstön palkkauskustannukset kertomalla sosiaaliohjaajien ja sosiaalityöntekijöiden maksupalkat työssäolokuukausilla ja vuoden 2016 henkilösivukuluprosentilla (23,3 %). Vuonna 2016 tammi-heinäkuussa maahanmuuttotyössä oli vain 1 sosiaaliohjaaja ja elo-joulukuussa 2 sosiaaliohjaajaa sekä 2 sosiaalityöntekijää.

Vuonna 2016 kaupunki osti kotouttamistyön koordinaattorin työpanoksen Hyria koulutus Oy:ltä, jonka kustannukset 19 000 € sivistystoimi ja sosiaalitoimi maksoivat puoliksi.

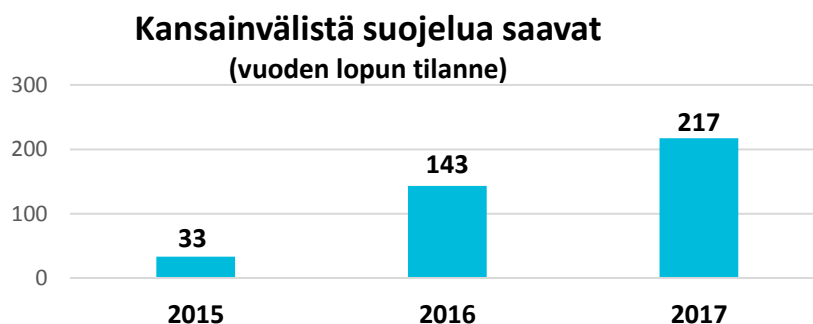


Arviointi:

Valtion maksamat korvaukset ovat vuosina 2016 ja 2017 kattaneet täysimääräisesti kotouttamispalveluista aiheutuneet menot. Itse asiassa tulokertymät ovat olleet kustannuksia merkittävästi suuremmat eli kaikkia tuloja ei ole käytetty kotouttamispalveluiden kustannuksiin.

Muutaman vuoden tarkastelulla maahanmuuttajien vaikutusta kaupungin talouteen ei kuitenkaan voi määritellä, koska käytännössä ihmisen taloudellinen vaikutus jakautuu koko elinkaaren ajalle. Lisäksi maahanmuuttajien joukko ei ole yhtenäinen. On eri asia, muuttaako henkilö Hyvinkäälle työpaikka ja verkostot valmiina vai ilman niitä.

Maahanmuuton vaikutus kaupungin talouteen riippuu osin mahdollisista perheen yhdistämisistä aiheutuvista kuluista sekä maahanmuuttajan sijoittumisesta työmarkkinoille. Yleisesti ottaen alhaisen työllisyyden ryhmät käyttävät sosiaaliturvaa muita ryhmiä enemmän. Jos maahanmuuttajat ovat töissä, he maksavat veroja ja samalla osallistuvat julkisten palvelujen rahoittamiseen. Siksi onnistuneilla kotouttamistoimenpiteillä onkin tärkeä merkitys. Kotoutumistoimenpiteiden yksi keskeisimmistä onnistumisen mittareista on se, kuinka nopeasti maahanmuuttaja onnistuu siirtymään kotouttamistoimenpiteiden parista työelämään.

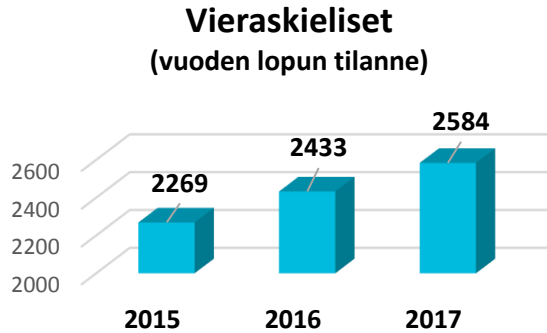
13.5. Maahanmuuttajien määrä

Kansainvälistä suojelua saaviin eli valtion korvausten piirissä oleviin lasketaan kiintiöpakolaiset ja oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat. Luvut vaihtelevat viikoittain ja siksi kuvassa luvut on esitetty vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaan. Vuonna 2017 kansainvälistä suojelua saavien määrä kasvoi 52 % edellisestä vuodesta. Kuitenkin kyseisen ryhmän osuus oli vuoden 2017 lopussa vain 0,5 % koko Hyvinkään väestömäärään suhteutettuna. Vuoden 2018 syksyllä Hyvinkään kaupunki on sitoutunut ottamaan vastaan 20 kiintiöpakolaista.

Vuosi	Maahanmuutto	Maastamuutto	Nettosiirtolaisuus
2015	154	89	65
2016	214	116	98
2017	241	79	162



Maahanmuuttajiin lasketaan kiintiöpakolaisten ja turvapaikanhakijoiden lisäksi kaupunkiin työ- ja opiskelupaikan ja perhesyiden vuoksi muuttaneet. Nimenomaan työ- ja opiskelupaikka ovat yleisimmät syyt maahanmuuttoon. Väestötilastojen mukaan neljän viimeisen vuoden aikana Hyvinkään väestönlisäys on perustunut pääasiassa nettomaahanmuuttoon. Esimerkiksi vuonna 2017 sen osuus oli väestötietojen ennakkotilaston mukaan yli 90 % väestönkasvusta.

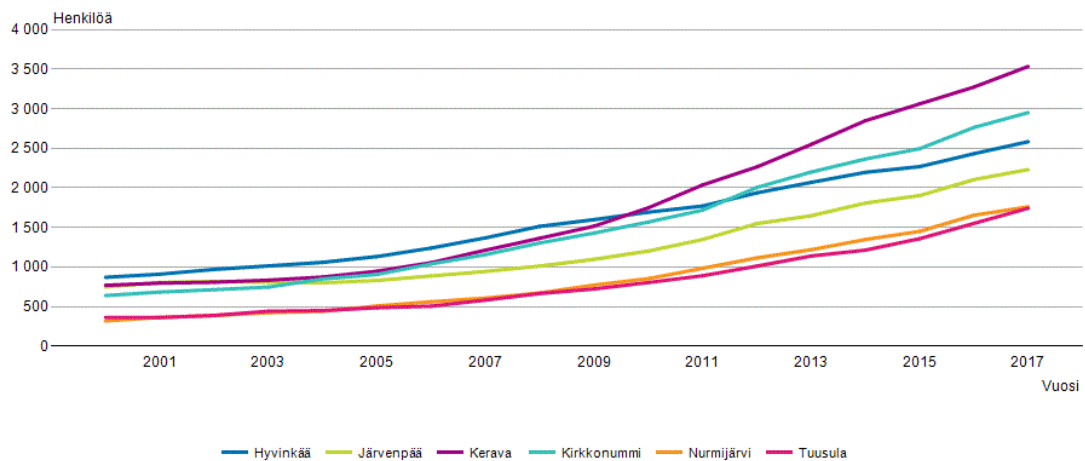


Vuoden 2017 lopussa vieraskielisten osuus oli Hyvinkäällä 5,5 % kaupungin väestöstä. Tilastokeskuksen tilaston mukaan kymmenen suurinta kieliryhmää olivat 31.12.2017 seuraavat:

viro, eesti	547	englanti	126
venäjä	402	kiina	109
albania	224	vietnam	99
arabia	158	thai	97
persia, farsi	133	turkki	87.

Seuraavassa kuvassa esitetään vieraskielisen väestön kehitys Hyvinkäällä ja saman kokoisissa KUUMA-kunnissa.

Väestö 31.12. muuttujina Alue, Sukupuoli, Ikä, Kieli, Siviilisäätö ja Vuosi



Lähde: Tilastokeskus



Arviointi:

Maahanmuuttajien määrä on ajanjaksolla 2015 – 2017 kasvanut Hyvinkäällä vuosittain. Erityisen suurta lisäys oli vuonna 2017. Nettosiirtolaisuuden määrä nousi 65 % edellisestä vuodesta. Hyvinkää on viime vuosina pysynyt kasvukuntana nimenomaan maahanmuuton johdosta. Vieraskielisten osuus koko kaupungin väestöstä on kuitenkin hyvin pieni (5,5 %). Myös kaikissa samankokoisissa KUUMA-kunnissa vieraskielisen väestön määrän kasvussa on 2010-luvulla ollut saman tyyppinen trendi kuin Hyvinkäällä. Voimakkainta kasvu on ollut Keravalla.

13.6. Kotouttamisohjelman toteutuminen

Kotouttamisohjelmasta 2017 – 2020 oli valittu vuoden 2017 työsuunnitelmaan yhteensä 5 tavoitetta toimenpiteineen. Toimenpiteistä toteutuivat maahanmuuttajille suunnattujen internet-sivujen päivittäminen, Mosaiikin sekä perhe- ja sosiaalipalvelujen toimintojen yhtenäistäminen, kaupungin kotouttamispalvelujen toimiminen monialaisena tiiminä sekä maahanmuuttoon liittyvien teemojen lisääminen hyvinvointikertomukseen.

Kaupungin roolia vapaaehtoistyön koordinoimisessa ja yhteistyömallien kehittämisessä toteutetaan vasta vuonna 2018 Koti Hyvinkäällä –hankkeen myötä. Kaksivuotinen hanke alkoi 1.3.2018 ja päättyy 29.2.2020. Hankkeessa edistetään kotouttamistyötä tekevien viranomaisten, seurakunnan, järjestöjen ja vapaaehtoisten yhteistyötä ja toimintamuotoja. Hankesuunnitelma sisältää myös asiantuntijoiden kouluttamista ja selvitystyötä yhteistyön alueellisesta laajentamisesta KUUMA-kuntiin.

Koti Hyvinkäällä –hankkeen kokonaiskustannukset ovat 286 843 euroa, johon Sisäministeriö on päätöksellään 20.2.2018 myöntänyt EU-tukea 215 132 euroa eli 75 % kokonaiskustannuksista.

Kotouttamistyön ohjausryhmälle kuuluu seurantavastuu kotouttamisohjelman ja siitä nostettujen vuosittaisten toimenpiteiden toteutumisesta. Ohjausryhmälle on 1.11.2017 raportoitu vuoden 2017 työsuunnitelman toteutumisesta.

Kotouttamistyön ohjausryhmän toiminnasta tulee raportoida kerran vuodessa kaupunginjohtajalle ja kaupungin johtoryhmälle. Kotouttamistyön koordinaattori on 15.1.2018 antanut kaupungin johtoryhmälle kotouttamistyön tilannekatsauksen.

Arviointi:

Kotouttamistyön työsuunnitelma 2017 toteutui hyvin. Neljä viidestä tavoitteesta saavutettiin.

Monella maahanmuuttajalla ei ole suomen kielen taitoa eivätkä he näin ollen kykene ymmärtämään internet-sivujen sisältöä. Englannin kieli on kansainvälinen kieli, joten on todennäköistä, että osalla maahanmuuttajista on sen osaamista.

Suositus:

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan maahanmuuttajille suunnatuilla internet-sivuilla tiedot olisi suositeltavaa esittää myös englannin kielellä, jotta useampi maahanmuuttaja ymmärtää sivuilla olevan informaation.



13.7. Maahanmuuttajille tarjottavat palvelut

Kaupunki on velvollinen järjestämään niille maahanmuuttajille, joiden kotikunta Hyvinkää on, samat palvelut kuin muillekin kuntalaisille. Lisäksi laki kotoutumisen edistämisestä edellyttää kaupunkia tarjoamaan alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa kaikille maahanmuuttajille heidän tuloperusteestaan riippumatta.

Mosaiikki

Kotouttamispalvelut Mosaiikki tarjoaa alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa kaikille maahanmuuttajille tuloperusteesta riippumatta. Matalan kynnyksen neuvontapiste palvelee jokaisena arkipäivänä 3 tuntia. Neuvontaa ja ohjausta tarjotaan tällä hetkellä suomeksi, englanniksi, arabiaksi ja dariksi. Arabian tulkki on paikalla kaksi kertaa kuukaudessa ja darin kielen tulkki kerran kuukaudessa.

Kaikkia maahanmuuttajia palvelevaa neuvonta- ja ohjauspistettä ei kaikissa kunnissa ole olemassa. Työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2015 toteuttaman palvelukyselyn mukaan kunnista 64 % tarjosi ohjausta ja neuvontaa maahanmuuttajille tarkoitettussa neuvontapisteessä. Mosaiikki on hyvä esimerkki yhteistyöstä kaupungin kahden eri toimialan eli sivistötoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen välillä.

Mosaiikin asiakasmäärä oli 347 vuonna 2017 (369 vuonna 2016). Alkuvuoden 2018 mukaan avoimen asioinnin asiakasmäärät näyttävät kasvua: 1.1. – 16.2.2018 oli 139 käyntiä, kun vastaavana ajankohtana edellisenä vuonna käyntejä oli 57.

Perusopetukseen valmistava opetus

Tarkastuslautakunta keskittyi maahanmuuttajille tarjottavien palveluiden osalta opetustoimintaan, koska se tulee jäämään mahdollisen sote- ja maakuntauudistuksen jälkeenkin kunnalle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö maksaa kunnalle valtionosuutta maahanmuuttajien valmistavaan opetukseen. Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu kaikille niille esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille, joiden suomen kielen taito ei ole riittävä opiskeluun perusopetuksen luokassa. Hyvinkäällä valmistavassa opetuksessa on mm. pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja vanhempien työn kautta maahan tulleita. Keskeistä opetuksessa on oppilaan kielitaidon kehittäminen sekä valmiuksien antaminen esi- tai perusopetusta varten. Valmistavan opetuksen laajuus vastaa yhden lukuvuoden oppimäärää. Opetus- ja kulttuuriministeriö maksaa valtionosuutta lisäksi lyhytaikaiseen valmistavaan opetukseen.



	Valmistavien luokkien määrä	Oppilaiden määrä
Kevät 2015	2	12
Syksy 2015	1	6
Kevät 2016	5	63
Syksy 2016	5	64
Kevät 2017	5	60
Syksy 2017	4	38
Kevät 2018 tammik.	4	39
Kevät 2018 huhtik.	4	23

Valmistavalle opetukselle ei ole valtakunnallisesti asetettu maksimiryhmäkokoja. Opetushallitus kuitenkin suosittelee, että valmistavan opetuksen ryhmäkoko ei ylitä 8–10 oppilaan määrää. Ryhmäkokoon voi vaikuttaa oppilaiden ikäjakauma sekä koulu- ja kielitausta. Hyvinkäällä ryhmissä oli 10 - 16 oppilasta keväällä 2017 ja 5 - 12 oppilasta syksyllä 2017.

Maahanmuuttajaopetus on keskitetty Härkävehmaan, Martin, Paavolan ja Puolimatkan kouluihin. Koulupaikka on löytynyt kaikille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille.

Vuoden 2018 aikana valmistavan opetuksen ryhmien koot ovat pienentyneet, koska jotkut oppilaat ovat siirtyneet perusopetuksen ryhmiin ja jotkut ovat muuttaneet toiselle paikkakunnalle vastaanottokeskuksen lopettamisen vuoksi. Metsätähden vastaanottokeskuksen toiminta loppui maaliskuun lopussa. Huhtikuussa 2018 valmistavien luokkien ryhmissä oli 4 - 9 oppilasta.

Arviointi:

Kaupunki on reagoinut maahanmuuttajalasten ja -nuorten kasvaneeseen määrään lisäämällä valmistavia luokkia vuonna 2016. Ryhmäkoot ovat noudattaneet opetushallituksen suosittelemaa kokoa melko hyvin.

Opetuksen järjestäminen maahanmuuttajalapsille ja -nuorille on ensiarvoisen tärkeää, koska se edistää heidän kotoutumistaan ja ehkäisee syrjäytymistä.

Aikuisten koulutus

Vuonna 2017 aikuisille suunnatun koulutuksen puute aiheutti kielteistä palautetta maahanmuuttajien taholta ja osa maahanmuuttajista muutti sen vuoksi Hyvinkäältä muualle. Vähäiseen koulutustarjontaan on vuoden 2018 puolella tullut parannusta. Hyvinkään Opistossa alkoi maaliskuussa 2018 uusi maahanmuuttajakoulutus (UMAKO-koulutus), jossa on suomen kielen opetusta. Erityisenä kohderyhmänä ovat kotona olevat vanhemmat. Kevätkaudella 2018 pääkohderyhmänä ovat kotiäidit. Koulutuksen ajaksi kaupunki järjestää lastenhoidon. Ryhmässä aloitti maaliskuussa 17 kotiäitiä, jotka ohjautuivat koulutukseen sosiaaliohjaajan kautta.



Syksyllä koulutusta on tarkoitus laajentaa siten, että kotivanhemmille on pienemmällä tuntimäärällä toimiva oma ryhmä ja sen lisäksi luku- ja kirjoitustaidon ryhmä, jolle tuntimäärä on suurempi.

Lisäksi Hyvinkään yhteiskoulussa alkaa syyskuussa 2018 aikuisten perusopetus. Se on tarkoitettu kaikille Hyvinkäällä asuville, jotka eivät ole käyneet perusopetusta.

Toukokuussa Hyvinkäällä aloitetaan aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus kahden vuoden tauon jälkeen. Koulutukset ovat olleet keskeytyksessä kotoutumiskoulutusten kilpailutuksiin liittyvän markkinaoikeuteen tehdyn valituksen takia. Koulutukset kilpailutettiin alkuvuonna ja koulutuksen järjestäjäksi valittiin Hyria koulutus Oy.

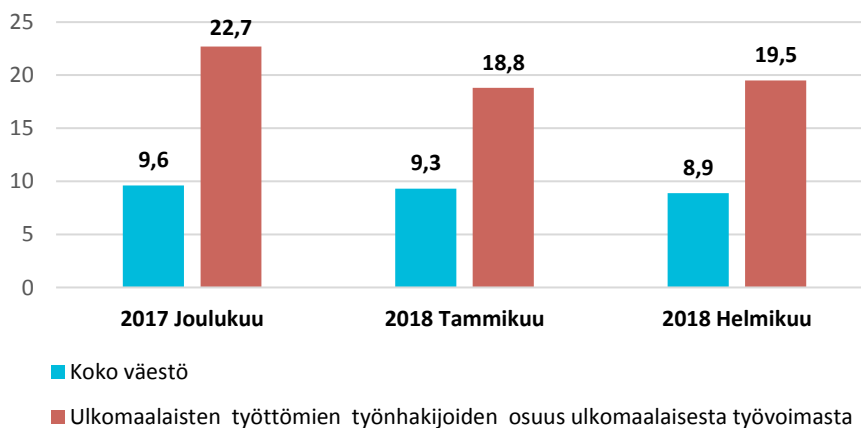
Aikuisten maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutus siirtyi kuntien vastuulle vuoden 2018 alussa. Koulutus on tarkoitettu alle 3 vuotta Suomessa asuneille.

Arviointi:

Tarkastuslautakunta pitää aikuisille maahanmuuttajille järjestettävää koulutusta tarpeellisenä ja kannatettavana. On positiivista havaita, että aikuisten koulutukseen on päätetty lisätä voimavaroja ja koulutustarjontaa vuoden 2018 aikana tulee merkittävästi kohenemaan. Suomen kielen opetus on yksi keskeisimmistä kotouttamistoimenpiteistä. Kielen oppiminen helpottaa palveluiden käyttöä, opiskelumahdollisuuksia ja työnsaantia. Hyvinkäällä kuten muuallakin Suomessa ulkomaalaisten työnhakijoiden työttömyysaste on muuta väestöä huomattavasti korkeampi (kts. kuva jäljempänä).

Tarkastuslautakunnan mielestä pääkohderyhmän valinta Hyvinkään Opiston kevätkauden 2018 suomen kielen opetukseen on kannatettava. Kotiäideille suunnattua kielen opetusta puoltaa se, että tutkimusten mukaan ulkomaalaisten naisten työllisyysaste kehittyi selvästi heikommin kuin ulkomaalaistaustaisten miesten. Kielitaidon puute vaikeuttaa opiskelu- ja työpaikan saamista. Ulkomaalaisten naisten heikkoon työllisyysasteeseen vaikuttavat myös kulttuurilliset taustatekijät.

Työttömyysaste Hyvinkäällä (%)



Varhaiskasvatus

Uutena toimintana vuoden 2018 alussa alkoi varhaiskasvatuksen monikulttuurinen hanke (Moniku-hanke), johon kaupunki on palkannut 2 omakielistä ryhmävastustajaa. Työsuhteen aikana Hyria koulutus Oy kouluttaa heidät kieli- ja kulttuuriavustajiksi.

Nuorisopalvelut

Hyvinkään kaupungin nuorisopalvelut on toiminnassaan ottanut jo vuosien ajan huomioon monikulttuurisuuden. Nuorisotyö on mukana myös elokuussa 2017 alkaneessa KUUMA-kuntien yhteisessä Älä Ragee! -hankkeessa, joka on vihapuheen ennaltaehkäisyyn ja yhdenvertaisuuden edistämiseen perustettu hanke. Hankkeen rahoitus tulee Opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtionavustuksena (50 000 euroa). Hanke järjestää erilaisia tapahtumia ja koulutuksia, joissa positiivisella tavalla esillä erilaisuus, yhdenvertaisuus ja monikulttuurisuus. Hyvinkäällä hanke järjestää viikoittain kerhoja monikulttuurisille nuorille; niin maahanmuuttajille kuin kantasomalaisillekin.

Asuminen

Kuntapaikoille muuttavat kansainvälistä suojelua saavat muuttavat Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy:n (HyVa) asuntoihin ja kaupunki on velvollinen osoittamaan heille asunnon. Vuonna 2017 Hyvinkäälle on tullut paljon ns. itsenäisesti muuttaneita, jotka ovat löytäneet asunnon itse tai vastaanottokeskuksen avustuksella. HyValla noin 10 % asukkaista on maahanmuuttajia. Yhtiön työntekijöille on järjestetty monikulttuurisuuskoulutusta.

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan Hyvinkäällä on hyvä vuokra-asuntotilanne ja myös yksityiset vuokranantajat ovat vuokranneet asuntoja pakolaisille.

13.8. Yhteistyötahot

Hyvinkään seurakunta, Hyria koulutus Oy, Itä-Uudenmaan poliisi, Uudenmaan TE-palvelut ja Kela ovat merkittävimmät yhteistyötahot, joiden kanssa kaupunki tekee yhteistyötä kotouttamiseen liittyvissä toiminnoissa. Saadun tiedon mukaan yhteistyö on sujunut hyvin seurakunnan, Hyrian ja poliisin kanssa. Sen sijaan yhteistyössä Kelan ja TE-palvelujen kanssa olisi parannettavaa. Toimeentulotuen siirtyminen Kelaan on tuonut mukanaan haasteita ja niitä on yritetty ratkaista järjestämällä palavereja Kelan kanssa. Molempien osapuolien omia prosesseja on selvennetty. Kaupungin kotouttamispalvelut on toimittanut ohjausmateriaalia Kelaan ja palkannut kotovalmentajan, joka voi tarvittaessa asioida asiakkaiden kanssa.

Yhteistyö TE-palvelujen kanssa hankaloitui vuonna 2016 sen keskittäessä tiettyjen kieliryhmien palvelut Pasilan toimipisteeseen. Tämä on aiheuttanut vaikeuksia kunnan ja TE-toimistojen asiantuntijoiden kommunikoinnin välillä. Asiakkaiden koulutusten tilanteita ja jatkopolkuja ei ole voitu neuvotella yhtä joustavasti kuin aikaisemmin. Tilanne on tällä hetkellä muuttumassa, kun TE-hallinto on siirtämässä palvelujaan takaisin lähikuntiin.

Myös Työ- ja elinkeinoministeriön syksyllä 2015 toteuttaman palvelukyselyn mukaan kunnat ilmaisivat tyytymättömyyttä yhteistyöhön TE-toimistojen kanssa. Joten yhteistyön haasteet ovat olleet valtakunnallisia.



Kansainvälistä suojelua saaville kaupunki järjestää yhteistyössä seurakunnan kanssa leirejä, retkiä ja muuta vapaa-ajan toimintaa.

Hyria kanssa kaupunki tekee yhteistyötä maahanmuuttajien koulutusten ja ohjauksen puitteissa. Hyria koulutus Oy:n tutkintotavoitteisessa koulutuksessa maahanmuuttajien määrä on kasvanut. Maahanmuuttajille on aloitettu enemmän omia ammatillisen koulutuksen ryhmiä. Lisäksi on yhteinen varhaiskasvatuksen Moniku-hanke, jossa kaupunki on palkannut maahanmuuttajataustaisia työntekijöitä ja Hyria kouluttaa heidät kieli- ja kulttuuriavustajiksi.

Poliisin kanssa pidetään yhteyttä tarvittaessa. Sekä Hyriaan että poliisin edustajat kuuluvat kotouttamistyön ohjausryhmään.

Hyvinkää on mukana Kuuma-kuntien maahanmuuttojaostossa, johon kuuluu maahanmuuttajatyön koordinaattorit kaikista Kuuma-kunnista. Jaosto mm. järjestää koulutuksia ja verkostotilaisuuksia maahanmuuttajatyötä tekeville.

Arviointi:

Kotouttamispalvelut tekee yhteistyötä useiden eri tahojen kanssa. Tarkastuslautakunta pitää verkostoitunutta toimintaa hyvänä. Tällöin voidaan hyödyntää kunkin tahon erityisosaamista ja on mahdollisuus oppia toisten tahojen hyvistä käytännöistä.

On myönteistä havaita, että ammatillisessa koulutuksessa maahanmuuttajien määrä on kasvanut. Se kertoo osaltaan onnistuneesta kotoutumisesta.

13.9. Muita huomioita

Kotouttamistyön onnistumisen mittaaminen

Kotouttamispalvelut eivät ole tähän mennessä käyttäneet mitään mittaristoa palvelujen onnistumisen arviointiin. Myöskään kotouttamispalvelujen käyttäjiltä ei ole kysytty tyytyväisyyttä saamiinsa palveluihin.

Työ- ja elinkeinoministeriön alainen Kotouttamisen osaamiskeskus ylläpitää Kotomittaria. Se on kunnan kotoutumisen edistämisen mittari seurannan ja arvioinnin työkaluksi. Sen avulla esimerkiksi kunnan työntekijät voivat tehdä itsearviointia kotoutumisen edistämisen onnistumisesta. Mittari muuntuu myös palautteen antamisen välineeksi, kun kotoutujat arvioivat samoja teemoja kohderyhmän näkökulmasta. Mittaria voivat käyttää myös yhteistyötä tekevät muut viranomaiset ja kolmas sektori.



Suositus:

Tarkastuslautakunta suosittelee kotouttamispalveluja ottamaan Kotomittarin käyttöön ensin itsearvioinnin välineenä. Mikäli kyseinen työkalu osoittautuu toimivaksi, Kotomittari on suositeltavaa ottaa käyttöön myös yhteistyötahojen keskuudessa.

Tarkastuslautakunta kannustaa kotouttamispalveluja antamaan mittarista palautetta kotouttamisen osaamiskeskukselle mittarin käytön jälkeen. Osaamiskeskus ottaa mielellään vastaan palautetta kehittääkseen Kotomittaria entistä hyödyllisemmäksi työvälineeksi kuntien käyttöön.

Tarkastuslautakunta näkee tärkeänä myös palutteen keräämisen kotouttamispalvelujen käyttäjiltä. Kohderyhmän näkökulma voi antaa arvokasta tietoa palvelujen kehittämistä ajatellen. Siksi tarkastuslautakunta suosittaakin kotouttamispalveluja toteuttamaan asiakastytyväisyyskyselyn palvelun käyttäjille. Palutteen kysymiseen ei välttämättä tarvitse käyttää Kotomittaria, jos löytyy joku muu tarkoituksenmukaisempi tapa toteuttaa asiakastytyväisyyskysely.

Toimialojen osaaminen

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan toimialoilla on vielä haasteita maahanmuuttaja-asiakkaiden kohtaamisessa ja epätietoisuutta siitä, mikä taho hoitaa mitkäkin palvelut.

Suositus:

Tarkastuslautakunta suosittelee kotouttamispalveluita järjestämään toimialojen henkilöstölle koulutusta maahanmuuttaja-asiakkaiden kohtaamisesta sekä laatimaan selkeät menettelytapaohjeet tilanteisiin, joissa on kehittämistarpeita.



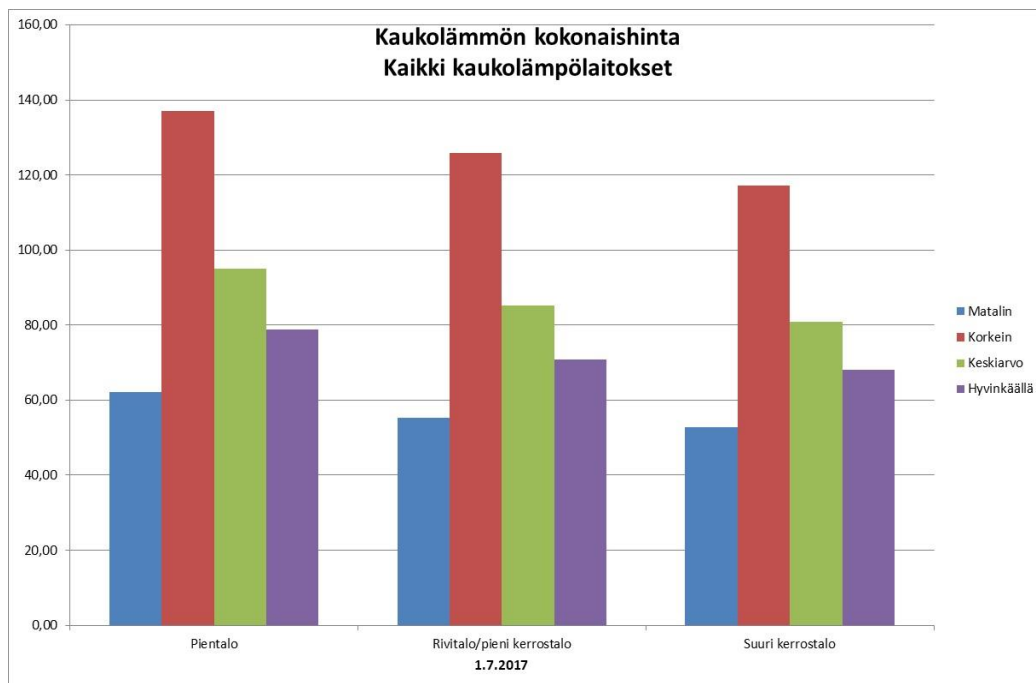
Tytäryhtiöiden arviointi

14. HYVINKÄÄN LÄMPÖVOIMA OY

Kaupunginvaltuusto oli asettanut Hyvinkään Lämpövoima Oy:lle (HLV) 6 tavoitetta, joista kahdelle oli määritelty useampi mittari todentamaan tavoitteen toteutumista.

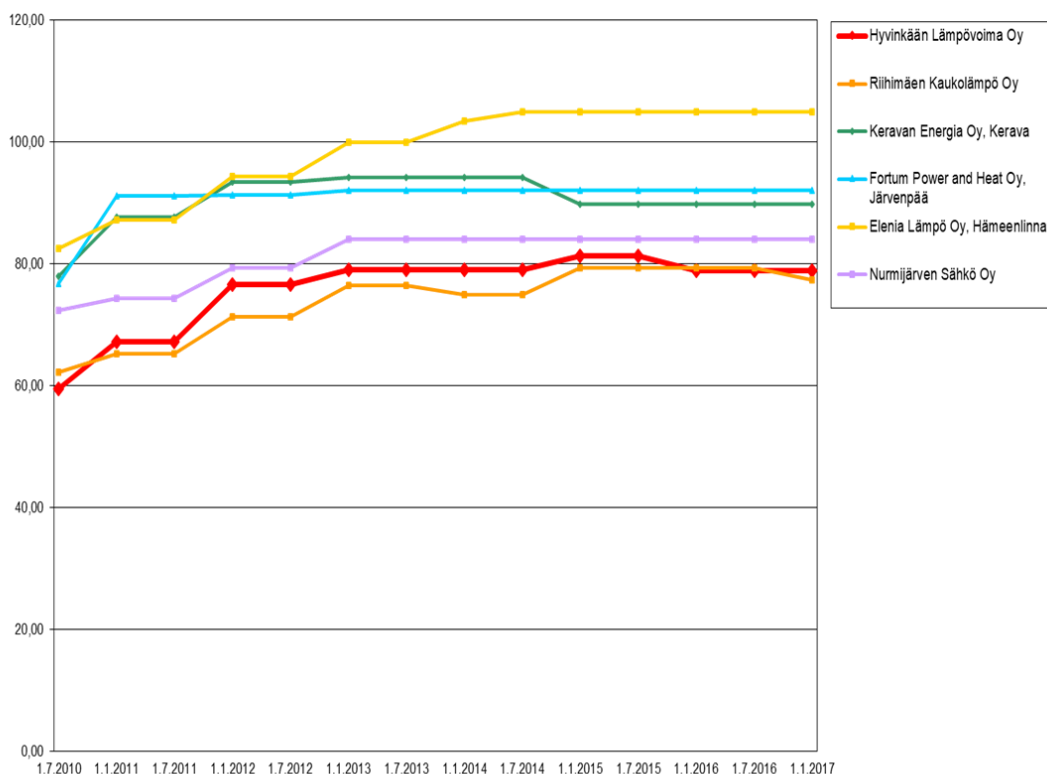
14.1. Tavoitteiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Mittarit ja mittareiden tavoitetasot	Raportointi tilinpäätöksessä 2017
Kaukolämmön hinta pidetään enintään Energiateollisuus ry:n keskihinnassa.	HLV:n hinta on pienempi kuin keskihinta. Seuranta Energiateollisuus ry:n tilastoista 1.1. ja 1.7.	Hinta on keskihinnan alapuolella tilastoissa. Omakotitalo: HLV 78,82 /koko maa 95,01 Rivitalo/pienkerrostalo: HLV 70,76 /koko maa 85,12 Kerrostalo: HLV 68,11 /koko maa 80,87 Tavoite saavutettiin.



I: 1 as. omakotitalo, 10 kW, 18 MWh/a

Kokonaishinta, euro/MWh (sis. alv.)

**Arviointi:**

Hyvinkään Lämpövoima Oy:n toimittaman kaukolämmön hinta on erittäin kilpailukykyinen. Sen hinta oli 15 – 17 % alhaisempi kuin Energiategollisuus ry:n keskihinta. Hinta oli myös edullisempi kuin naapurikunnissa Riihimäkeä lukuun ottamatta.

Suositus:

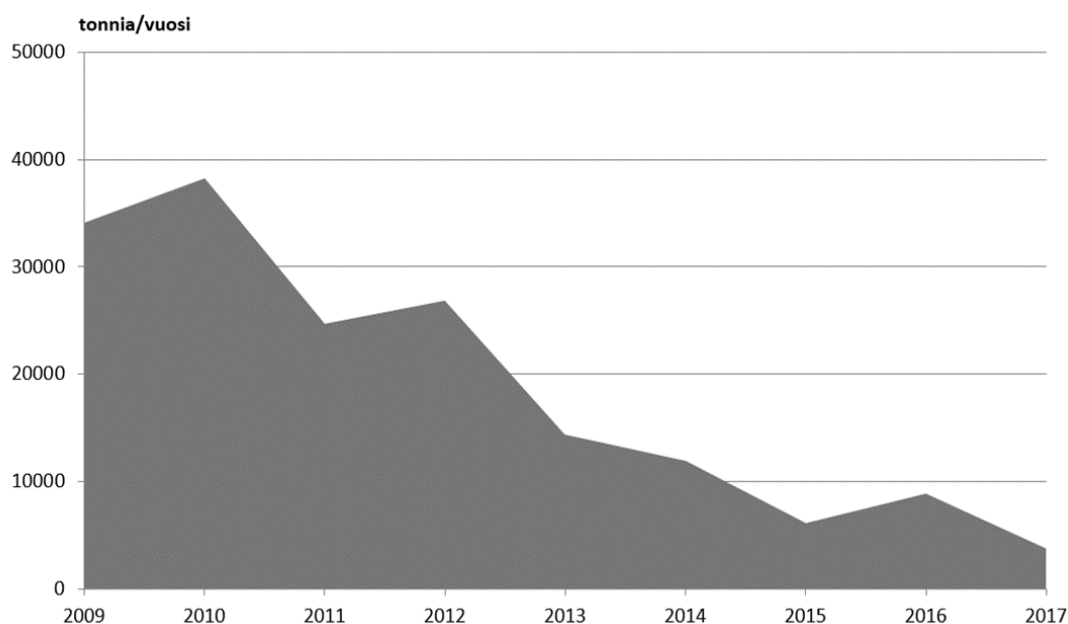
Yhtiöllä on ollut kaukolämmön hintaan liittyvä tavoite useana vuotena. Hinta on ollut joka kerta oleellisesti alhaisempi kuin Energiategollisuus ry:n tilastoima keskihinta. Jotta tavoite olisi haasteellisempi, tarkastuslautakunta suosittelee tavoitetason asettamista vaativammalle tasolle.

Tarkastuslautakunta suosittelee Hyvinkään Lämpövoima Oy:tä ja kaupunkia tuomaan markkinoinnissaan rohkeammin esille sen, että Hyvinkäällä kaukolämmön hinta on erittäin kilpailukykyinen verrattuna naapurikuntien kaukolämmön hintaan.



Strateginen tavoite	Mittarit ja mittareiden tavoitetasot	Raportointi tilinpäätöksessä 2017
<p>Ollaan mukana vähentämässä kasvihuonekaasujen syntymistä. Ylitetään EU:n vuodelle 2020 asettama päästökauppasektorin kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoite (päästöjen pitää vähentyä 21 % vuoteen 2005 verrattuna).</p>	<p>Päästökauppasektoriin kuuluvan energiantuotannon päästöt (tuotettu maakaasulla ja öljyllä) ovat vähentyneet 75 % verrattuna vuoden 2005 kasvihuonekaasupäästöihin.</p> <p>Vuonna 2017 kierrätysenergian ja muun biopohjaisen energian osuus koko energiantuotannosta on 87 %.</p> <p>Vuonna 2017 omassa tuotannossa käytetyn bioenergian osuus on 41 % (pelletti ja biokaasu).</p>	<p>Päästökauppasektorin piiriin kuuluvan energian tuotannon päästöt olivat 94,5 % pienemmät kuin vuonna 2005. Tavoite toteutui.</p> <p>Vuonna 2017 kierrätysenergian ja muun biopohjaisen energian osuus koko energiantuotannosta oli 95,8 %. Tavoite saavutettiin.</p> <p>Vuonna 2017 omassa tuotannossa käytetyn bioenergian osuus oli 64,2 %. Tavoite saavutettiin.</p>
<p>Tarkastuslautakunta: Tavoite toteutui kokonaisuudessaan. Ensimmäisen mittarin tavoitetaso oli asetettu alhaisemmalle tasolle kuin edellisellä vuonna (85 %), vaikka jo silloin mittarin korkeampi taso saavutettiin (toteutuma 87,1 %).</p>		

PÄÄSTÖKAUPAN PIIRIIN KUULUVIEN LÄMMÖNLÄHTEIDEN AIHEUTTAMAT CO₂-PÄÄSTÖT KAUKOLÄMMÖN TUOTANNOSSA



Arviointi: ●

Hyvinkään Lämpövoima Oy on pitkäjänteisen työn tuloksena onnistunut energia-
tuotannon päästöjen vähentämisessä erinomaisesti. Yhtiö edistää omalla toimin-
nallaan hyvin Hyvinkään kaupungin Pelikirjan (kaupunkistrategian) mukaisen kestä-
vän kehityksen periaatteita.

Strateginen tavoite	Mittarit ja mittareiden ta- voitetasot	Raportointi tilinpäätök- sessä 2017
Parannetaan asiakastyty- väisyyttä	Sähköinen käyttökeskeytys- ja häiriötiedotusjärjestelmä on käytössä.	Sähköinen käyttökeskeytys- ja häiriötiedotusjärjestelmä otettiin käyttöön. Tavoite saavutettiin.
Tarkastuslautakunta: Järjestelmä otettiin käyttöön joulukuussa 2017. Käyttökeskeytyksistä tiedottaminen asi- akkaalle on nopeutunut järjestelmän avulla. Asiakas saa tietoa reaaliaikaisesti joko yh- tiön nettisivujen kautta tai tiedotteina onlinepalvelusta suoraan puhelimeen tai omaan sähköpostiin. Myös tulevista huolloista voidaan informoida.		

Arviointi: ●

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan sähköinen käyttökeskeytys- ja häiriö-
tiedotusjärjestelmä on asiakaslähtöistä toimintojen kehittämistä. Järjestelmän käyt-
töönotto parantaa asiakaspalvelua. Asiakkaiden ei tarvitse tiedustella esimerkiksi
puhelimitse häiriöistä, vaan häiriötiedotteet ovat asiakkaiden saatavilla reaaliaikai-
sesti ajasta ja paikasta riippumatta. Myöskään yhtiön asiakaspalvelu ei ruuhkaudu
kyselyistä johtuen.

14.2. Yhtiön toiminta

Hyvinkään Lämpövoima sai 15 uutta asiakasta vuoden 2017 aikana. Yhtään kohdetta ei
poistunut kaukolämmön piiristä. Vuoden lopussa oli 1 902 asiakasta. Hyvinkään asukkaista
noin 75 % on kaukolämmön piirissä.

Hyvinkäällä käytetystä kaukolämmön määrästä noin 80 % tuotetaan Fortumin Riihimäen
tuotantolaitoksella. Siellä jätteenkäsittelyn yhteydessä syntyvä hukkalämpö otetaan tal-
teen Ekolämmöksi lämmönsiirtimien ja lämpöpumpun avulla. Hiilidioksidivapaa Ekolämpö
siirretään kaukolämmöksi Hyvinkään kaukolämpöverkkoon.

Lisäksi Hyvinkään Lämpövoima tuottaa kaukolämpöä Kiertokapula Oy:n kaatopaikalta ke-
rätystä biokaasusta ja hankkii biolämpöä Myllyn Paras Oy:n biolämpökeskukselta. Loput
kaukolämmöstä tuotetaan Lämpövoiman omalla Sahanmäen kaasulämpökeskuksella ja



Veikkarin pelletin pölypolttoon perustuvalla biolämpökeskuksella. Näin ollen 90 % kaukolämmöstä on uusiutuvaa Eko- ja biolämpöä.

Yhtiö selvitti vuoden 2017 aikana kaupunkikonsernin kiinteistöjen yhteisvalvomon toteuttamismahdollisuutta. Suunnittelu, kilpailutus ja toteutusvaiheen käynnistys saatiin tehtyä vuoden 2017 puolella. Selvityksessä olivat mukana Lämpövoiman lisäksi kaupungin tilapalvelut, Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy ja Kiinteistö Oy Hyvinkään Wanha Villatehdas.

Valvomopalvelun piiriin tullaan yhdistämään kaupungin ja tytäryhtiöiden kiinteistöt. Keskitetyillä valvomopalveluilla on tarkoitus seurata ja säätää taloteknisten laitteiden toimintaa ja käyttöastetta. Järjestelmä mahdollistaa lämpö- ja sähköenergian ja veden kulutuksen jatkuvan online-seurannan ja olosuhdeoptimoinnin. Lisäksi järjestelmä mahdollistaa kulutuksen toteutumatioidon analysoinnin kiinteistökohtaisesti. Kaupunginhallitus hyväksyi 16.4.2018 yhteistoimintasopimuksen kaupunkikonserniin kuuluvien kiinteistöjen valvomopalvelun toteuttamisesta.

Arviointi:

Tarkastuslautakunta pitää erittäin myönteisenä sitä, että Hyvinkään Lämpövoima Oy on suunnitelmallisesti lisännyt vuosittain Eko- ja biolämmön osuutta kaukolämmön tuotannossa. Yhtiön toimittama lämpö on ympäristöystävällistä, sillä jo 90 % kaukolämmöstä tuotetaan Eko- ja biolämmöllä.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaupunkikonsernin kiinteistöjen yhteisvalvomo tulee parantamaan kiinteistöjen vertailukelpoista energian ja veden kulutuksen seuranta.



Aurinkovoimala, jolla tuotetaan sähköä Sahanmäen lämpökeskuksen pumppaamolle.
Kuva: Hyvinkään Lämpövoima Oy

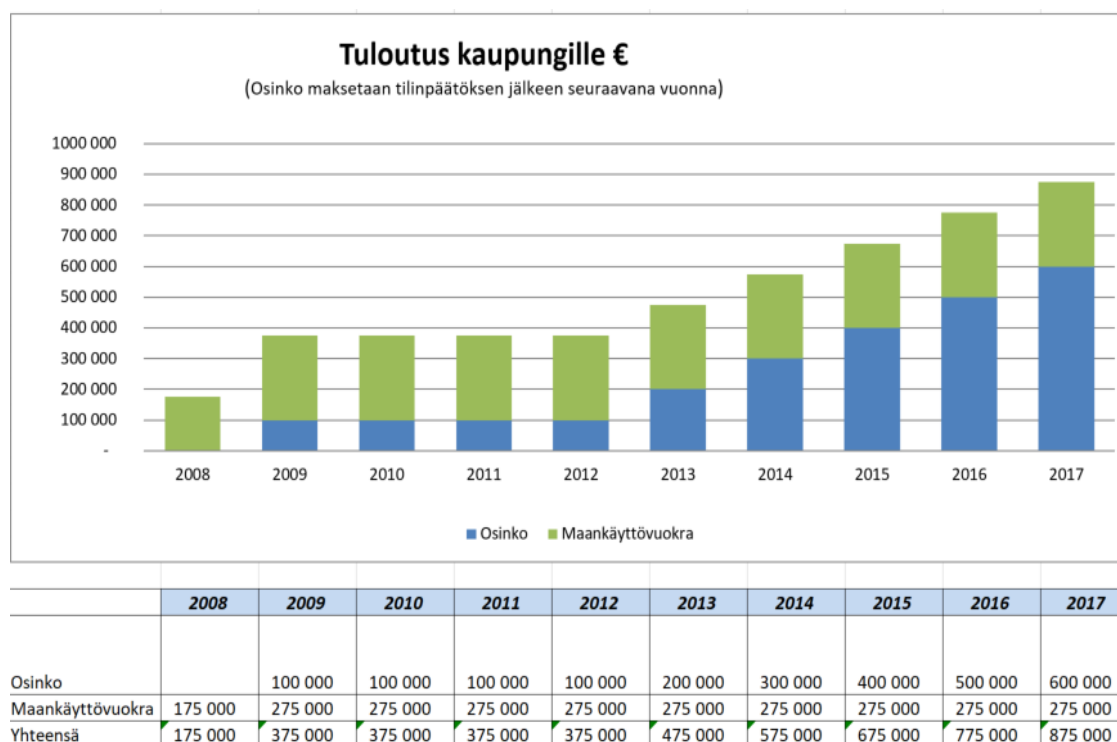


14.3. Yhtiön talous

Yhtiön liikevaihto laski hieman edellisestä vuodesta ollen 19,60 milj. euroa (19,72 milj. euroa vuonna 2016). Kuitenkin tilikauden tulos (781 000 euroa) toteutui sekä budjetoitua että edellisvuotta (578 000 euroa) parempana. Osa kuluista jäi alle budjetoidun. Lisäksi energian hankinnassa hankintarakenne oli onnistunut. Maakaasua ja öljyä kului arvoitua vähemmän. Myös investoinnin toteutuivat arvioitua pienempinä ja siitä johtuen poistot jäivät alle budjetoidun summan.

Yhtiö lyhensi lainoja 420 000 euroa tilikauden aikana. Lainojen määrä oli vuoden 2017 lopussa 4,20 milj. euroa.

Yhtiö maksoi vuodelta 2017 maankäyttövuokraa 275 000 euroa ja osinkoa 600 000 euroa Hyvinkään kaupungille. Tuloutusten määrä oli 44,1 % yhtiön osakepääomasta. Yhtiön osingonmaksukykykkyteen liittyvä selvitys käynnistettiin vuoden 2017 aikana ja se jatkuu vuoden 2018 puolella. Selvitykseen osallistuu Lämpövoiman lisäksi Hyvinkään kaupunki. Lisäksi käytetään konsulttiapua.



Arviointi:

Hyvinkään Lämpövoima Oy:n talous on tasapainoinen. Tilikauden 2017 lopussa yhtiön lainakanta oli pieni ja siitä johtuen omavaraisuusaste oli hyvällä tasolla. Yhtiö on kyennyt maksamaan omistajalle eli Hyvinkään kaupungille vuosittain osinkoa, jonka määrä on vuodesta 2013 alkaen noussut vuosittain aina 100 000 eurolla.



Tytäryhtiöiden arviointi

15. HYVINKÄÄN VUOKRA-ASUNNOT OY

Kaupunginvaltuusto oli asettanut Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy:lle 4 tavoitetta.

15.1. Tavoitteiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Mittarit ja mittareiden tavoitetasot	Raportointi tilinpäätöksessä 2017
Asiakastytyväisyyden parantaminen	Asiakastytyväisyys koskien kiinteistönhoidon ulkotöitä (lumityöt, haravoinnit, lehtipuhallukset yms.) Arvo mittauksessa vähintäänkin 3,3 (vuonna 2016 oli 3,03).	Kysely on suoritettu. Tulokset on purettu yhtiön henkilöstön, huoltoliikkeiden ja hallituksen kanssa. Kyselyn tulos oli 3,13. Asteikko on 1-5. Arvo parani edellisvuoteen verrattuna. Arvo on nyt vastaavaa tasoa kuin vertailuyritysten arvot.
Tarkastuslautakunta: Kysely suoritettiin kirje- ja puhelinkyselynä. Vastausaktiivisuus oli 34 % (30 % vuonna 2016). Kyselyn suorittaneen yrityksen mukaan yleensä vastaavien selvitysten vastausaktiivisuus on ollut 20 – 25 %. Parhaat arviot vastaajat antoivat vuokraehtojen selkeydestä (4,27) ja henkilökunnan ystävällisyydestä (4,11). Huonoimmat arvot saivat piha-alueiden viihtyisyys (3,30) ja kiinteistöhoitojen ulkotyöt (3,13). Kyselyn tulosten perusteella yhtiö on päättänyt jatkaa viheralueiden ja leikkipaikkojen uudistamista kehittääkseen piha-alueiden viihtyisyyttä.		

Arviointi:

Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy ei päässyt asiakastytyväisyydessä tavoitellulle tasolle, mutta yleisarvosana kuitenkin koheni edellisestä vuodesta. Tarkastuslautakunnan mielestä yhtiö on osoittanut rohkeutta asettaessaan tavoitetasoa haastavaksi. Tarkastuslautakunta pitää erittäin myönteisenä myös sitä, että yhtiö on onnistunut kasvattamaan kyselyn vastausaktiivisuutta.

Yhtiö on saanut asiakastytyväisyysselvityksessä hyvät arviot. Huonoimmatkaan arvot eivät ole huolestuttavalla tasolla.

Suositus:

Tarkastuslautakunta kannustaa yhtiötä jatkossakin toteuttamaan asiakastytyväisyysselvityksiä, koska asiakaspalaute on tärkeää kehitystyölle. Palaute on hyvä mieltä eräänlaiseksi kehityskeskusteluksi yhtiön ja vuokralaisten välillä.



Strateginen tavoite	Mittarit ja mittareiden tavoitetasot	Raportointi tilinpäätöksessä 2017
Yhtiön kannattavuuden ja kiinteistöjen arvojen kehittäminen	Hoitokate I Arvo yli 51 % (vuonna 2016 oli 51 %)	Hoitokate oli 53,5 %. Yhtiö onnistui hyvin vuosisuunnitelman mukaisten korjausten kilpailutuksessa. Syntyi merkittäviä säästöjä budjetoituun verrattuna.
<p>Tarkastuslautakunta: Tavoite toteutui. Yhtiö säästi yhteensä noin 240 000 eroa budjetoituun verrattuna onnistuneiden kilpailutusten johdosta. Tilikauden 2017 hoitokate I muodostui myös kahta edellistä vuotta paremmaksi. Samoin hoitokate II oli edellisiä vuosia parempi.</p> <p>(Hoitokate I kertoo tilikauden tulojen ja menojen välisen erotuksen ennen poistoja ja rahoitusmenoja. Tuottoja ovat vuokrat ja käyttökorvaukset. Menoja ovat kiinteistöjen hallinnosta, käytöstä ja hoidosta aiheutuneet kulut. Hoitokate II saadaan, kun hoitokatteen I summasta vähennetään vuosikorjaukset.)</p>		

Arviointi:

Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy:n tavoitteista kolme toteutui ja yksi jäi saavuttamatta. Tavoitteet olivat erittäin selkeitä ja hyvin arvioitavissa. Neljästä tavoitteesta kolmelle oli asetettu numeerinen tavoitetaso. Numeeriset tavoitteet ovat helposti ymmärrettäviä eikä niiden toteutumisen arvioinnissa synny tulkinnanvaraisuuksia.

15.2. Yhtiön toiminta

Olenaisia tapahtumia vuoden aikana oli uuden rakennuskohteen valmistuminen Metsäkaltevässä toukokuussa, Jussilankatu 16 kiinteistön huoneistojen peruskorjauksen ja linjasaneerauksen aloittaminen ja Hangonsillan asuinalueelle rakennettavan uuden kerrostalon rakennustöiden käynnistyminen lokakuussa.

Jussilankatu 16 kiinteistöstä A-talon peruskorjaus valmistui lokakuun lopussa ja uudet asukkaat muuttivat sinne marraskuun alussa. B-talo valmistui maaliskuun 2018 lopulla. Aukkaat pääsivät muuttamaan sinne 29.3.2018. C-talon saneeraus tulee valmistumaan heinäkuun 2018 lopussa. Koko kiinteistön peruskorjaustyöt ovat edenneet aikataulussa.

Asuntojen taloudellisen käyttöasteen (96,70 %) laskeminen edellisestä vuodesta (97,4 %) johtui asuntojen tyhjäkäytön lisääntymisestä. Vuokra-asuntojen yksityinen tarjonta on Hyvinkäällä kasvanut 2010-luvulla. Yhtiö on vastannut haasteeseen tehostamalla markkinointia sekä peruskorjaamalla vanhaa asuntokantaansa ja rakentamalla uusia asuntoja.



Yhtiön asuntojen määrä on viime vuosina kasvanut uudisrakentamisen myötä. Vuoden 2017 lopussa oli 2 248 asuntoa (2 194 vuonna 2016). Niissä oli yhteensä noin 3 500 asukasta.

VERTAILUKUNTIEN VUOKRATALOYHTIÖIDEN VUOKRAT VUONNA 2017

keskimääräinen vuokrataso €/m²/kk

Hyvinkää	Järvenpää	Kerava	Lohja	Mäntsälä	Nurmi-järvi	Tuusula
11,41	12,56	12,35	10,61	12,00	11,65	12,27

Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy:n omistuksessa olevissa huoneistoissa vuokrien vaihteluväli oli 8,61 – 13,29 euroa/m²/kk ja yhtiön hallinnoimissa huoneistoissa 4,22 – 16,42 euroa/m²/kk. Vuoden 2017 aikana vuokria korotettiin keskimäärin 0,85 % (1,15 % vuonna 2016).

Yhtiö tekee asukasvalinnat ARA:n (Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus) ohjeistuksen mukaisesti kiireellisyuden perusteella. Suurimmassa asunnon tarpeessa olevat kotitaloudet asetetaan etusijalle. Valinnassa yhtiö ottaa huomioon hakijan tulot ja varallisuuden sekä sen hetkisen asuntotilanteen. Mikäli asunnottomuus johtuu hakijasta itsestään eli hänet on hädetty häiriöiden vuoksi edellisestä asunnosta, ei asuntoa pääsääntöisesti myönnetä. Yhtiö tarkistaa myös kaikkien hakijoiden luottotiedot.

Vuokralaisille, joille asunto vuokrataan sosiaalisin perustein, yhtiö tekee määräaikaisen vuokrasopimuksen. Mikäli asuminen ei onnistu ja tulee järjestyshäiriöitä tai vuokrat jäävät maksamatta, niin vuokrasopimusta ei jatketa. Tämän jälkeen asuttamisvelvoite on Hyvinkään kaupungilla.

Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy laati yhtiönsä riskienhallintasuunnitelman kaupungin laatimille riskienkartoituslomakkeille. Yhtiön hallitus hyväksyi suunnitelman kokouksessaan 21.9.2017.

Arviointi:

Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy on toteuttanut peruskorjauksia suunnitelmallisesti vuosittain. Yhtiö pitää asuntokantansa kilpailukykyisenä yksityisiin vuokra-asuntoihin nähden peruskorjaamalla olemassa olevia kohteita ja rakentamalla uusia taloja. Lisäksi yhtiön omistamien asuntojen vuokrat ovat erittäin kilpailukykyisiä.

Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy tukee hyvin kaupunkistrategian kärkihankkeena olevan Hangonsillan alueen asuntotuotannon kehittämistä rakentamalla sinne vuokralojoja.





Peruskorjauskohde Jussilankatu 16. Kuva: Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy

15.3. Yhtiön talous

Yhtiön liikevaihto kasvoi hieman edellisestä vuodesta ollen 15,45 milj. euroa (15,29 milj. euroa vuonna 2016). Liikevoitto oli 2,74 milj. euroa eli 15 % edellisvuotta parempi (2,39 milj. euroa). Tilikauden tulokseksi muodostui 0,45 euroa rahoitustuottojen ja -kulujen sekä tilinpäätössiirtojen jälkeen. Yhtiön tarkoitus ei ole tuottaa voittoa.

Lainoja oli vuoden 2017 lopussa 45,16 milj. euroa (45,69 milj. euroa vuonna 2016). Luottotappioita oli 94 000 euroa (136 000 vuonna 2016).

Arviointi:

Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy:n talous toteutui edellisvuotta paremmin. Lisäksi tarkastuslautakunta näkee myönteisenä sen, että yhtiö on onnistunut pienentämään luottotappioiden määrää.



Tytäryhtiöiden arviointi

16. KIINTEISTÖ OY HYVINKÄÄN WANHA VILLATEHDAS

16.1. Tavoitteiden toteutuminen

Kiinteistö Oy Hyvinkään Wanhalle Villatehtaalle valtuusto oli asettanut 9 tavoitetta.

Strateginen tavoite	Mittarit ja mittareiden tavoitetasot	Raportointi tilinpäätöksessä 2017
Asiakastyytyväisyyden kehittäminen ja ylläpitäminen	Asiakastyytyväisyyskyselyn kokonaisindeksi on vähintään 4,0 pistettä (maksimi 5 pistettä).	Asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin keväällä 2017 ja vastaajien antaman palautteen kokonaisindeksi oli 4,15 pistettä.
<p>Tarkastuslautakunta:</p> <p>Kyselylinkki verkkokyselyyn lähetettiin 415 sähköpostiosoitteeseen ja vastausaikaa oli kuukausi. Asiakaskysely kohdistettiin sekä pitkä- että lyhytaikaisille vuokralaisille. Vastauksia saapui 90 eli vastausaktiivisuus oli 21,7 % (21,4 % vuonna 2015). Tyytyväisimpiä asiakkaat olivat Villatehtaan sijaintiin ja asiakaspalvelun ystävällisyyteen. Tyytymättömyyttä aiheutti kokoustilojen hinnoittelu. Lisäksi kaivattiin enemmän tietoa muista Villatehtaalla toimivista yrityksistä. Yhtiö toteutti vastaavan kyselyn vuonna 2015, jolloin kokonaisarvosana oli 4,55 pistettä.</p> <p>Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan kokoustilojen hinnoittelua ei toistaiseksi olla alentamassa. Yhtiö pitää hintoja edullisina.</p> <p>Kyselyn vastausten perusteella yhtiö aloittaa uudelleen vuoden tauon jälkeen lähettämään sisäisiä asiakaskirjeitä, joissa kerrotaan mm. yhtiössä olevista vuokralaisista ajankohtaisista asioista.</p>		

Arviointi: ●

Tavoite toteutui, vaikkakin asiakastyytyväisyys laski edellisen kyselyn tulokseen nähden. Vastausaktiivisuus kohosi hieman edellisestä kerasta, mutta oli edelleen alhainen. Yhtiö on päättänyt kyselyn tulosten perusteella kehittämistoimista, joten kyselyn tuloksia on hyödynnetty.

Suositus:

Tarkastuslautakunta kannustaa yhtiötä toteuttamaan jatkossakin asiakastyytyväisyyskyselyjä. Palaute kertoo, missä yhtiö on onnistunut ja toisaalta auttaa tunnistamaan kehittämiskohteita. Yhtiön olisi houkuteltava asiakkaita vastaamaan kyselyihin innokkaammin, koska tulokset ovat sitä luotettavampia, mitä korkeampi on vastausaktiivisuus.



Strateginen tavoite	Mittarit ja mittareiden tavoitetasot	Raportointi tilinpäätöksessä 2017
Energiakustannusten hallinta	Energiaseurantajärjestelmä on valmis.	Yhtiö on liittymässä konsernin yhteisvalvomoon vuoden 2018 aikana sekä on ottamassa käyttöön uuden energiaseurantajärjestelmän (Enerkey), joka on käytössä myös muualla kaupunkikonsernissa. Liittyminen vaatii investointeja (etäluettavat sähkö- ja vesimittarit).
<p>Tarkastuslautakunta:</p> <p>Uuden energiaseurantajärjestelmän käyttöönottoa on viivästetty kaupungin keskusvalvomohankkeen vuoksi, koska uusi järjestelmä on tarkoitus sovittaa yhteen suoraan valvomoratkaisuun.</p> <p>Muilla toimenpiteillä, kuten valaistuksen uusimisella ledeiksi ja aikaohjauksella, yhtiö on saavuttanut noin 25 000 euron säästön sähkökuluista. Valaistuksen ja ilmanvaihdon aikaohjauksen osalta yhtiö ei ole tehnyt uusia investointeja, vaan on hyödyntänyt jo olemassa olevaa tekniikkaa tehokkaammin.</p>		

Arviointi: ●

Tavoite ei toteutunut, mutta tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan yhtiöltä oli perusteltu ja järkevä päätös jäädä odottamaan kaupunkikonsernin yhteisvalvomon valmistumista ja ottaa uusi energiaseurantajärjestelmä käyttöön liittyessään yhteisvalvomoon vuoden 2018 aikana.



Strateginen tavoite	Mittarit ja mittareiden tavoitetasot	Raportointi tilinpäätöksessä 2017
Riskikartoitustyön loppuun vieminen	Riskikartoitustyö on tehty konsernin antamalla tavalla.	Jo tehdyn riskikartoituksen sisältöä käsitellään yhtiön hallituksessa 2 – 3/2018 kokouksissa. Valmisteluvas- tuu PJ ja toimitusjohtaja.
<p>Tarkastuslautakunta: Kaupunki laati kaikille merkittävimmille tytäryhtiöilleen yhtenäisen riskienkartoituspohjan toimenpideoisioineen vuonna 2017. Tytäryhtiöiden tuli palauttaa lomakkeet täytettynä toukokuussa 2017.</p> <p>Yhtiö päivitti riskienhallintasuunnitelmaansa konsernin yhteiseen muotoon, mutta ei saanut sitä vuoden 2017 aikana valmiiksi. Suunnitelmaan tullaan lisäämään erillinen dokumentointi korkoriskeihin suojaumisesta. Yhtiön hallitus käsiteli riskienhallintasuunnitelmaa huhtikuun 2018 kokouksessa, mutta suunnitelmaa ei vielä tuolloin hyväksytty.</p>		

Arviointi:

Tavoite ei toteutunut. Tarkastuslautakunta on jo kertomuksissaan 2014 ja 2015 suositellut yhtiötä huolehtimaan riskienkartoitustyön loppuun viemisestä. Työ on viivästynyt osittain toimitusjohtajien vaihdosten vuoksi. Tarkastuslautakunta näkee hyvänä, että riskienhallintasuunnitelma on vihdoin edennyt.

Suositus:

Yhtiön tulee huolehtia, että suunnitelma tulee valmiiksi ja se saadaan hyväksytyä ennen kesää 2018.

Arviointi:

KOy Hyvinkään Wanhan Villatehtaan yhdeksästä tavoitteesta kaksi jäi toteutumatta, joten toteutuma-aste oli 78 %. Osalle tavoitteista oli asetettu numeerinen mittari, joiden kohdalla tavoitteen toteutumisen arviointi oli yksiselitteistä. Muidenkin tavoitteiden osalta arviointi onnistui tilinpäätöksessä annetun raportoinnin perusteella.

16.2. Yhtiön toiminta

Kiinteistöyhtiön tilojen vuokrausaste oli vuonna 2017 korkein tarkastelujaksolla 2013 - 2017. Kiinteistön toimistohotellipuoli on täynnä, mutta päärakennuksen kokoustilat ovat huonossa iltakäytössä. Vuoden 2017 alkupuolella yhtiö toteutti neljän kuukauden kokeilujakson ja markkinoi sinä aikana aktiivisesti kokoustiloja uusille käyttäjille. Työ ei kuitenkaan tuottanut tulosta, koska iltakäyttäjää oli kokeilujakson aikana vain kolme kappaletta. Yhtiö ei jatkanut kokeilua enää kevään jälkeen.



Vuoden 2017 aikana yhtiö toteutti Villatehtaan sisäpihan remontin. Pihan kunnostaminen jatkuu keväällä 2018. Kiinteistöyhtiön tavoitteena on ollut muuttaa sisäpiha autottomaksi ja se toteutui toukokuun alussa 2018.

Toinen vuoden 2017 kohde oli kellaritilojen muutostyöt kaupunginmuseon kokoelmavarastoa varten. Sen piti valmistua alkuperäisen aikataulun mukaan vuoden 2017 loppupuolella. Tietotekniikan suunnittelu- ja asennustyöt alkoivat myöhässä ja veivät odotettua enemmän aikaa. Tilat valmistuivat maaliskuussa 2018 ja kaupunginmuseo pääsi aloittamaan muuton sinne huhtikuun alussa.

Kaupunginmuseon näyttelytila Villan Voimala jouduttiin sulkemaan 31.12.2017 välipohjan riskirakenteiden ja kaupungintalon laajennustöitä koskevan remontin vuoksi. Kaupunginmuseon uudesta näyttelytilasta on laadittu luonnossuunnitelma. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt kyseiselle rakennushankkeelle 465 000 euron avustuksen. Ministeriön avustus on anottua pienempi, joten hankesuunnitelman kustannusarvio tulee saada pienemmäksi. Yhtiö joutuu pohtimaan, miten hankkeen loppuosa rahoitetaan.

Villatehtaan sisäpihan perällä olevaan rakennukseen peruskorjataan tiloja kahdessa kerroksessa. Yläkerran tiloista noin puolet tulevat Hyvinkään kaupungin tekniikan ja ympäristön toimialan käyttöön. Kyseisen rakennuksen remontti alkoi 2.1.2018 vesikaton saneerauksella.

Arviointi:

Yhtiö on onnistunut kasvattamaan tilojen vuokrausastetta vuosittain ajanjaksolla 2013 – 2017. Vuonna 2017 se jatkoi toiminnan kehittämiseen tähtääviä kunnostustöitä. Kiinteistöyhtiö omalta osaltaan tukee Hyvinkään Pelikirjan kärkihankkeiden etenemistä peruskorjaamalla tiloja uusille käyttäjille ja toteuttamalla puitteet erilaisien tapahtumien järjestämiseen. Seuraavat saneerauskohteet ovat jo tiedossa ja osa niistä toteutetaan vuoden 2018 aikana.

16.3. Yhtiön talous

Kiinteistöyhtiön liikevaihto kasvoi hieman edellisvuodesta ollen 3,31 milj. euroa. Tilikauden tulos on ajanjaksolla 2015 – 2017 joka vuosi noussut. Vuoden 2017 tulos oli 289 000 euroa (246 000 euroa vuonna 2016). Yhtiö on kyennyt pienentämään lainamääräänsä kolmena vuotena peräkkäin. Lainoja oli yhteensä 21,55 milj. euroa vuoden 2017 lopussa. Yhtiö joutui kuitenkin ottamaan lisää lainaa 3,13 milj. euroa vuoden 2018 alkupuolella Villatehtaan sisäpihan perällä olevan rakennuksen vesikaton ja yläpohjan kunnostukseen sekä 2. kerroksen sisätilojen peruskorjaukseen.

Kiinteistöyhtiön investoinnit olivat noin 560 000 euroa ja vuosikorjaukset noin 462 000 euroa.



16.4. Muita huomiota

Omistajaohjaus

KOy Wanhalle Villatehtaalle annettiin kesällä 2017 omistajaohjeena, että yhtiön tulee ennen palvelujen ostoa selvittää omistajan mahdollisuutta järjestää tai tuottaa ao. palvelu. Toimenpiteellä kaupunki pyrkii pienentämään konsernin ulkopuolisia toimintamenoja. Villatehdas osti vuoden 2017 aikana kaupungilta rakennuspalveluita ja siihen liittyvää työjohtoa.

Arviointi:

KOy Hyvinkään Wanha Villatehdas on noudattanut omistajaohjausta palvelujen ostamisessa tiedustellessaan kaupungilta sen mahdollisuutta järjestää yhtiön tarvitsemia rakennuspalveluita.

Vuokrasopimukset

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan kaikki kaupungin ja Villatehtaan väliset vuokrasopimukset eivät ole selkeitä, vaan osa niistä sisältää monitulkintaisia kohtia. Yhtiö ja kaupunki ovat alustavasti kartoittaneet sopimusten sisältöjä.

Suositus:

KOy Wanhalla Villatehtaan ja konsernijohto tulee käydä epäselvät vuokrasopimukset läpi ja tarvittaessa uusia sopimukset ja saattaa niiden sisältö ja ehdot selkeiksi.





Tytäryhtiöiden arviointi

17. KIINTEISTÖ OY HYVINKÄÄN SAIRAALANMÄKI

17.1. Tavoitteiden toteutuminen

Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäelle oli asetettu 4 tavoitetta, joista kahdelle oli määriteltä useampi mittari todentamaan tavoitteen toteutumista.

Strateginen tavoite	Mittarit ja mittareiden tavoitetasot	Raportointi tilinpäätöksessä 2017
KOy tuottaa omistajilleen sairaalatasoisia tiloja olemassa olevassa rakennuksessa.	Ylläpidon toteutumista ja käyttäjien asiakastyytyväisyyttä seurataan ja johdetaan säännöllisillä yhteistyöpalavereilla teknisen isännöinnin kanssa.	Kunnossapito-, kiinteistönhoito- ja turvapalveluiden asiakastyytyväisyysindeksi oli kyselyn perusteella 3,97 (asteikolla 1 – 5).
<p>Tarkastuslautakunta:</p> <p>Raportoinnista poiketen kyselyn kokonaisindeksi oli 3,77. Tyytyväisyys nousi kymmenen osa-alueen ja laski kahden osa-alueen kohdalla, joten kokonaisarvosana parantui edelliseen vuoteen verrattuna. Parhaan arvosanan sai väittämä ”Tekniset palvelut hoidetaan ammattitaitoisesti” (4,24) ja huonoimman väittämä ”Ennakkohuolloista tiedotettu riittävästi etukäteen” (3,44). Kysely lähetettiin 66:lle ja vastanneita oli 18, joten vastausaktiivisuus oli 27 % (22 % v. 2016).</p> <p>Yhtiö on seurannut asiakastyytyväisyyttä vuosittain samojen väittämien avulla vuodesta 2009 alkaen. Vuonna 2017 kokonaisarvosana oli kyselyhistorian paras. Vastausaktiivisuus on ollut 22 – 42 %. Kyselyn saaneiden määrä on vaihdellut eri vuosina.</p>		

Muut tavoitteet liittyivät pääosin sairaalan uudisrakennushankkeen aikataulun ja kustannusarvion toteutumiseen sekä olemassa olevan kiinteistön ylläpitoon.

Vuonna 2017 uudisrakennushanke eteni aikataulussa ja rakentamisen kustannukset pysyivät budjetoidussa. Vuoden loppuun mennessä kustannuksia kertyi 38,1 milj. euroa. Ennusteen mukaan hanke ei tule ylittämään sille asetettua kustannusarviota, joka on 63,9 milj. euroa.



Arviointi:

Kaikki yhtiölle asetetut strategiset tavoitteet toteutuivat kokonaisuudessaan.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä käytäntönä asiakastytyväisyyden vuosittaista seuranta. Kyselyn tulosten arvosanat olivat hyvällä tasolla, mutta vastausaktiivisuus oli alhainen.

Ison rakennushankkeen pysyminen suunnitellussa aikataulussa ja kustannusarviossa kertoo hyvästä suunnittelusta ja rakennusaikaisesta valvonnasta, säännöllisestä kustannusten seurannasta, pätevästä työnjohdosta sekä ammattitaitoisista työntekijöistä.

Suositus:

Asiakastytyväisyyden tulokset ovat sitä luotettavampia, mitä korkeampi on vastausaktiivisuus. Yhtiön olisikin houkuteltava asiakkaita vastaamaan kyselyihin innokkaammin. Kiinteistöyhtiön hallinnoimien tilojen kasvaessa on entistä tärkeämpi saada palautetta kiinteistö- ja turvapalvelujen toimivuudesta, jotta yhtiö osaa kehittää niitä oikeaan suuntaan.

17.2. Rakennushankkeen etenemisen seuranta ja raportointi

Sairaalanmäen uudisrakennuksen rakennustyöt alkoivat kesällä 2016. Aikataulun mukaan sen tulee olla valmis 31.8.2018.

Rakennushanketta koskevan hankesuunnitelman mukaan KOy Hyvinkään Sairaalanmäen hallitus vastaa rakennushankkeen laadullisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettamisesta. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan kyseisten tavoitteiden toteutumisesta raportoitii omistajalle aina hallituksen kokousten yhteydessä. Yhtiön hallitus seurasi rakennushankkeen etenemistä noin kuukauden välein. Lisäksi hankkeen operatiivinen johtoryhmä seurasi noin kahden viikon välein, onko rakennushankkeeseen liittyviä riskejä kyetty hallitsemaan.

Yhtiö raportoi rakennushankkeen etenemisestä kaupungin osavuositarkastuksissa ja tilinpäätöksessä. Lisäksi yhtiön edustaja on kerran vuodessa käynyt antamassa kaupunginvaltuustolle tilannekatsauksen rakennusprojektin edistymisestä. Viimeisin tilannekatsaus oli 5.2.2018.

Myös kuntalaisilla on ollut mahdollisuus seurata rakennushanketta, sillä Hyvinkään kaupungin nettisivulla on julkaistu viikoittain tiedote rakentamisvaiheista.

Sairaalanmäen rakennustyömaan työntekijävahvuus oli suurimmillaan 179 henkilöä vuonna 2017. Vuoden 2018 puolella alkoi kaksi uutta työmaata (logistiikan, jäteaseman ja apteekin tilat sekä lastenpäivästyksen tilat), joiden myötä työntekijävahvuus kasvoi. Isoimmillaan se on ollut 243 henkilöä.



Arviointi:

Sekä yhtiön hallitus että kaupunki ovat seuranneet rakennushankkeen etenemistä ja kustannuksia säännöllisesti.

17.3. Uudisrakennuksen taidesuunnitelma

Sairaanmäen uudisrakennuksen taidesuunnitelma laadittiin jo syksyllä 2015. Kaupungin-hallitus päätti 14.3.2016, että taidehankintojen valmistelua voidaan jatkaa suunnitelman pohjalta. Kaupunginjohtaja perusti taidesuunnitelman toteutustyöryhmän, jonka johdolla hankittiin lisärahoitusta suunnitelman toteuttamiseksi, valittiin taiteilijat ja teokset sekä suunniteltiin teosten sijoittamista uudisrakennukseen.

Taidesuunnitelma perustuu Hyvinkään seitsemään hiljaiseen alueeseen, joihin sisältyy eri maisematyyppejä edustavia luonnonsuojelualueita. Osa taiteesta on rakenteisiin kiinteästi integroituja teoksia. Taidekokoelma sisältää ääni- ja sanataidetta, liikkuvaa kuvaa, kosketeltavaa sekä toiminnallista taidetta. Taidesuunnitelman kokonaiskustannukset ovat 319 500 euroa, johon on saatu ulkoista rahoitusta yhteensä vähän yli 110 000 euroa. Lopun rahoittaa KOy Hyvinkään Sairaanmäki.



Taiteilija Tero Makkonen, kuvat Heikki Karttunen
Laatoitukseen asennettu taideteos (5. krs)





Taiteilija Tero Makkonen, kuva Heikki Karttunen
Laatoitukseen asennettu taideteos (5. krs)

Arviointi:

Taiteen tarkoitus sairaalassa on edistää hyvinvointia ja tervehtymistä. Taide lisää myös viihtyisyyttä hoitoympäristössä. Se voi parhaimmillaan olla osa hoitoa. Erityisesti luontoaiheisten teosten hoitava vaikutus on todettu useissa tutkimuksissa. Tämän vuoksi onkin erinomaista, että Sairaalanmäen uudisrakennukseen taideteosten teemaksi on valittu Hyvinkään luonto.

Sairaalanmäen uudisrakennuksen taidekokoelma tulee olemaan monipuolinen ja antamaan elämyksiä eri aisteille.

17.4. Peruskorjauskohteet

Uudisrakentamisen yhteydessä toteutetaan myös Hyvinkään sairaalan peruskorjaus. Terveyskeskussairaalan sisääntulokerrokseen tehdään tilat lasten päivystykselle. Peruskorjaus alkoi helmikuussa 2018 ja kustannusarvio on 1,2 milj. euroa. Saneeraus rahoitetaan Kiinteistöyhtiön ottamalla erillisellä lainalla, jonka kaupunki takaa. Valtuusto päätti 11.12.2017 lainan takaamisesta. Kunnostetut tilat valmistuvat kesä-heinäkuussa 2018.

17.5. Yhtiön talous

Yhtiön tilikauden 2017 tulos oli 1,53 euroa ylijäämäinen. Edellisten tilikausien voitot ovat yhteensä 78 339 euroa. Yhtiöllä oli lainaa 47,4 milj. euroa vuoden 2017 lopussa. Lainamäärä kasvoi edellisestä vuodesta 20,0 milj. euroa. Liikevaihto oli 22 % edellisvuotta suurempi ollen 581 000 euroa.



18. TOIMENPITEET VUODEN 2016 ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA

Edellinen tarkastuslautakunta hyväksyi 15.5.2017 arviointikertomuksen vuodelta 2016. Kaupunginvaltuusto käsitteli arviointikertomuksen 29.5.2017 ja päätti lautakunnan esityksen mukaisesti velvoittaa kaupunginhallituksen antamaan valtuustolle syyskuun 2017 loppuun mennessä lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Kaupunginvaltuusto merkitsi 23.10.2017 kaupunginhallituksen antaman lausunnon tiedoksi.

Tarkastuslautakunta seuraa vuosittain edellisessä arviointikertomuksessa antamiensa suositusten vaikutuksia. Seuraavassa kerrotaan tärkeimmiksi priorisoitujen suositusten ja kaupunginhallituksen niihin antamien lausuntojen johdosta suoritetuista toimenpiteistä.

Kuntalaisaloitteet ja -palautteet

Arviointikertomus 2016:	Kaupunginhallituksen lausunto 9.10.2017 § 102:
<p>Tarkastuslautakunta antoi kuntalaisaloitteiden ja -palautteiden käsittelyyn liittyen seuraavia suosituksia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaupunginkansliaa suositeltiin laatimaan ohje kuntalaisaloitteiden käsittelyprosessista ja kirjaamiskäytännöstä • kuntalaisia varten aloitteiden käsittelyprosessi on suositeltavaa julkaista kaupungin nettisivulla • kuntalaisaloitteiden eri käsittelyvaiheet on suositeltavaa kirjata diaariin, jotta jälkikäteen voi todentaa, missä viranomaisessa aloite on käsitelty ja milloin, onko aloite johtanut toimenpiteisiin ja milloin aloitteen tekijälle on ilmoitettu aloitteen käsittelystä • Hyvinkään kaupungin tulisi ottaa käyttöön kuntalaisaloitteiden julkaiseminen omilla kotisivuillaan. Se lisää päätöksenteon avoimuutta. Avoimuus puolestaan 	<p>Kaupunginhallitus kehottaa sekä sähköistä asiakaspalautejärjestelmää kehitettäessä että asianhallinnan kehittämistyössä ottamaan huomioon tarkastuslautakunnan antamat suositukset. Erityisesti kuntalaisaloitteiden käsittelyprosessista ja kirjaamiskäytännöistä tulee laatia ohjeet. Samoin tulee huolehtia siitä, että asiakaspalauteiden käsittelyssä on yhtenäiset toimintatavat koko kaupungissa.</p>



<p>edistää kuntalaisten luottamusta viranomaisiin.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaupunginkanslian ja viestinnän tulisi huolehtia siitä, että Palaute – kohta laitetaan näkyvämmiin esille kaupungin kotisivulle, jotta kuntalainen/asiakas löytää sen helposti. <p>Tarkastuslautakunta suositteli kaupunginkanslialle, että asiakaspalautteiden käsittelyä varten laaditaan yhtenäiset ohjeet koko kaupungille. Lisäksi asiakaspalautteet ja niiden käsittelyvaiheet tulee kirjata diaariin ainakin silloin, kun palaute vaatii toimielin-käsittelyä tai lausuntojen pyytämistä.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> + Kaupungin verkkosivustolle on tehty päivityksiä vuoden 2017 aikana, joiden avulla on parannettu Palaute-osion näkyvyyttä. + Kaupungin Intranetissä on 28.9.2017 julkaistu video, jossa kerrotaan, miten tulee toimia asiakaspalautetta saadessa. + Asiakaspalautejärjestelmän yhtenäistämiseksi kaupunginhallitukselle on vuodelle 2018 asetettu tavoitteeksi sähköisen asiakaspalautejärjestelmän ottaminen kaupunkitason ratkaisuna käyttöön vuoden 2018 loppuun mennessä. Asiakaspalautejärjestelmää varten on 8.12.2017 tehty päätös hankkia sähköinen asiointialusta, jonka avulla kuntalaiset voivat vaikuttaa sekä asioida kaupungin kanssa normaalien virka-aikojen ulkopuolellakin. Järjestelmän avulla kuntalaiset voivat seurata asiointia verkosta käyttäjätunnuksia käyttäen. Asiakaspalautejärjestelmä-projektia varten on nimetty projekti- ja ohjausryhmä ja linjattu kyseisille ryhmille tehtävät. + Vuodelle 2018 on asetettu valtuustotasoisiksi tavoitteeksi ”Osallisuussuunnitelman laatiminen”. Suunnitelmaan on tarkoitus kirjata mm. kaikki kuntalaisten osallisuus- ja vaikuttamismenetelmät. + Keväällä 2018 kaupunkilaisille tulee uusi vaikuttamisen väline ”Hyvinkää-äppi”, joka on kaupungin oma mobiilisovellus ja ladattavissa matkapuhelimeen. Kyseisen sovelluksen kautta kaupunkilaiset voivat esim. antaa palautetta kaupungille. + Kuntalaisaloitteiden käsittelystä on otettu säännökset kaupungin Hallintosäätöön. - Kuntalaisaloitteiden käsittelyprosessia ei ole julkaistu kaupungin nettisivulla eikä kaupunki ole ottanut käyttöön kuntalaisaloitteiden julkaisemista kotisivuillaan. 	



Työkyvyn ja työhyvinvoinnin johtaminen

<p>Arviointikertomus 2016:</p> <p>Tarkastuslautakunta suositteli</p> <ul style="list-style-type: none"> • seuraamaan Varhe-maksuja suhteuttamalla niitä palvelualueen /yksikön palkkasummaan • henkilöstökeskusta vertaamaan varhe-maksujen ja sairauspoissaolojen määriä Kuuma-kuntien vastaaviin lukuihin ja esittämään niistä analysointia vuoden 2017 henkilöstökertomuksessa • henkilöstökeskusta huolehtimaan siitä, että toimialoilla otetaan VÄYLÄ-malli käyttöön sen jälkeen, kun se on hyväksytty luottamuseläimissä. 	<p>Kaupunginhallituksen lausunto 9.10.2017 § 102:</p> <p>Varhe-maksuja tulee seurata kaupungin organisaatiossa tarkastuslautakunnan ehdottamalla tavalla. Lisäksi on syytä verrata varhe-maksuja ja sairauspoissaolojen määriä Kuuma-kuntien vastaaviin lukuihin ja esittää niistä analysointia henkilöstökertomuksessa. Analysoinnissa tulee kiinnittää huomiota lukujen vertailukelpoisuuteen.</p> <p>Kaupungin toimialoilla on otettava käyttöön VÄYLÄ-malli, joka perustuu ennakkoivaan työhyvinvoinnin johtamiseen ja varhaiseen tukeen. Henkilöstöpalvelujen antamassa lausunnossa on esitetty hyviä konkreettisia toimenpiteitä, joiden käyttöön viemisestä tulee huolehtia.</p>
<p>+ Henkilöstöjaosto hyväksyi 2.10.2017 VÄYLÄ-toimintamallin (Varhaisen välittämisen toimintamalli). Se otettiin aktiiviseen käyttöön vuoden 2018 alusta. Henkilöstöpalvelut järjesti esimiehille koulutuksia kyseisestä toimintamallista tammi- ja maaliskuussa 2018. Lisäksi helmikuussa työterveyshuolto, työsuojelu ja työhyvinvointipalvelut pitivät esimiehille koulutuksen, jonka aiheena oli ”Työn sujuvuuden ja työhyvinvoinnin edistäminen yhteistyönä”. Maaliskuun loppuun mennessä VÄYLÄ-toimintamallia koskeviin koulutuksiin on osallistunut 67 % esimiehistä. Sosiaali- ja terveystoimen johtohenkilöille kyseinen koulutus järjestetään huhtikuussa. Kaupungin henkilöstölle VÄYLÄ-toimintamallista kerrotaan työpaikkakokouksissa kevään 2018 aikana.</p> <p>Henkilöstöpalvelut on kerännyt Varhe-maksujen ja sairauspoissaolojen määriä Kuuma-kunnista, mutta Henkilöstökertomuksessa ei ole kerrottu mitään vertailutietoa niistä. (Varhe-maksu: Kunta-alan työnantajan on maksettava varhaiseläkemenoperusteista eläkemaksua eli varhe-maksua, kun sen työntekijä jää työkyvyttömyyseläkkeelle tai kuntoutustuelle.)</p>	



Hankintasopimusten kautta työllistäminen

<p>Arviointikertomus 2016:</p> <p>Tarkastuslautakunta suositteli</p> <ul style="list-style-type: none"> • tehostamaan hankintasopimusten kautta työllistämistä • hankintapalvelujen ja työllisyyspalvelujen edustajia informoimaan toimialoja, miten tarjouspyynnöissä voidaan ottaa huomioon työllistämisenäkökulma. 	<p>Kaupunginhallituksen lausunto 9.10.2017 § 102:</p> <p>Hankintapalveluiden antaman lausunnon perusteella tarkastuslautakunnan suosittelujen johdosta on jo ryhdytty toimenpiteisiin. Jatkossa hankintapalvelujen ja työllisyyspalvelujen tulee seurata, onko uusilla käyttöönotetuilla toimenpiteillä työllistämistä lisääviä vaikutuksia.</p>
<p>+ Syyskuussa 2017 kaupungin sisäiselle intranet-sivulle on laitettu tietoa ja ohjeita hankinnoilla työllistamisestä ja ohjeistettu ottamaan yhteyttä hankintapalveluihin ja työllisyyspalveluihin tarjouskilpailua valmisteltaessa.</p> <p>+ Kaikkiin kaupungin hankintapalvelujen lähettämiin tarjouspyyntöihin on syksystä 2017 alkaen liitetty Tarjouskilpailuliite -niminen asiakirja, jossa on tietoa myös Tähti Optiosta ja Hyvinkään työllistämislisästä. Kyseisessä asiakirjassa mainitaan, että tarjoajan toivotaan työllistävän hyvinkääläisiä työnhakijoita, jos se on mahdollista. Hankintapalvelut -yksikön lisäksi tarjouspyyntöjä laativat myös muut kaupungin yksiköt. Hankintapalvelujen nettisivulla on ohjeita tarjouspyynnön laatimiseen ja siellä kehoitetaan liittämään Tarjouskilpailuliite -asiakirja tarjouspyyntöön.</p> <p>(Tähti Optiota käyttäessään työnantajalla on mahdollisuus hyödyntää kaupungin kustantamaa palkkatukijaksoa, jossa kaupunki maksaa henkilön palkan 85 % työajalle sivukuluineen 2 kk:n ajalta. Puolestaan työllistämislisää työnantaja voi saada jopa 350 €/kk palkkatuen lisäksi palkatesaan hyvinkääläisen työnhakijan. Työllistämislisää haetaan Hyvinkään kaupungilta, kun on saatu myönteinen palkkatukipäätös TE-toimistolta.)</p> <p>- Hankintasopimusten kautta työllistyminen oli edelleen lähes olematonta, vaikka hankintapalvelut on lisännyt ohjeistusta ja antanut tietoa työllistämisenäkökulman ottamisesta huomioon tarjouspyynnössä. Vuoden 2017 aikana työllisyyspalveluihin tuli kaksi yhteydenottoa hankintakilpailutuksiin liittyvään työllistämisehtoon liittyen. Vain yhdessä hankintakilpailutuksessa käytettiin työllistämisehtoa ja sen perusteella tarjoaja työllisti yhden henkilön määräajalle.</p>	



Tytäryhtiöiden riskienhallintasuunnitelmat

Arviointikertomus 2016:	Kaupunginhallituksen lausunto 9.10.2017 § 102:
<p>Tarkastuslautakunta suositteli konserni-johtoa seuraamaan, että tytäryhteisöt palauttavat riskienhallintaa koskevat lomakkeensa huolellisesti täytettyinä. Lisäksi konsernijohtoa suositeltiin ohjeistamaan tytäryhteisöjen hallituksia hyväksymään riskienhallintasuunnitelmansa ja seuraamaan suunnitelman toteutumista vuosittain.</p>	<p>Merkittävimpiä tytäryhtiöitä tulee ohjeistaa niin, että niiden hallitukset hyväksyvät riskienhallintasuunnitelmansa vuoden 2017 aikana. Lisäksi yhtiöitä on ohjeistettava seuraamaan suunnitelman toteutumista ja raportoimaan siitä omistajalle vuosittain. Yhtiöiden tulee huolehtia riskienhallintasuunnitelman päivittämisestä tarvittaessa.</p>
<p>+ Vuoden 2017 puolella merkittävimmistä tytäryhteisöistä omat riskienhallintasuunnitelmansa hyväksyivät Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy:n hallitus (21.9.2017) ja Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy:n hallitus (4.10.2017).</p> <p>+ Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäki sai laadittua riskienhallintasuunnitelmansa vuoden 2017 aikana ja yhtiön hallitus hyväksyi sen 27.2.2018.</p> <p>KOy Hyvinkään Wanha Villatehdas aloitti yhtiön riskienhallintasuunnitelman päivittämisen vuonna 2017. Saadun tiedon mukaan riskienhallintasuunnitelma on menossa yhtiön hallituksen käsittelyyn viimeistään kesäkuussa 2018.</p> <p>Hyvinkään Lämpövoima Oy:llä on jo ollut olemassa oma riskienhallintasuunnitelma, jonka se on käsitellyt vuosittain joulukuussa strategiakokouksessaan. Yhtiö tulee tekemään suunnitelman kaupungin riskienhallintalomakkeen pohjalle vuoden 2018 aikana. Yhtiön hallitus tulee hyväksymään sen joulukuussa 2018 pidettävässä strategiakokouksessa.</p>	

Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy:n taloudellinen tilanne

Arviointikertomus 2016:	Kaupunginhallituksen lausunto 9.10.2017 § 102:
<p>Tarkastuslautakunta suositteli konserni-johtoa sekä ateria- ja puhtauspalveluja lisäämään toimenpiteitä, joilla Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy:n asiakaspohjaa laajennetaan ja taloudellista tilannetta kohennetaan.</p>	<p>Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy:n hallituksen ja konserni johdon tulee seurata yhtiön taloudellista tilaa ja arvioida, onko tähän mennessä talouden kohentamiseksi tehdyt toimenpiteet riittäviä saamaan yhtiön talous tasapainoon. Jatkossa yhtiön asiakaspohjaa on laajennettava mahdollisuuksien mukaan.</p>



+ Yhtiössä on toteutettu talouden ja prosessien kehittämistoimenpiteitä ja vuoden 2017 tulos oli merkittävästi budjetoitua parempi ollen 175 000 euroa positiivinen. Kahden edellisen vuoden tulokset olivat olleet tappiollisia.

+ Asiakas pohja on laajentunut. Marraskuussa 2017 Jussilan päiväkotii siirtyi Ravitsemis-palvelut Oy:n asiakkaaksi. Vuoden 2018 alusta alkaen Paavolan päiväkotiin, Kauniston palvelukeskukseen, Lepovillaan, päivätoimintakeskukseen ja työkeskukseen ruoka on hankittu Ravitsemis-palvelut Oy:ltä.

Arviointi:

Tarkastuslautakunnan edellisessä arviointikertomuksessa esitetyt suositukset on otettu hyvin huomioon. Toimialat ja tytäryhtiöt ovat suunnanneet kehittämistyötään arviointi-kertomuksen suositusten suuntaan.

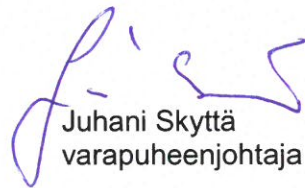


Hyvinkäällä 14. toukokuuta 2018

HYVINKÄÄN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNTA



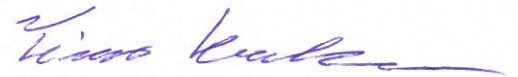
Pasi Karttunen
puheenjohtaja



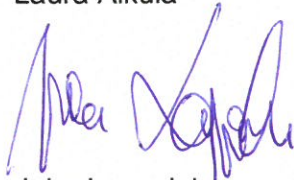
Juhani Skyttä
varapuheenjohtaja



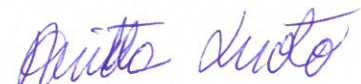
Laura Alkula




Timo Karhunen



Juha Lappalainen



Anitta Luoto



Seppo Nieminen



Anne Vuorinen



Riika Raunisalo

